

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 7 september 2015*§ 2 Interpellation om Rådet för mänskliga rättigheter (nr 2015:8)*

Anförande nr 1

Borgarrådet L i v h (V): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag vill börja med att å interpellantens vägnar tacka Ann-Margarethe Livh för det intetsägande svaret. Madeleine Sjöstedt, som för övrigt är folkpartist och inte moderat, som det står i borgarrådets svar, har lämnat fullmäktige. Det är därför jag tar denna debatt. Det är viktigt att vi för den.

Interpellationen lämnades för sju månader sedan. Då tyckte vi i Folkpartiet att det hade gått ganska lång tid utan att Rådet för mänskliga rättigheter hade börjat arbeta. Nu står vi här i september. Den fråga vi ställde då om när MR-rådet ska utses har vi fortfarande inte fått något svar på. Vi har vid flera tillfällen ställt frågan om rådets sammansättning. Nu vet vi i alla fall hur många politiker och experter som ska sitta med i rådet. Men vilka är de personer som ska sitta där? Här finns det verkligen skäl att vara orolig.

I förra veckan upptäckte vi i Folkpartiet liberalerna vilka organisationer som hade bjudits in för att föreslå sakkunniga. Där finns fantastiska organisationer som Stadsmissionen och Röda Korset. Men där finns också organisationer som Muslimska Mänskliga Rättighetskommittén och Antirasistiska Akademin, vars företrädare förnekar eller relativiserar det hedersrelaterade våldet. Man kallar dessutom sina politiska motståndare för rasister och fascister. Jag hoppas att borgarrådet lyssnar nu! Men på listan finns inte en enda organisation som bekämpar hedersvåldet.

Jag vill fråga borgarrådet: Vad tycker du att detta skickar för signaler? Vilket ansvar har ni för detta? Och vem är det som har tagit fram listan?

Ni i majoriteten har väldigt hög svansföring. Ni använder stora ord. Dina kompisar i Feministiskt initiativ, Ann-Margarethe Livh, brukar alltid slå sig för bröstet och säga: Äntligen tar Stockholms stad mänskliga rättigheter på allvar! Men jag ser inte att frågorna tas på allvar.

Jag har blivit nominerad att företräda Folkpartiet i detta MR-råd. Jag säger tydligt här inne: Jag kommer inte att acceptera att rådet kidnappas av personer som relativiserar mänskliga rättigheter. Jag kommer inte heller att acceptera att Stockholms stad ger legitimitet åt personer som förnekar hedersvåldet. Jag kommer inte att sitta tyst när personer kallar tanken på universella mänskliga rättigheter för fascism och raspolitik. Det här måste få ett slut nu. De goda krafterna måste få komma fram. De här frågorna handlar om människor. Det handlar om ungdomar som riskerar att plockas in i Islamiska staten, en terroristorganisation som utgör ett hot mot hela mänskligheten. Den här frågan handlar om unga tjejer och pojkar som inte får välja vilka de ska få älska. Var finns dessa problem adresserade på er lista? Om ni verkligen tar mänskliga rättigheter på allvar måste ni börja ta hand om detta.

Anförande nr 3

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Våld i heders namn eller andra inskränkningar i flickors, pojkars och kvinnors liv är ett brott mot mänskliga rättigheter. Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck handlar om att säkerställa grundläggande mänskliga fri- och rättigheter, och det tar sin utgångspunkt i FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna, FN:s deklaration om avskaffandet av all slags diskriminering av kvinnor samt FN:s deklaration om barns rättigheter. Dessa konventioner har vi i Stockholms stad undertecknat. Det är det som MR-rådet enligt sin instruktion ska utgå från i sitt arbete. Därför skyddar vi alltså redan dem som utsätts för våld i hederns namn. De åtgärder som kartläggningen föreslår omfattas av de insatser som den rödgrönrosa majoriteten har drivit igenom i bland annat socialtjänsten och skolväsendet.

I detta sammanhang blir det därför väldigt märkligt när Folkpartiet väljer att attackera det parti som har drivit igenom att Stockholms stad får sin första instans med uppdrag att bevaka mänskliga rättigheter. Det blir ännu märkligare att Folkpartiet som självutnämnd människorättskämpe väljer att sätta käppar i hjulet för detta arbete. Som Folkpartiet är mycket väl medvetet om är rådet inte på plats ännu. Vi kan inte föregå processen. Folkpartiet är också inbjudet att ta plats såväl i beredningsgruppen som i rådet för att självt vara delaktigt i att utforma det praktiska arbetet – exakt det som du efterfrågar, Gulan.

Det är beklämmande att se hur Folkpartiet väljer att använda MR-rådet som politiskt slagträ i tider som kantas av de värsta flyktingtragedierna i Sverige och Europa. Nu, mer än någonsin, behöver vi en bred politisk uppslutning för att tillsammans försvara de mänskliga rättigheterna. Folkpartiet vet också mycket väl att detta inte är Feministiskt initiativs lista, utan det är förvaltningen som har tagit fram den. Det är också ett medvetet beslut eftersom vi menar att denna fråga är någonting för förvaltningen, och inte för politiken.

Vad som har glömts bort i debatten och som är viktigt att poängtera är att detta är en öppen nominering. Det betyder att organisationerna kan nominera vem som helst. Det behöver inte vara någon av de egna, det behöver inte vara någon som representerar organisationen och det behöver inte vara någon som har ett mandat från organisationen att representera dess särskilda frågor. Det handlar snarare om en företrädare som kan försvara de mänskliga rättigheterna och har särskilda sakkunskaper avseende detta.

Anförande nr 4

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande! Jag tycker också att det är tråkigt att det här har tagit tid, Gulan. Men en anledning till det är faktiskt att det har varit mycket diskussioner med er på den sidan om detta råd. Vi inbjöd till exempel till ett extra möte med oppositionen just för att diskutera de saker som ni var missnöjda med med rådet. Att det har dragit ut på tiden beror alltså på att vi har velat förankra detta med er. Vi trodde att vi hade lyckats hyfsat med det, men det verkar inte som om vi har nått ända fram.

Jag vill upprepa lite av det som Gita sade. I denna tid, när vi ser rasismen öka här i Sverige och hur ett parti, som tyvärr är representerat även här, växer lavinartat i dessa rasistiska tider – är det då tid att bråka om att vi vill inrätta ett råd för

mänskliga rättigheter som arbeta just med att bekämpa dessa yttringar? När det sedan gäller vilka som ska sitta i rådet och politiska nomineringar är jag jätteglad att du ska sitta där, Gulan. Du blir säkert en väldigt bra ledamot. Men det är politiker som väljs till rådet. De sakkunniga nomineras i en öppen nominering. Jag är den sista på jorden som skulle försvara att en organisation som förespråkar eller på något sätt försvarar hedersrelaterat våld skulle få inflytande. Då skulle du och jag stå på samma sida, Gulan. Men jag tror inte att det kommer att bli fallet.

Jag tycker att hela fullmäktige ska ställa sig bakom det här rådet och vara glada att vi nu kommer att börja arbeta med mänskliga rättigheter ännu mer i den här staden.

Anförande nr 5

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag ska svara både Ann-Margarethe Livh och Gita Nabavi. Jag ska börja med dig, Gita. Du kommer upp hit och står och hänvisar till en massa olika FN-deklarationer som Sverige har undertecknat. Självklart ska vi ställa upp på det. Men det du glömmer eller medvetet väljer att inte ta upp är vad FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna säger om kampen mot det hedersrelaterade våldet.

Vi har en lista här – det är en offentlig handling – som har skickats ut till en rad olika aktörer. Ett antal av dessa organisationer går öppet ut och säger att det inte finns någonting som heter hederskultur. De som lyfter den typen av frågor gör demokratin en otjänst och går rasisters ärenden. Jag tycker att det är otroligt tragiskt att Gita, som säger sig representera ett parti som är de som står längst fram på barriaderna för kvinnors och flickors rättigheter, inte med ett ord nämner det hedersrelaterade våldet. Är inte det en del av kampen för mänskliga rättigheter?

Du vet lika väl som jag att det finns tusentals unga killar och tjejer i Stockholm som i dag lever hedersrelaterade liv. De får sina liv och sina friheter inskränkta. Ändå väljer du att instifta rådet utan att nämna detta. Det är Feministiskt initiativ som kommer att ansvara för detta MR-råd, och du och ditt parti väljer ändå att inte nämna kampen mot det hedersrelaterade våldet. Ni väljer att inte bjuda in en enda organisation som jobbar mot det hedersrelaterade våldet. Varför finns till exempel inte Riksföreningen Glöm aldrig Pela och Fadime bland de organisationer som har fått en inbjudan? Varför finns inte organisationen Varken hora eller kuvad med? Den vänsterpartistiska riksdagsledamoten Amineh Kakabaveh är ordförande där.

Jag vill inte stå här och skapa splittring i dessa viktiga frågor, men när mänskliga-rättighets-frågor som kampen mot det hedersrelaterade våldet sätts på undantag i ett sådant här viktigt råd som ska arbeta för mänskliga rättigheter blir jag, ursäkt mig, djävligt förbannad.

(O r d f ö r a n d e n : Vi svär inte i Rådssalen.)

Förlåt, fru ordförande! Jag blir förbannad, säger jag då i stället. Det är bra, Ann-Margarethe Livh – jag kommer att hålla fast vid det du sade när du var uppe i talarstolen: Om du ser tendenser och någon tillstymmelse till att det bland de olika experter som kommer att nomineras till rådet finns helt andra åsikter än dem vi har i detta hus om att vi ska bekämpa det hedersrelaterade våldet ska du och jag stå på samma sida. Det hoppas jag. Men jag vet att du har en uppförsbacke även i ditt parti,

för din partiledning har under den här sommaren gjort ett ganska stort antal hemska uttalanden som gör att jag blir orolig.

Anförande nr 6

S t i n a B e n g t s s o n (C): Fru ordförande! Vi i Centerpartiet kan bara, precis som Folkpartiet, konstatera att vi fortfarande inte vet hur rådet ska vara sammansatt eller ens vad det har för mandat. Vi tycker att om rådet ska finnas – och det tycker vi kanske att det borde göra – ska det företräda alla stockholmares rättigheter. Men som det verkar vara nu glömmer ni bort de 4 000 eller fler i Stockholm som lever under ett sådant hedersförtryck att det bryter mot svensk lag. Vi gjorde en utredning 2009, och då var de 4 000. Detta glöms bort i rådet.

Ann-Margarethe Livh! Vi föreslog att rådet skulle startas enligt exakt samma modell som stadsmiljörådet. Det sade ni nej till. Så kom inte och säg att vi har motarbetat detta!

Rådet för mänskliga rättigheter är ett bra initiativ. Men det verkar mer vara till som en eftergift för att Feministiskt initiativ ska få det att låta som att deras vallöften går igenom. Det kommer inte att hända. I praktiken har Rådet för mänskliga rättigheter så här långt bara blivit tomma ord. Både Feministiskt initiativ och stockholmarna har blivit lurade. Det tycker vi i Centerpartiet är rätt tråkigt, för detta hade kunnat bli riktigt bra.

Anförande nr 7

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! När vi debatterade instruktionerna för rådet, vilket vi gjorde precis före sommaruppehållet, var föredragande borgarråd inte närvarande. Jag vet att Ann-Margarethe hade laga förfall och att det händer saker. Men det gjorde det lite besvärligt att utkräva något slags politiskt ansvar i frågan. Den diskussionen har vi haft, och det tåget har i någon mening gått även om vi förbehåller oss rätten att lyfta de frågor som vi fortfarande tycker är problematiska.

Det som är bekymmersamt är att vi får så väldigt olika signaler. Nu försöker Feministiskt initiativ skylla på tjänstemännen när det gäller den här listan och försöker få oss att tro att ni inte har haft någonting med den att göra. Det är ingen här som tror på det, för det är inte så det går till i kommunerna. Det är precis som Gulan Avci säger så att det inte finns någon organisation som arbetar mot hedersrelaterat förtryck som är med här. Det är en väldig massa andra organisationer som också saknas. Jag skulle vilja nämna en – Centrum för rättvisa, som gör betydande insatser när det gäller att motverka diskriminering på universitet och högskolor och arbetsplatser. De är inte heller med, och den diskussionen får vi återkomma till.

Det är bekymmersamt att det alldeles uppenbart är så att detta är en megafon för majoritetspolitiken snarare än någonting annat. Det handlar inte om – och detta sade vi också i juni – att vi inte vill debattera mänskliga rättigheter och att vi inte vill förstärka stadens arbete för att främja mänskliga rättigheter. Vi tyckte inte då, och vi tycker fortfarande inte, att detta verkar vara ett särskilt bra sätt att göra det på. Det är detta Madeleines interpellation handlar om. Det kommer ytterligare en interpellation i ämnet om en liten stund. Den har ett lite annorlunda perspektiv, men det är detta vi riktar kritik mot här – inte mot att arbeta för att främja mänskliga rättigheter.

Anförande nr 8

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Jag ska börja med att svara på Gulans inlägg. Jag läser innantill från vad jag sade tidigare: Arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck handlar om att säkerställa grundläggande mänskliga fri- och rättigheter och tar sin utgångspunkt i FN:s deklaration, och så vidare. Jag har nämnt hedersrelaterat våld inte bara en utan tre gånger när jag var uppe här tidigare. Vi anser inte heller att hedersrelaterat våld eller våld i namn av heder ska förekomma. Vi är helt eniga på den punkten. Vi ställer oss bakom de här tjejerna och killarna som blir utsatta. Det är inte det vi debatterar här.

Det vi debatterar här är förvaltningens lista. Det är en lista som har gått ut och som egentligen är fullständigt ovidkommande i sammanhanget eftersom detta är en öppen nominering. Vilken organisation som helst kan nominera personer till rådet. Där tycker jag också att du, Cecilia, som har varit här mycket längre än jag, borde veta att det är förvaltningen som gör detta jobb. Det är inte enskilda partier.

Anförande nr 9

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, ledamöter! Enligt Vänsterns ideologi här i Sverige finns det ingenting som heter hedersvåld, hedersförtryck och hedersmord. Däremot kanske det möjligen finns charmiga sydländska män som står upp för sin kultur. Vi fick också höra från Ann-Margarethe Livh här att det finns rasism i Sverige.

Jag representerar Sverigedemokraterna, och jag ska nu berätta för er vad rasism i Sverige är. Jag träffade min första fru ...

(O r d f ö r a n d e n : Låt mig bara säga till dig att vi nu diskuterar interpellationen och de sex frågorna. Allt annat är oväsentligt i debatten. Du ska hålla dig till interpellationens intentioner och de sex frågorna.)

Ligger det som jag säger mer utanför interpellationens innehåll än det som Ann-Margarethe Livh tog upp om rasism? Jag vill också ta upp rasismen här i Sverige. Ligger det mer utanför detta än det som Ann-Margarethe Livh sade?

(O r d f ö r a n d e n : Du började tala om din första hustru.)

Ja, och eftersom hon blev utsatt för rasism här i Sverige vill jag fortsätta att tala om henne. Vi fick tre barn. Det första barnet, en gosse, var en kopia av mig. Han var ljushårig och så vidare. Min hustru satt på McDonalds-restaurangen med sitt barn i tiomånadersåldern i Linköping runt 1989. Då kom en iransk man in och såg henne. Han blev förskräckligt upprörd och skällde på min fru: Vad är du för en dålig iransk flicka som går och gifter dig med en svensk? Så ska du inte göra!

Det, Ann-Margarethe Livh, är rasism. Om man i det här rådet tar in människor och organisationer som har de här erfarenheterna kanske rådet skulle få en mer allomfattande uppfattning om vad rasism är.

Min frus morbror blev alldeles förtvivlad. Han bodde också i Sverige, och han bröt kontakten med henne. Han sade rent ut ...

(O r d f ö r a n d e n : Nu återgår vi till interpellationens sex frågor, tack.)

Jag stöder Folkpartiets interpellation.

Anförande nr 10

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag ska den här gången börja med att vara väldigt tydlig med att det är självklart att Folkpartiet och Alliansen vill arbeta med detta. Vad tror ni att vi gjorde under dessa åtta år? Det är en självklarhet att oavsett vilken majoritet som sitter och styr i Stadshuset ska man driva arbetet för mänskliga rättigheter och motarbeta diskriminering som drabbar människor på grund av etnicitet, kön, sexuell läggning eller funktionsnedsättning. Det är självklart. Det vet du, Ann-Margarethe, och det hoppas jag att också Gita vet att Folkpartiet och Alliansen skriver under på.

Jag noterar att Gita Nabavi från Feministiskt initiativ har infört ett nytt sätt att driva politik på. Genom att man nämner ett visst begrepp och ett visst ord tycker man att man har gjort tillräckligt i arbetet mot diskriminering. Hedersförtrycket kommer inte att försvinna, Gita, av att du står i talarstolen och rabblar begreppen hederskultur, hedersrelaterat våld och hedersrelaterat förtryck. Man måste jobba konkret med de här frågorna.

Min kritik gentemot Feministiskt initiativ, som hela tiden systematiskt återkommer till att det är de som står för den antirasistiska kampen, för feminismen i Sverige och för mänskliga rättigheter, gäller att ni trots detta helt och hållet har förbisett att i Sverige lever sedan 2009 – det har vi siffror som visar – 70 000 flickor och pojkar hedersrelaterade liv. Jag undrar därför över den lista som har gått ut. Kom inte och säg att det är förvaltningen som har skickat ut listan till olika aktörer! Ni i Feministiskt initiativ var i allra högsta grad involverade när listan togs fram. Ni har haft ett avgörande inflytande över vilka som ska nås av den.

Trots detta har ni inte brytt er om att skicka ut inbjudan även till organisationer som Riksföreningen Glöm aldrig Pela och Fadime och organisationen Varken hora eller kuvad, som jobbar på ett viktigt sätt med just kampen mot det hedersrelaterade förtrycket. Det är detta som min fråga gäller.

När det gäller själva grundfrågan i interpellationen är rådet inte på plats trots att det har gått sju månader och trots att vi i budget har anslagit pengar till rådet. Nomineringarna ska pågå i några veckor till. Vem vet, vi kanske sätter igång arbetet 2016, men vi vet inte när det blir – samtidigt som ni står här och säger att MR-frågor är så viktiga. Nu har det snart gått sju åtta månader, och rådet är ändå inte på plats. Det är en ganska grundläggande kritik som jag tycker är befogad och som ni borde kunna svara på.

Anförande nr 11

Borgarrådet L i v h (V): Ordförande, fullmäktige, alla åhörare och alla stockholmare! Jag har just försökt att förklara varför detta drog ut lite på tiden. Nu tycker jag så här: Vi vill alla i den här salen jobba för mänskliga rättigheter. Nu inrättar vi ett råd för att stärka det arbetet. Det är vi väl alla – nu höll jag på att säga någonting olämpligt, fru ordförande – överens om? Så snälla ni på den där sidan – nominera nu! Kom med förslag på sakkunniga! Se till att hjälpa till så att det här rådet börjar arbeta på ett bra sätt!

Det finns inget konstruktivt i att sitta och tjata om vad vi inte gjorde för några månader sedan. Jag tycker att det är ett bra initiativ att vi får detta råd för mänskliga rättigheter. Det är FI som ansvarar för det, men det är alla vi partier i den här salen som måste se till att vi gör ett konstruktivt jobb. Låt oss se till att vi gör det!

Anförande nr 12

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Jag håller med Ann-Margarethe Livh. Jag tycker att det är dags att sluta debattera denna fråga. Om vi nu ska tala om den lista som förvaltningen har skickat ut finns det visst organisationer som arbetar med våld i namn av heder. De finns representerade av RFSL, Unison, Roks och Sveriges Kvinnolobby. Sveriges kvinnolobby organiserar bland andra den organisation som du efterfrågar, Gulan – Varken hora eller kuvad. Den representerar också Tris, Tjejers rätt i samhället, som finns i Uppsala. Dessa organisationer finns alltså också med på listan. Ibland ser man lite det man vill se.

Om man tänker lite på vad som har gjorts rent praktiskt har vi dubblerat anslagen till kvinnojourerna. Där har vi särskilt tittat på de kvinnojourer som jobbar med frågor kring hedersvåld, som ni skulle kalla det. Vi har alltså dubblerat anslagen för att de ska kunna arbeta mer aktivt med dessa frågor. Vi gör redan saker på området, och jag ser mycket fram emot att kunna jobba med dig i Rådet för mänskliga rättigheter för att vi ska kunna sätta mänskliga rättigheter högre upp på agendan och för att vi ska kunna driva dessa frågor. Det är jätteviktigt för Stockholm och för Sverige. Folk ser till oss. Regeringen kommer att bilda ett råd eller en fristående institution som jobbar med mänskliga rättigheter inspirerat av det råd som vi har skapat här i Stockholm. Låt oss göra detta till den inspiration som det kan vara!

§ 4 Interpellation om kommunstyrelsens Råd för mänskliga rättigheter (nr 2015:16)

Anförande nr 13

Borgarrådet L i v h (V): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 14

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! De två sista frågorna i interpellationen har väl i något slags teknisk mening besvarats, även om svaren inte på något sätt är tillfredsställande. Vi vet ju nämligen nu hur detta råd ska vara sammansatt. Vi har antagit instruktionerna; det gjorde vi i juni. Vi har, som jag sade i den förra debatten i dag och som jag sade då, grava invändningar mot sammansättningen av rådets arbetssätt. En del förändrades under resans gång. Det är det Ann-Margarethe Livh har hänvisat till tidigare. Men det är inte tillräckligt mycket. Detta är fortfarande en unik skvaderkonstruktion i kommunala sammanhang som man har gått med på av något skäl som jag inte riktigt kan räkna ut.

Den första frågan i interpellationen är däremot lite intressant. På vårt kansli får jag ibland höra av mina högt värderade kollegor att jag är en kommunalformalist. Men ibland är det faktiskt bra att någon är det. Man kan inte fara iväg hur mycket som helst. Det finns skäl till att kommuners verksamheter är reglerade i lag. Det handlar om insyn, det handlar om rättssäkerhet och det handlar om att göra processer som människor förstår sig på.

Frågan handlar om huruvida majoriteten inte tycker att det är besvärligt att den dåvarande gruppledaren för Feministiskt initiativ redan i januari presenterade sig som ordförande för Stockholms stads – det var så hon sade – råd för mänskliga rättigheter. Det var nämligen det hon gjorde. Vi vet mycket väl att FI fick ansvar för denna fråga i majoritetsförhandlingarna. Vi vet mycket väl att det är Feministiskt initiativs gruppledare – som inte är samma nu som då – som ska vara ordförande i rådet. Det är inte det som det handlar om. Det handlar om att hon redan i januari påstod sig vara ordförande i ett kommunalt organ, eller vad det nu är för någonting – det svävar ju omkring lite grann här – som inte fanns. Det tycker jag är problematiskt. Det tycker uppenbarligen inte majoriteten.

Anförande nr 15

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Det här var någonting som var ett avtal mellan majoritetens parter. Där ingick ordförandeposten. Jag förstår inte varför det skulle vara märkligt att vi går ut och är tydliga i frågan om vad som kommer att hända, vad man kan förvänta sig och vem som kommer att vara ordförande.

Om man har en person som är utsedd att vara majoritetens talesperson i frågan om mänskliga rättigheter är också den personen ordförande för Rådet för mänskliga rättigheter enligt den överenskommelse som slöts. Det är inte alls märkligt att då vara tydlig med att denna roll existerar och vem det är som är ansvarig.

Anförande nr 16

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Nu blir jag formalist igen. Nej, det är inget problem om det är så att organet i fråga existerar. Det som är bekymmersamt här är att det inte gjorde det. Det gjorde det inte förrän i juni, när fullmäktige tog instruktionen. Det gör det egentligen inte nu heller eftersom representanterna i rådet ännu

inte är valda. I januari gjorde det absolut inte det; då hade man inte ens börjat diskutera instruktionerna.

Tycker du verkligen inte, Gita, att det är lite stötande att offentligt – för detta finns bland annat på Stockholms stads webbplats – påstå sig vara ordförande i ett kommunalt organ som inte existerar?

§ 5 Interpellation om tiggeriförbud (nr 2015:20)

Anförande nr 17

Borgarrådet E . L a r s s o n (MP): Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 18

R i c k a r d W a l l (SD): Ordförande, åhörare! Ewa Larsson har lämnat ett svar på interpellationen, och Sverigedemokraterna förklarar sig nöjda med svaret.

Anförande nr 19

Borgarrådet E . L a r s s o n (MP): Jag vill börja med att hälsa Rickard välkommen till debatten i fullmäktige i Stadshuset i svåra och tunga frågor, och jag tackar för att du är nöjd med svaret.

§ 6 Interpellation om fattiga EU-medborgare (nr 2015:24)

Anförande nr 20

Borgarrådet E . L a r s s o n (MP): Ordförande! Jag hänvisar till det utdelade svaret.

Anförande nr 21

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag ställer denna interpellation dels med anledning av att den nuvarande majoriteten både före och en tid efter valet gav signaler om att svensk lag inte ska gälla lika för alla, dels med anledning av att jag vill veta hur majoriteten jobbar för att på plats i Rumänien och Bulgarien skapa bättre levnadsförhållanden för den aktuella målgruppen. Det är den lösning som i princip alla initierade påstår vara den enda hållbara.

Jag vet att tonläget i dag är något annorlunda från ansvarigt borgarråd än det var före valet. Att svensk lag och kommunala ordningsföreskrifter ska följas förnekas inte, även om jag tycker att ledtiderna för att verkställa lag och ordningsföreskrifter ibland är väl långa. Löftet om en tak-över-huvudet-garanti tycks inte heller vara intressant längre, utan döms ut som orealistiskt av Ewa Larsson, som ändå tillhör ett parti som gav detta som vallöfte på riksnivå före valet. Jag vet också att det finns ett utvecklat samarbete med det civila samhället, inte minst med kyrkor och samfund, för att ge människor en dräglig tillvaro. Detta samarbete påbörjades under Alliansens styre, och ni har fortsatt det. Det tycker jag är väldigt bra.

Däremot finns det inget svar på de delar av interpellationen som handlar om stöd på plats i hemländerna. Trots två frågor – dels om inrättandet av vänorter, dels om det jag kan kalla för Köpenhamnsmodellen – väljer borgarrådet att inte kommentera dem i sitt svar. Om det beror på nonchalans eller om det beror på att svar inte finns vet inte jag, men det känns alltid bra att få svar på de frågor man ställer. Om inte borgarrådet vill svara i dag har vi för säkerhets skull lagt fram en motion i ämnet vänorter, så frågan måste behandlas i fullmäktige.

Kristdemokraternas ståndpunkt är att de insatser som görs här i Stockholm ska rikta in sig på att förbättra situationen i hemländerna och på ett så snabbt återvändande som möjligt till hemländerna. Lösningen kan aldrig vara att sitta på Stockholms gator och titta. Det finns ramar för den fria rörligheten inom EU, bland annat att man ordnar boende och försörjning på egen hand. Dessa regler ska gälla alla. När staden i stället börjar arrangera flera veckors långa utbildningar om hälsa och sexualitet skickas naturligtvis en signal om att vistelse på gator i Stockholm är av en mer permanent art.

Vi vet också att många barn lämnas kvar hemma och missar sin skolgång medan föräldrarna bor och tigger i bland annat Stockholm. Bland annat därför är ett snabbt återvändande av stor betydelse. Även om retoriken inte är lika uppskruvad i dag finns det många, många saker kvar att göra.

Anförande nr 22

Borgarrådet E . L a r s s o n (MP): Jag tackar för frågan. Borgarrådet deltog inte i denna debatt över huvud taget före valet. När det gäller huruvida jag är ansvarig för den debatten kan jag svara att jag inte är det.

Däremot tänker jag hålla mig till att svara på de konkreta frågorna om den så kallade vänstermajoritetens budget, alltså den rödgrönrosa budgeten. Här är frågan: Ska demokratiskt stiftade lagar gälla alla? Ja, demokratiskt stiftade lagar ska gälla alla; svensk lag är lika för alla. Då var den frågan besvarad.

Nästa fråga gäller att på den nationella nivån införa en tak-över-huvudet-garanti, alltså i hela landet. Ja, det sade Miljöpartiet de gröna nationellt. Det har aldrig Stockholms stads gröna sagt. Då var den frågan besvarad.

Den tredje frågan lyder. På vilka konkreta sätt avser den samlade majoriteten att stödja civilsamhället på plats i hemländerna? Det gör vi genom att stödja civilsamhällets organisationer i Sverige som jobbar också i Rumänien. Bland annat var jag själv på resa med Hjärta till hjärta i Rumänien och lärde mig väldigt mycket av den organisationen om hur det svenska civilsamhället kan verka. Nu nämnde jag *en* organisation; jag ska också nämna Röda Korset och Rädda Barnen. De jobbar med människa till människa på plats i Rumänien.

Detta leder oss in på nästa fråga – lämpliga vänorter. I den frågan kände jag också när jag började sätta mig in i ärendet om fattiga EU-medborgare: Vi ska naturligtvis ha en vänort! Jag tittade i kommunallagen och såg att just möjligheten till vänorter hade Alliansen tagit bort. Man måste alltså hitta någon annan form av konstruktion. Skattemedel i Stockholms stad ska ju inte heller användas för att göra någonting i ett annat land. Vi får inte ge bistånd till EU-länder.

Så hur gör vi då? När jag var på besök i Rumänien träffade jag länspresidenter och landshövdingar. Jag träffade borgmästare, och jag träffade socialchefer. Jag talade med dem om hur vi skulle kunna utbyta kunskap tillsammans. Det fanns en stor välvilja till det. Jag talade också med dem om hur vi, när vi skickar hem människor i nöd från Sverige till Rumänien, skulle kunna utveckla ett samarbete med deras socialtjänst så att de människorna hade någonting att komma till och så att vi vet vad vi skickar hem människor till. Detta är någonting som socialförvaltningen kommer att jobba vidare med.

Jag får nog återkomma. Jag ser att Erik sitter och skriver, så vi får kanske möjlighet att prata mer i frågan.

Anförande nr 23

A n d r e a S t r ö m (M): Vi hör borgarrådet säga här att alla ska vara lika inför lagen. Men tyvärr är det inte så det sker i Stockholms stad i dag. Vi ser alltfler EU-medborgare vistas på våra gator. Det är en utmaning som växer allt mer. Ändå prioriterar majoriteten att hela tiden säga samma sak och att återigen hänvisa till det sextonpunktsprogram som finns i stället för att komma med nya svar och nya lösningar både här och på plats i framför allt Rumänien.

Vi ser att parklekar i Stockholm under de senaste veckorna har fått stänga för att EU-medborgare bosätter sig där. Med majoritetens politik hjälps inte människorna som är här. I stället ställs människor och deras intressen emot varandra – EU-medborgare mot stockholmare. Det är något som är väldigt olyckligt. Lag och ordning måste gälla alla, och parklekarna är till för våra barn precis som alla offentliga ytor i staden måste vara till för stockholmarna också.

Jag förstår faktiskt inte varför majoriteten inte hemställer hos sin egen regering att man får ta in ordningsvakter som upprätthåller de lagar och ordningsföreskrifter som finns i dag.

Anförande nr 24

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Inte heller Feministiskt initiativ anser att någon ska behöva tigga för sin överlevnad eller bo på gator och torg och i gator och skogsområden. Vi ser att så länge som människor inte har någon annan möjlighet att försörja sig behöver de erbjudas lagliga boplatser, för annars kommer vi att fortsätta att se människor bosätta sig på gator och torg.

Vi menar att avhysningar utan tydliga alternativ är verkningslösa. De leder bara till att människor flyttar sina tillfälliga boplatser till ett nytt ställe. Det här har vi sett tidigare, och det här kommer vi att fortsätta att se. Flyttkarusellerna leder ingenvart. Att tillåta ordningsvakter att verkställa avhysningar anser vi dessutom kan medföra risk för godtycklighet, vilket försätter redan utsatta människor i en ännu mer desperat situation.

Feministiskt initiativ i Stockholm kräver att ordning och trygghet i stadens offentliga rum upprätthålls. Vi anser att hatbrott mot utsatta EU-medborgare ska bli föremål för utredning. Vi ser också att det utgör ett akut problem. Det finns internationella konventioner som innebär att Stockholms stad har ett tydligt ansvar för att alla som vistas i staden får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda. Feministiskt initiativ anser, precis som många stockholmare, att detta ansvar ska tas på allvar. En långsiktig lösning på situationen kräver att människor får hjälp att kunna ta sig ur fattigdom. Här kan vi inspireras av de projekt som pågår inom till exempel Stadsmissionen, där man ser EU-medborgare som är utsatta som en resurs för vårt samhälle.

En långsiktig situation kräver därför att vi ska fortsätta att arbeta på det sätt som vi har gjort genom att skapa fler härbärgesplatser och genom att se dessa människor som en resurs för det svenska samhället. De kostnader som kommunala ordningsvakter skulle medföra skulle vi hellre lägga på lagliga boplatser för att hjälpa människor i nöd.

Anförande nr 25

A l e x a n d r a M a t t s o n (V): Inom EU råder fri rörlighet, det vill säga att man som EU-medborgare har rätt att vistas i ett annat EU-land i upp till tre månader. Stockholms stad har ett ansvar för dem som vistas här så att ingen lever i nöd. Det gäller alltså alla, oavsett om man är tandläkare eller om man måste tigga för sin försörjning. Människor som inte kan försörja sig och sin familj i sitt hemland väljer att resa. Det skulle jag också ha gjort om inte jag kunde försörja min familj. Om vi inte kan försörja våra barn och ser till att de blir mätta gör vi vad som krävs för att det ska bli så. Därför har vi ett ansvar för att stötta dem som befinner sig i Stockholm under den tid de är här.

Målet är självklart att ingen ska behöva bo i tältläger eller tigga för sin försörjning. För att det ska bli verklighet behöver ett omfattande arbete ske på olika nivåer politiskt genom omfördelning och genom att motverka rasism och diskriminering. Men det kommer att ta tid. Under den tid detta sker måste vi gemensamt verka för att människor kan äta sig mätta, känna sig trygga och leva ett skäligt liv. Det är vår

utgångspunkt, och därför har vi gjort flera satsningar sedan vi tillträdde som beskrivs i svaret. Vi håller också på med en långsiktig handlingsplan där vi hoppas kunna presentera fler insatser för denna målgrupp.

Anförande nr 26

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Jag ska säga något om den första frågan som en kommentar till Ewa Larssons inlägg. Denna första fråga ställdes i spåren av att ni i er egen budget skrev något i stil med att avhysningar in i det längsta ska undvikas. Därmed sade man att man ska undvika att implementera svensk lagstiftning. Sedan har det under tiden hänt en del saker och blivit ändrade tongångar ifrån majoriteten och från ansvarigt borgarråd, då man har sagt att avvisningar och avhysningar är rätt att göra. Men i er budget, som ni lade fram här i november förra året, skrev ni så. Det var anledningen till att frågan ställdes.

Ewa Larsson säger att Miljöpartiet aldrig har sagt detta, utan att tak-över-huvudet-garantin är något som Miljöpartiet på riksnivå har nämnt. Det var verkligen en abrupt avhuggning av ditt eget partis huvud. Någon form av korrelation brukar det väl ändå finnas mellan vad partiet säger på riksnivå och på lokal nivå, framför allt i en sådan principiellt ganska laddad fråga. Det brukar finnas något slags ideologisk röd, eller grön, tråd i det man säger. Jag tror nog att ni även här i Stockholm har yppat ett och annat i den riktningen ändå.

Jag tycker att det är lite dålig bortförklaring som borgarrådet ger om att Alliansen tog bort möjligheterna till vänorter och att man inte kan göra någonting. Men nu är det ju ni som styr, och då får ni väl ta tillbaka den möjligheten i så fall. Att inrätta vänorter kan inte ses som en biståndsverksamhet; det har jag faktiskt väldigt svårt att tro. Sverige har ju varit medlem i EU sedan 1995, och om vi hade vänorter till långt in på 2000-talet har vi i så fall begått lagbrott eller brott mot EU-stadgan under lång tid. Det har jag svårt att tro att vi har gjort. Jag tycker att borgarrådet ska fundera på detta en gång till.

När det gäller antalet härbärgesplatser, som Gita Nabavi lyfter upp, är detta någonting som Alliansen gjorde. Vi var med och startade Vinternatt, och den nuvarande majoriteten har gått vidare med detta. Vi ska ändå komma ihåg att härbärgen är en tillfällig lösning, och inte någon långvarig sådan. På en hel del härbärgen är det många platser som står tomma. Det kanske är svårt att förstå, men det är faktiskt så. Nu talas det om att öppna upp kommunala campingplatser för mer permanent boende. Det talas om rätt till skolgång. Det var en liten debattartikel i Expressen, tror jag att det var, för någon vecka sedan. Man ansöker nu om EU-pengar för dessa hälsokurser.

Allt detta bidrar till att manifesteras att det börjar bli ett permanentande av tiggeriet och av ett liv på gatan i Sverige. Jag tycker inte att det är värdigt en stad som Stockholm.

Anförande nr 27

Borgarrådet E. Larsson (MP): Ordförande! Erik Slottnér citerar ur budget 2015. Det stod så i budgeten därför att vi ville lägga upp en strategi och ha tid för att ta fram våra 16 punkter och bland annat fördubbla antalet härbärgesplatser. Vi ville bädda för att kunna fortsätta att göra avhysningar, och vi ville också bygga upp ett

samarbete med polisen som inte hade fungerat så väldigt bra tidigare under alliansstyret.

Detta samarbete har byggts upp med närpolisen. Det som har hänt nu under sommaren är att polisen har omorganiserat sig. Alla tjänster har utlysts och ska sökas igen. Poliserna har haft semester. Det har varit lite rörigt. Men grunden för samarbetet är lagd, och när polisen har formerat sig igen kommer samarbetet att fortsätta. Det är ett samarbete som innebär att före en avhysning får de som ska avhysas – eftersom lagen är lika för alla, och man får inte bo och sova överallt – informeras om vilka möjligheter de har att bo och sova kortsiktigt.

Om det sedan finns tidningsklipp med olika saker som olika partier individuellt företräder i frågan står jag här och representerar den rödgrönrosa majoritetens beslut i vårt samarbete. Så var det sagt.

När det slutligen gäller vänorter blev jag själv förvånad över att de var borttagna. Men när jag sedan läste anledningen till beslutet tyckte jag att det var ganska klokt. Precis som du, Erik, tycker jag dock att detta är någonting som vi ska fundera vidare på och som jag som borgarråd ska fundera vidare på. Vi ska säkert hitta och utveckla ett bra samarbete för det är, som jag tror att vi alla här instämmer i, hjälp till självhjälp och hjälp till att utvecklas i samhället i Rumänien som är den framgångsrika faktorn här.

Anförande nr 28

A n d r e a S t r ö m (M): Borgarrådet Ewa Larsson säger att det är hon som företräder majoriteten. Nu har tre olika personer varit uppe, och majoriteten lägger också fram flera olika särskilda uttalanden i samma ärenden på socialnämnden, så det är ibland svårt att veta vilken linje som gäller.

Jag skulle vilja tala om den projektansökan som vi hade uppe på den senaste socialnämnden när det gäller hälsa och samlevnad för EU-medborgarna. Det var ett förslag som Moderaterna i grunden var positiva till när det gäller att främja kvinnors hälsa. Men tyvärr landade ansökan väldigt fel, och det var därför vi ville återremittera ärendet – något som majoriteten inte gick med på. Det handlade bland annat om att kursen skulle rikta sig till barnen, 0–15 år. För mig är det självklart att barnen ska gå i skola i sina hemländer och inte gå på kurs i Stockholms stad. Det handlade också om att ersättning skulle utgå för förlorad arbetsinkomst. Då är frågan vilken arbetsinkomst detta är. Då kommenterade borgarrådet att ersättningen skulle ges i form av kondomer.

(O r d f ö r a n d e n : Andrea! Det du tar upp handlar inte om interpellationen. Du får återkomma med din fråga under frågestunden. Vi behandlar de frågor som finns i interpellationen, och där finns inte projektansökan angiven. Jag är ledsen, men vi måste hålla oss till interpellationens intentioner.)

Tack, men jag undrar fortfarande vilken majoritetens linje är i frågorna, för det står en sak i de ärenden vi får kring detta ärende på nämnden och en annan sak sedan till EU.

Anförande nr 29

G i t a N a b a v i (FI): Låt mig bringa klarhet: Ewa representerar den överenskommelse som majoriteten gjorde, och det är den som gäller. Just nu pågår ett arbete med att ta fram en långsiktig strategi. Därmed har vi rätt ut de sakerna, i alla fall.

Jag tycker nästan att det är en aktivistisk handling av mig att heta Gita Nabavi. Det verkar vara jättekuligt att säga mitt namn, men jag hoppas att ni alla blir bättre på det.

Jag ska svara på det som Erik nämnde om permanentandet av tiggeriet. Tvärtom, min vän, är detta det som är lösningen för att människor faktiskt ska kunna försörja sig själva – inte genom tiggeri utan genom det som många kyrkliga verksamheter står för, nämligen arbete. För att man ska kunna arbeta behöver man också ha tak över huvudet. I den frågan saknar jag Stina från Centerpartiet i debatten. Jag tycker att Centerpartiet har en väldigt trevlig linje där.

*§ 10 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Återkommunaliseringar*

Anförande nr 30

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Vilka verksamheter ska egentligen våga etablera sig i Stockholms stad under finansborgarrådet Wanngårds styre? Sedan ni inom de rödgrönrosa tog över i staden har 21 olika verksamheter fått beslut om att återtas i kommunal regi. Det senaste har varit Fryshusets mycket uppskattade verksamhet, som har utgjort en stor trygghet för ungdomarna lokalt. Sedan, tio minuter innan fullmäktige nu skulle starta, skickas det ut ett pressmeddelande om att vi löser detta – vi backar från beslutet från stadsdelen. Fryshuset ska få vara kvar. Vi förlänger avtalet.

Det är bara synd att de här andra 21 verksamheterna inte hade denna möjlighet. Detta är bra för Fryshuset, men hur kan man hamna i den här situationen över huvud taget? Borgarrådet Helldén satt tydligen med på sammanträdet i Skärholmen enligt de uppgifter vi har haft. Då kan också stadshusmajoriteten ha haft möjlighet att agera. Jag tror att många föräldrar, användare av olika välfärdsverksamheter och ungdomar känner oro över vad som kommer att hända med deras uppskattade verksamheter.

Vad vill Wanngård med den mångfald och valfrihet som många stockholmare upplever och tar för självklar, men också uppskattar? Det är vår fråga.

Anförande nr 31

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet, för frågan! Din fråga utmynnade i om man ska vara orolig när man bedriver verksamheter i Stockholm. Det tycker jag att man alltid ska vara, för det handlar om kvalitet. Det handlar om att leverera en hög kvalitet till stockholmarna. Oavsett om vi pratar egen regi, upphandlad verksamhet eller ideellt driven verksamhet handlar det om kvalitet.

Jag är glad över den mångfald som vi har i Stockholm och över de olika utförare vi har på olika områden. Men jag vet att kvaliteten inte alltid duger. Nu har vi valt en väg där vi sätter oss ned och diskuterar med olika utförare för att säkerställa en bättre kvalitet. När det gäller Fryshuset specifikt var det just detta det handlar om. Stadsdelsnämnden ville ha mer verksamhet. De ville söka upp ungdomarna utanför lokalens väggar. De ville säkerställa att de ungdomar som var undersysselsatta inte ägnade sig åt annan verksamhet vid våra tunnelbanestationer. Detta ingick inte i avtalet, och därmed var det svårt att höja kvaliteten.

Nu hoppas jag att vi framöver kommer att finna vägar i detta – att vi både kan höja kvaliteten och satsa på ungdomarna i hela Stockholm med såväl avtal som egenregiverksamhet.

Svaret på din fråga, Anna, är: Ja, som utförare i Stockholm ska man vara orolig om man inte har hög kvalitet.

Anförande nr 32

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Man blir faktiskt orolig över svaret. Ingen dialog hade skett innan detta med Fryshuset om eventuella

förändringar i avtalet. Jag undrar också om du kan stå för att de 21 verksamheter som nu har återtagits inte hade god kvalitet?

Låt mig nämna en av dessa verksamheter som drevs av Må Bra förskolor, nämligen den öppna parkleken i Observatorielunden. Jag var där själv flera gånger som förälder när jag var föräldraledig med min yngsta son. De hade föräldrautbildningar och många andra olika aktiviteter. De hade öppen förskola. Den tog man tillbaka i egen regi. Den är stängd nu. Den är inte ens öppen. Det finns ingen verksamhet, och det finns ingen mötesplats för barn eller föräldrar. Detta är bara en av de många olika verksamheter som nu har fått stänga igen eller som har fått sluta. Man har inte heller fått någon förklaring. Vi har haft ärenden uppe i socialnämnden tidigare där själva förvaltningen säger: Vi har inte kompetensen att driva detta i kommunal regi. Det är bättre, och vi har en säkrare kvalitet, om det får behållas i den fristående verksamheten. Detta går alltså emot tjänstemännens rekommendation, och det är oerhört olyckligt.

Anförande nr 33

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Med risk att bli lite teknokratisk: Problematiken med lagen om offentlig upphandling är att det man har upphandlat är ett avtal mellan leverantören och kommunen. När kommunen sedan vill förstärka verksamheten, kanske lägga mer resurser och kanske utöka verksamheten, är det föremål för ny upphandling alternativt att man får återta den i egen regi.

Jag tycker att det är klokt att vara öppen när man lägger ut verksamheter på andra entreprenörer. Det ska vara transparent när det gäller vilka som får dem. Men det måste också vara möjligt att med politisk vilja lägga in mer pengar, att utöka öppettider och att stärka resurserna. Där är vi i dag låsta vid vissa avtal som gör att vi som politiker inte har möjlighet att förbättra verksamheterna. Vi vill förbättra verksamheterna oavsett driftsform.

Anförande nr 34

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Herr ordförande! Vi tycker också att det är kvaliteten som ska vara det mest centrala. Därför ska man också som kommun kunna återta verksamheter som inte uppvisar tillräckligt hög kvalitet. Men det kan inte vara så att stängda välfungerande verksamheter är bättre. Vad är alternativet? I dag har vi inga verksamheter öppna när kommunen har återtagit dem. Man ersätter dem inte med någon kommunal verksamhet.

I många fall ser vi också att det är tjänstemännen som rekommenderar att förlänga avtalet eller att upphandla eftersom man upplever att man inte har kompetens för att kunna driva de enskilda verksamheterna. Vi har sett det i Ljungbacken och Gamlebo. Det är några exempel på de upphandlade verksamheter som nu är återtagna.

Det är klart att det är olyckligt när politiker inte lyssnar till tjänstemännens rekommendationer. Då är det inte heller kvalitet som är det centrala, utan det finns risk att det är ideologisk dogm som gör att man återkommunaliserar. Det blir som rysk roulett; vissa verksamheter får möjlighet att vara kvar, men de flesta får det inte. Så kan vi inte styra Stockholm framöver.

Anförande nr 35

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Nej, Anna, det handlar inte om rysk roulette i våra kommunala verksamheter. Vad det handlar om är ett styre som vill bättra verksamheterna. Er privatiseringsiver, där ni har utarmat verksamheter och sålt ut verksamheter, ibland till någon som har oroväckande låg kvalitet, innebär i praktiken att vi politiker som är satta att ansvara för verksamheten till syvende och sist inte klarar av att fullfölja vårt ansvar för att vi inte kan utöka verksamheterna. Då är det någonting som i grund och botten är fel.

Jag gillar ansvar. Jag anser att politiker ska ta ansvar. Då kan man inte lägga ut verksamheter där man inte tycker att kvaliteten är god. Vi har mycket bra verksamheter i vår stad, och det ska vi vara glada för. Men vi tar också ansvar för att de fungerar oberoende av utövare.

Fråga nr 2. Permanent bygglov för Klarakyrkans matverksamhet

Anförande nr 36

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, ledamöter, åhörare och borgarrådet Mogert – sist men inte minst! När vi var på vår gemensamma studieresa till Hamburg, som jag för övrigt kan tacka dig för eftersom du ytterst var värd, nådde mig larmet att bygglovets nu hade löpt ut för den viktiga verksamhet som de frivilliga från Sankta Klara kyrka har när de delar ut mat och dryck till våra allra mest behövande. Det är uteliggare, aktiva missbrukare och många andra som kommer dit i sin största nöd och får lite mat, lite prat och lite omsorg. Det visar sig att verksamheten inte kan fortsätta eftersom vi har lagar och regler som gör att bygglov inte kan förlängas efter en tid.

Vad vill nu borgarrådet göra för att denna verksamhet ska få permanent bygglov?

Anförande nr 37

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag delar naturligtvis din syn på verksamheten och att den ska vara kvar; det tror jag att du vet. Jag nåddes av beskedet ungefär samtidigt. Som jag förstår det hade bygglovets då ännu inte riktigt löpt ut. Vi har nu fått in en ny ansökan som vi håller på att snabbt hantera och behandla. Om jag har förstått det rätt är det kontorets förhoppning att man ska kunna hitta en snabb tillfällig lösning för att sedan kunna arbeta fram ett permanent bygglov. Man säger att det finns en risk att verksamheten inte är av den karaktär som det numera hänvisas till när det gäller tillfälliga bygglov.

Vi tror alltså i dag att detta kommer att gå att lösa på ganska kort tid.

Anförande nr 38

B j ö r n L j u n g (FP): Tack för det, borgarrådet Mogert! Det var väldigt trösterikt att få höra, inte fullt så mycket för mig kanske som för dem som är i behov av denna viktiga verksamhet.

Jag gläder mig åt att, och om, vi kan få en snabb behandling av detta. Jag vänder mig till dig därför att jag vet att du som ordförande kan trycka på och prioritera i uppmaningar till kontoret att arbeta med en del ärenden lite snabbare än andra. Du fastställer ju också slutligen den föredragningslista som vi ska behandla vid nämndsammanträdena.

Jag ser fram emot att detta kommer att gå fort, och jag kan passa på att fråga vad du bedömer är ”fort” i detta fall.

Anförande nr 39

Borgarrådet M o g e r t (S): Fort i detta fall är helt enkelt tillräckligt fort, det vill säga så att vi undviker att hamna i en situation där verksamheten tillfälligtvis behöver stänga ned. Det är vår bedömning i dag att vi ska klara av det. Om det handlar om dagar eller veckor eller någon annan tidsrymd vet jag inte, men bedömningen är ändå att vi ska klara verksamheten.

Anförande nr 40

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande! Tack för det! Kan vi hoppas att du här, Roger, kan lova att frågan är löst före jul?

Anförande nr 41

Borgarrådet M o g e r t (S): Den är löst såtillvida att jag tror att vi klarar ett tillfälligt bygglov så att verksamheten kan vara kvar. Jag är inte säker på att vi har ett permanent bygglov på plats före jul, om jag har förstått problematiken rätt. Men vi löser det såtillvida att verksamheten är kvar, vilket är det mest centrala.

Fråga nr 3. Nya Slussen

Anförande nr 42

M a r g a r e t a H a g l u n d (SD): Ordförande, ledamöter! Det är snart den 28 september, då beslutet ska fattas om Slussen. Det är väl svanesången för vårt vackra Slussen, som ska ersättas av ett betongmonster. Jag vill med denna fråga markera vår ståndpunkt: Vi är starkt emot nya Slussen.

Jag vill ställa en fråga till finansborgarrådet Wanngård. Mot bakgrund av den oerhört starka och tydliga opinionen mot nya Slussen, mot bakgrund av att det kommande förskräckliga bygget sätter sin prägel på Stockholm i generationer framåt, som kommer att vara tvungna att leva med eländet, och mot bakgrund av att det finns ett färdigutarbetat, utmärkt förslag – Slussen plan B – tycker inte finansborgarrådet att det är motiverat att Stockholms stad, innan beslut fattas om att förstöra Slussen för alltid, arrangerar en folkomröstning om Slussenbygget med plan A och plan B som röstalternativ?

Anförande nr 43

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Slussen är verkligen en fråga som väcker engagemang hos en del. Det är en fråga som har stötts och blötts i den här salen och i den mediala debatten. Många har gjort sina röster hörda, och vi har verkligen från politiskt håll försökt väga samman olika idéer, förslag och ståndpunkter. Det har också varit en stor arkitekturtävling kring hur man kan utforma Slussen. Många av de förslag som har kommit in är väldigt trevliga. När man inte har några ekonomiska ramar är det trevligt att se förslag som att exempelvis gräva ned tunnelbanan och att binda ihop Gamla stan och Slussen till en tunnelbaneperrong. Det finns många idéer.

Till syvende och sist, när idéerna kokar ned och när politiken till slut ska fatta sitt beslut, måste vi ändå se till vad Slussen handlar om. Slussen är en trafiklösning i

Stockholm. Det är en vattenreglering mellan sött och salt, mellan Mälaren och Saltsjön. Och det är någonting som tusentals stockholmare passerar varje dag eftersom det är en sådan knypunkt. Det är viktigt att komma fram i Slussenfrågan. Efter 20 år av Slussendiskussion är jag oerhört glad, stolt, lättad och tacksam över att vi nu går till beslut.

Anförande nr 44

M a r g a r e t a H a g l u n d (SD): Det är inte jag. Jag kommer att gråta i resten av mitt liv över beslutet och det ni genomför. Vi får bara hoppas på att vi sitter i vågmästarrollen och att bygget inte har kommit så långt, så att vi kan ändra på det här.

Plan B är hälften så dyr, går dubbelt så fort och är tio gånger så bra, anser vi Sverigedemokrater. Men jag tackar för svaret och hoppas på en förändring efter nästa val.

Anförande nr 45

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det finns nog inte så mycket att tillägga när det gäller Slussendiskussionen. Jag hoppas verkligen att du ser till utvecklingen av Stockholm och att det kommer ännu fler stora projekt i Stockholm framöver. Om det är någonting som i alla fall jag bär med mig som socialdemokrat är det att alltid jobba i framkant och att jobba framåt för stadens utveckling. Då handlar det om att våga bygga ny infrastruktur, våga bygga nya bostäder och att våga ta steget till en bättre skola och en bättre välfärd. Stockholm är en levande och dynamisk stad. Då kan vi inte vara kvar och älta gamla frågor. Tänk lite framåt!

Anförande nr 46

M a r g a r e t a H a g l u n d (SD): Vi måste nog tänka på de vackra vyerna och tänka ur kulturhänseende. Den nya Slussen blir Sergels torg i kubik. Jag gråter över den.

Fråga nr 4. Snabba bostäder

Anförande nr 47

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! En miljon människor är just nu på flykt i Europa. Medan flera länder bygger murar och sätter upp taggtrådar har svenska folket överträffat sig själva i ideellt engagemang och vilja att hjälpa. Ett exempel är att Radiohjälpen på bara ett dygn lyckades samla in fyra miljoner kronor. Av de 60 miljoner människor som är på flykt kommer bara en miljon till Europa. Dessa människor måste vi kunna erbjuda ett nytt hem.

Tyskland tar just ett enormt ansvar. München vädjar till övriga Europa om solidaritet. Denna vädjan tycker jag att vi i Stockholm måste besvara. När regeringen inte tar på sig ledartröjan tycker jag att vi här i Stockholm borde göra det.

Jag vill därför fråga finansborgarrådet om hon är beredd att tillsammans med andra partier här i fullmäktige se till att vi kan uppföra fler snabba tillfälliga bostäder i Stockholm.

Anförande nr 48

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, Karin, för frågan! Det engagemang som vi ser nu är bara glädjande. Det är någonting vi tacksamt arbetar med. Dels har vi personal anställd för volontärverksamhet. De stockholmare som nu vill engagera sig i frivilligverksamhet kommer vi att kunna kanalisera från stadens sida. Vi skjuter också till extra resurser.

När det gäller bostäder är det såklart kritiskt. Vi har inte en massa tomställda lokaler i staden som vi kan ta till. Däremot har vi hitintills vänt ut och in på oss för att säkerställa fler bostäder. Vi kommer att under hösten få fram åtminstone 200 nya bostäder för flyktingar och ensamkommande flyktingbarn. Micasa tittar nu ytterligare på om det är möjligt att sätta upp paviljonger för att lösa situationen. När det gäller alla goda idéer och tankar är det självklart att jag vill se ett så brett samarbete som möjligt.

Vi ska ta emot flyktingar, och vi ska ta emot ensamkommande flyktingbarn. Vi har möjlighet att göra det på ett klokt sätt. Med detta sagt ska jag icke säga att frågan är enkel. Den är oerhört komplicerad. Men vi kommer att klara det, och vi kommer att ta ett större ansvar. Jag är oerhört tacksam om vi kan ha breda överenskommelse i de här frågorna.

Anförande nr 49

K a r i n E r n l u n d (C): Tack så mycket för svaret, Karin! Nej precis, det är inte enkelt, och det är just därför jag vill ställa frågan. Jag upplever att det just nu i Stockholm och i Sverige finns en enorm vilja att hjälpa. Jag tror att kanske förutom ett parti i fullmäktigesalen är vi alla beredda att tillsammans kunna fatta snabba beslut.

Jag läste i Dagens Nyheter i helgen att du presenterade att vi kommer att gå från bara 60 nya asylbostäder till 200, vilket jag välkomnar. Men min fråga till dig är: Tror du att det räcker? Jag tror inte att det räcker. Jag skulle vilja se att vi hittar byggklar mark där vi kan sätta upp tillfälliga så kallade modulbostäder snabbt.

Anförande nr 50

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är jättebra att diskutera frågan, Karin. Jag tror att vi med samlad kraft i våra nämnder och i våra styrelser i bostadsbolagen kan hitta lösningar som gör att vi kan tillgängliggöra och säkerställa att det finns fler bostäder för de här grupperna.

Vi ska ta detta på fullaste allvar. Vi ser flyktingströmmarna. Vi ser vad Tyskland har gjort, och vi ser hur man har öppnat upp gymnastiksalar och säkerställer att människor verkligen får tak över huvudet. Stockholm kan göra mycket, och vi kommer att kunna göra mycket mer än vad vi hitintills har gjort. Jag ser också i och med denna positiva vändning av debatten att stockholmarna gör mycket mer. De är med i volontärarbetet, skänker pengar, öppnar sina hem och tar emot ensamkommande flyktingbarn. Detta är en otrolig kraft för Stockholms utveckling.

Anförande nr 51

K a r i n E r n l u n d (C): Tack så mycket för svaret igen! Nu behövs som sagt handlingskraft, och det behövs handlingskraft snabbt. Det är mycket fina ord, men

det gäller nu att också gå från ord till handling när det gäller fler snabba bostäder, bättre integration, bättre utbildning och enklare vägar till jobb för alla de människor som just nu söker sig ett nytt tryggt hem.

Anförande nr 52

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det som Karin tog upp här i slutet av sitt inlägg handlar mycket om hur vi kan jobba vidare med integrationen. Jag ska vara noga med att säga att bara för att vi känner att vi inte har lyckats i alla delar av integrationen är inte lösningen att inte ta hand om människor som flyr krig, svält och hemska förhållanden i sina hemländer. Tvärtom – se det som en utmaning! I så fall kan vi göra saker och ting bättre. I så fall kan vi bli ännu bättre på integrationen. Vi vet att språket har betydelse. Börja med språket tidigare! Vi vet att utbildning har betydelse. Säkerställ att alla Stockholms skolor, och inte bara några, har förberedande klasser!

Det finns saker att göra på många områden. Vi kommer att ta emot fler flyktingar.

Fråga nr 5. Våldsbejakande extremism

Anförande nr 53

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Angående det omtalade och även ganska kritiserade förslaget till strategi mot våldsbejakande extremism sade finansborgarrådet så här den 26 maj i fullmäktige: Min målsättning är att ha en så bred majoritet som möjligt kring detta. Målet är nu att efter sommaren bjuda in till blocköverskridande samtal om detta arbete och hur vi ska gå vidare. Det finns formuleringar i dokumentet som uppenbarligen kan misstolkas. Därför måste de delarna förtydligas och rättas till. Jag kan inte säga här och nu vilka delar som ska bli bättre, utan det är just det som dialogen ska handla om. Den ska vara blocköverskridande. Självklart ska vi förbättra dokumentet.

Därför blev jag ganska överraskad av att dokumentet nu ska gå ut på remiss. Då är frågan: Varför? Vore det inte bättre att bjuda in Alliansen till dessa samtal innan man låter dokumentet gå ut på remiss?

Anförande nr 54

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket för frågan, Erik! Det är mycket riktigt så att jag står fast vid mina ord. Vi kommer att bjuda in till diskussion med de partier som återfinns i kommunstyrelsen. Det kommer vi att göra efter remissbehandlingen. Remissen ska vara inne i slutet på september – jag kommer inte ihåg exakt datum. Målsättningen är sedan att hitta något datum i början på oktober där vi diskuterar hur vi kan ha ett stadsövergripande program mot våldsbejakande extremism.

Det har varit lite olyckligt att man har uppfattat att det som socialnämnden tog fram ska gälla för hela staden. Så är absolut inte fallet. Vi ska tydliggöra att inga nämnder kan göra detta, utan det måste upp till kommunstyrelsen och fullmäktige. Det innebär att det har skickats ut på remiss. Det har debatterats en del redan hur det kan göras bättre innan det blir ett stadsövergripande dokument av detta. Jag ser fram emot processen.

När man mitt i allting ska ha diskussionen partier emellan kan vi alltid revidera och se vilket som är det bästa sätt detta kan ske på. Men detta är första gången som i alla fall jag har varit med om att man jobbar på detta sätt när man tar fram ett ärende. Förhoppningsvis kan det bli ett arbetssätt som sedan genomsyrar även andra stora program som vi tar fram i staden om vi finner att det är ett lämpligt sätt att arbeta på.

Jag tycker att det är viktigt att få fram ett program som gäller för hela staden när det gäller de här frågorna. Det finns säkert andra frågor som vi också kan titta vidare på.

Anförande nr 55

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Med detta sagt kanske denna strategi inte borde ligga under socialnämnden. Den kanske borde ha legat under stadsledningskontoret så att kommunstyrelsen hade fått ett större ansvar för detta än en enskild nämnd.

Med anledning av det som borgarrådet sa den 26 maj i fullmäktige blev jag förvånad när jag såg att det dokument som finansborgarrådet delvis har tagit avstånd ifrån går ut på remiss precis som det såg ut när socialnämnden klubbade det till över 30 remissinstanser. Jag blev förvånad, för jag trodde faktiskt att de här samtalen över blockgränserna skulle komma till stånd innan dokumentet gick ut på remiss.

Jag tycker att det är konstigt att först stå i fullmäktige och säga att detta måste bli bättre, att det ska förtydligas och att det finns en massa konstiga skrivningar här och att sedan ändå skicka ut dokumentet på remiss. Vore det inte bättre att först omarbete dokumentet så att man får ett dokument som man kan stå för och tycker är bra och sedan skicka ut det på remiss? Det skulle jag ha tyckt vore mer klädsamt.

Anförande nr 56

Borgarrådet Wangård (S): Det kan man naturligtvis alltid diskutera. Nu tycker jag att denna väg – att lämna ut en tjänstemannaprodukt på remiss så att Säpo, polisen och flera remissinstanser har möjlighet att komma in med kloka synpunkter så att vi sedan kan diskutera – är bra. Det omvända – att vi diskuterar först – förutsätter att vi har all kunskap själva. Jag skulle nog vilja påstå att i alla fall inte jag har all kunskap själv när det gäller våldsbejakande extremism. Jag vill gärna lyssna in remissinstanserna inför att vi sedan föreslår själva åtgärdsprogrammet. Det är det som jag känner är en fördel med remissinstanser – att man verkligen kan arbeta in det.

Att det var klappat och klart och färdigbehandlat och sedan remitterat kändes inte aktuellt i det här ärendet, i alla fall.

Anförande nr 57

Erik Slottnér (KD): Ordförande! Det blir en konstig sits för remissinstanserna. Om jag vore remissinstans och hörde att den som skickar ut remissen säger att man nog inte riktigt står bakom skrivningarna utan att man ska göra om det hela i vissa delar och bjuda in till blocköverskridande samtal skulle jag tycka att det var en lite märklig situation. Som remissinstans vet man då inte riktigt vad man ska svara på egentligen, om inte alla delar gäller.

Wanngård säger att detta är en tjänstemannaprodukt. Men den är ju tagen av politikerna i nämnden! Den är antagen av en majoritet i socialnämnden. Alliansen hade flera kritiska synpunkter i sitt förslag till beslut. Det är bland annat dessa kritiska synpunkter som satte bollen i rullning och gjorde att det blev en stor aktivitet också i medierna. Det är inte bara från Alliansen som kritik har kommit. Jag har ganska nyligen varit i kontakt med en före detta salafist som har varit inne i de här kretsarna och som är oerhört kritisk till strategin.

Jag är fortfarande kritisk till hur gången har varit. Remissen borde ha kommit efter det att samtalen över blockgränserna har förts.

Anförande nr 58

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ser fram emot att remissinstanserna nu verkligen inkommer med de synpunkter som gör att den stadsövergripande planen kan bli mycket bättre och riktigt bra. Vi får kunskap och input från de viktiga remissinstanserna, och det gör att vi får en transparent diskussion när vi sedan sätter oss ned i kommunstyrelsen för att diskutera vad som är den bästa vägen framåt. Då känns det tryggt att ha alla papper på bordet när vi sedan går vidare för att titta på hur just vårt program mot våldsbejakande extremism ska se ut.

Jag ser fram emot samarbetet och att vi förhoppningsvis hittar breda lösningar när det gäller de här frågorna, för det här är någonting vi nu måste ta tag i.

Fråga nr 6. 4 000 nya bostäder i Skärholmen

Anförande nr 59

Borgarrådet J . L a r s s o n (M): Herr ordförande! Vi läser i DN i helgen: Nytt grepp ger 4 000 bostäder. Stadshuset storsatsar på Skärholmen. Ett helhetsgrepp på stadsdelen ska ge mer än 4 000 bostäder. Utan att jag vill låta precis som Tage Danielsson och kalla upp någon annan än finansborgarrådet till detta vill jag ändå säga att detta tarvar en del frågor från mig. Det står nämligen också i artikeln att man inte har kunnat bygga i Skärholmen tidigare därför att Alliansen har sålt marken till högstbjudande.

Då undrar jag om finansborgarrådet menar att Alliansen har sålt mark till högstbjudande för hyresrätter. Risken finns här att finansborgarrådet i Stockholm är väldigt oinformerad eller felinformerad kring hur markpolitiken har gått till. Då förstår jag möjligen att finansborgarrådet säger att det ska vara en ny strategi för markpolitiken. Jag vill gärna veta vad finansborgarrådet menar med det påståendet.

Anförande nr 60

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, borgarrådet Larsson, för frågan! När det gäller att få fram fler bostäder i Stockholm har vi kollat för att se hur det ser ut. Hur ser det ut geografiskt med detaljplaneprocesser? Hur kan vi göra från politiskt perspektiv för att få fram fler detaljplaner i Stockholm? När vi tittar på Stockholms karta ser vi att vi i Skärholmen har 829 detaljplaner som pågår medan det i övriga delar av staden är flera tusen detaljplaner som pågår i respektive stadsdel.

Vad kan vi göra för att få fram fler detaljplaner? Dels kan vi använda markpolitiken, dels kan vi använda stadsbyggnadskontoret för att mer initiera och skriva fram

detaljplaner innan byggherrarna kommer in i processen, dels kan vi använda våra kommunala allmännyttiga bostadsbolag.

När vi har en markpolitik och ett stadsbyggnadskontor med ett utökat antal tjänster som driver fram detaljplaneprocesser med privata fastighetsbolag och med allmännyttiga fastighetsbolag vet jag att vi kommer att kunna leverera fler bostäder till stockholmarna än vad som har varit möjligt tidigare.

Vi har ett oerhört ambitiöst mål – 40 000 nya bostäder till 2020. För att nå det måste man våga titta på organisationen och våga ändra modellen för att säkerställa att fler bostäder kommer fram fortare. Vi kommer att testa detta i Skärholmen. Vi kommer att testa det, och jag tror att det kommer att falla väl ut. Vi kommer att kunna skynda på processerna från den sida som staden äger när det gäller detaljplaneprocesserna. Men vi får utvärdera tillsammans, Joakim.

Anförande nr 61

Borgarrådet J. L a r s s o n (M): Herr ordförande! Det där var inte direkt ett svar på min fråga. Jag håller med om att det är alldeles utmärkt att man bygger i Skärholmen och runt om i denna stad. Den takt som vi har i bostadsbyggandet nu är högre än vad vi har haft sedan början av 70-talet, och det tack vare att vi har haft mycket av det som också diskuteras i den nya markpolicyn. Det är därför jag blir så förvånad över att alla säger att den har ändrats så mycket. De byggbolag som jag har talat med är inte heller särskilt förstående till den diskussionen, för man ser inte att det har förändrats ett dugg. Men detta kan vi återkomma till.

Min fråga var: Menar finansborgarrådet att Alliansen har sålt mark till högstbjudande för hyresrätter? Är det så, finansborgarrådet, att vi har gjort det? Då skulle jag vilja veta hur det gick till. Sanningen är att vi aldrig har sålt mark till dem som bygger hyresrätter, utan det är med tomträttsavgäld. När finansborgarrådet går ut i DN och säger att vi har sålt till högstbjudande vill jag veta hur det gick till.

Anförande nr 62

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Det är så härligt när man övertolkar artiklar som man läser. Nu har jag inte artikeln framför mig, men det har väl borgarrådet Larsson, hoppas jag. Nu får jag den av dig – tack så mycket! Du älskar att lämna papper till mig; jag gillar det.

Det som framstår är att vi har en tidigare majoritet i den här staden som har valt att sälja mark till högstbjudande – punkt. Det är inga konstigheter att det gäller bostadsrätter. Det är inga konstigheter att hyresrätterna står på tomtmark. Det är inte heller någon hemlighet att vi ser till hur vi kan få ut bästa nytta av marken. Då kan man ändra processerna och säga: Vi vill ha ut bästa nytta. Vad kan ni leverera för förslag? Vad har ni för innovativa lösningar som vi kan ta till vara när vi bygger nya bostäder i Stockholm?

Anförande nr 63

Borgarrådet J. L a r s s o n (M): Det här kommer att kräva en del diskussioner; det hör jag. Absolut intet nytt på den fronten. Vi har med andra ord exakt samma politik, säger Wanngård, som redan är förd. Vi har jobbat med pågående programarbeten. Om du vill ha även den listan har jag den. Pågående programarbeten är just den

modell som du diskuterar. Denna lista är sedan 2013, och du kan se vad det handlar om. Det är Norra Djurgårdsstaden med 12 000 bostäder, Hagastaden med 5 000, Midsommarkransen med 1 600 och Årstafältet. Nu är det samma modell som ska användas för att få 4 000 bostäder i Skärholmen.

Min fråga gäller dock fortfarande hyresrätter. Hyresrätter har vi aldrig sålt till högstbjudande. Det är ett påstående som kommer gång efter annan. Men vi har aldrig sålt några hyresrätter till högstbjudande, utan det är med tomträttsavgäld.

Nu undrar jag: Kommer ni att se till att samma villkor – utöver stadens bolag – gäller för de privata som också vill bygga i Skärholmen framöver.

Anförande nr 64

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Självklart handlar det om likabehandlingsprincip. Det som vi gör med den nya majoriteten i Stadshuset är att säkerställa att allmännyttan också får bygga. Hur man sedan bedömer allmännyttan, privata fastighetsbolag, bostadsrätter och hyresrätter är upp till både exploateringskontoret och detaljplaneprocessen i stadsbyggnadskontoret.

Det vi gör med projektet Skärholmen, eller Fokus Skärholmen som vi har döpt det till, handlar om att stadsbyggnadskontoret längre fram i plan driver detaljplaneprocesserna. Att vi kan driva sådana processer på ett större område och i en snabbare takt möjliggör att vi kan färdigställa fler bostäder. Det kommer att bli hyresrätter i Skärholmen. Det kommer också att bli bostadsrätter i Skärholmen. Det kommer att bli allmännyttan, och det kommer att bli privata hyresrätter. Vi vill ha blandade upplåtelseformer.

Fråga nr 7. De marockanska gatubarnens välfärd och sociala rättigheter

Anförande nr 65

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Ewa! Jag är säker på att du blev precis lika förtvivlad som jag blev när man såg *Uppdrag Granskning* i förra veckan. Det var en fruktansvärd bild, och överraskande, eftersom vi precis har fått ett antal dragningar på socialnämnden om ensamkommande flyktingbarn som avviker, där det här inte alls blir en tydlig grupp. Vi har dessutom ställt följdfrågor och inte fått denna information. Jag är oerhört oroad över situationen.

Jag är också väldigt oroad över det som hände efter inslaget. Vi får frågor och svar från socialjouren – oerhört kompetent som alltid. Det är en bra förvaltning. Men de behandlar detta som om det inte finns några problem. Verksamheten fungerar bra, säger de. Vi hör här i tv-programmet en ung hjälpsökande man som springer ut från en intervju därför att han pressas för mycket i id-frågan trots att det inte är nödvändigt.

Vad ska vi göra för att säkerställa att verkligheten på papperet och i tv och i verkligheten blir likadana och lika bra?

Anförande nr 66

Borgarrådet E . L a r s s o n (MP): Ordförande! Tack för frågan! Ja, hur ska vi göra för att det vi vill också ska bli verklighet ute på gator och torg? Vi har följt

frågan länge, och vi har haft den uppe i socialnämnden i flera omgångar. Det som har kommit till nu senast är förstärkta rutiner på de boenden som staden själv driver för att öka kunskap och hjälpa till med det preventiva arbetet.

Verkligheten är sådan att vi i dag inte har upphandlat tillräckligt många familjehem. Vi är glada över den annons som vi hade ute på tunnelbanan, där flera har anmält att de vill ta emot barn. Nu har intresset ökat ännu mer efter det som vi har sett i den tragiska flyktingsituation vi har med krig som drabbar civilsamhället väldigt hårt.

Vi har också nu i dag talat om hur vi ska kunna förstärka informationen på socialförvaltningen för att de som vill gå in och göra någonting – de som vill ta emot barn och som vill öppna sin familj – kan få kunskap och utbildning och ta del av de riktlinjer och regler som finns för att få detta betydelsefulla och viktiga arbete.

Sedan den 1 september har vi sett till – och du har varit med när majoriteten har föreslagit detta beslut för socialförvaltningen – att en socialsekreterare är med polisens ungdomsjour och vår egen ungdomsjour och att öka det samarbetet. Det är tillsammans som vi bygger kunskap, och vi försöker ge resurser för att det som finns i frågorna och svaren från socialförvaltningen också ska gälla hela vägen ut.

Anförande nr 67

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Jag tackar för svaret. Det är klart att detta delvis är en kapacitets- och resursfråga. Men det frågan egentligen gäller, och det som oroar mig, är att det också handlar om det som jag nämner – id-frågan. Den här unga killen pressas så hårt på id-frågan. Vem är du? Vad har du för papper? Vad har du haft för kontakter? Han pressas så hårt att han till slut lämnar intervjun trots att han faktiskt var hjälpsökande och motiverad att få hjälp. Detta tyder på en avsaknad av yrkesskicklighet i denna arbetsroll med så väldigt utsatta människor. Det oroar mig att socialjouren inte reagerade på det i sina frågor och svar.

Det oroar mig också att det blir så stor skillnad mellan de produkter som vi politiker får till oss och hur verkligheten ser ut. Det är denna diskrepans jag är intresserad av att höra hur du vill åtgärda.

Anförande nr 68

Borgarrådet E . L a r s s o n (MP): Du vet att det allra viktigaste är att bygga upp en bra relation med de barn som har behov och att över huvud taget få barnen att komma till socialförvaltningen och socialjouren. Det är oerhört viktigt, och det är en framgång.

Vi ska naturligtvis lyssna på vad chefen för enheten sade. Man ska inte pressas på sin identitet. Det är det som gäller, och det är också det som socialförvaltningen har skrivit i frågor och svar. Hur kunskapen om detta sedan förankras ut i de yttersta leden är ett långsiktigt arbete. Men det pågår, och vi var många som tyckte att det var tråkigt att se det som hände i *Uppdrag Granskning*.

Anförande nr 69

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Det är väldigt oroande, för det handlar om att det finns personer där som vittnar om att de inte vill ha kontakter med sociala

myndigheter över huvud taget. De är rädda för vad som kommer att hända, och de tycker att de har blivit dåligt bemötta.

Det är klart att jag tycker att förvaltningen är oerhört kompetent, och vi litar på dem när de säger att de jobbar med det här. Men faktum är att man inte reagerade med bestörtning i frågor och svar över hur denna medarbetare hade agerat. Man konstaterade att man inte behöver pressa, men medarbetaren pressade så mycket att ungdomen gick ut. Och det är säkerligen inte första gången; det verkade vara viktigt för honom att säkerställa identiteten snarare än att börja med hjälpbehovet.

Min fråga är: Hur kan vi förhindra att detta sker igen och inte bara lita på och vänta på förvaltningen?

Anförande nr 70

Borgarrådet E . L a r s s o n (MP): Det som Frida säger är det som står här: Det ska inte ske på det sättet. Det är också det som chefen säger. Då överlämnar vi till socialförvaltningen att reda ut svaret. Sedan ligger vi på inom politiken och förstärker detta, precis som Frida gör nu och precis som jag gör nu när jag talar om att detta handlar mycket om attityder.

Det är en lång väg att få ett barn på flykt att tro att det sociala kan vara en hjälp. Det är också detta som jag har fått lära mig när jag har varit ute med ungdomspolisen; de är så glada över att de nu får med en socialsekreterare. De har varsin roll, som är olika. Nu har man byggt förtroende för polisen, men man ska också bygga förtroende för socialsekreteraren så att barnen vågar komma med när de träffar socialsekreteraren på plats på Centralen. Då ser de att detta är människa som vill barnets bästa, för alla barn ska behandlas lika.

Det är en lång väg, och det handlar mycket om att jobba med attityder. Diskussionen här i Rådssalen hjälper till, tror jag.

Fråga nr 8. Remisser och löften

Anförande nr 71

S t i n a B e n g t s s o n (C): Nu är Karin nyfiken på vad jag ska fråga om! Erik Slottnér har redan varit uppe angående svaret på den fråga som jag ställde till finansborgarrådet i maj gällande strategin mot våldsbejakande extremism som majoriteten i socialnämnden tvingade igenom här i våras.

Precis som Erik Slottnér är jag bestört över att detta dokument, som vi alla, även Karin Wanngård, har varit så kritiska mot, har gått ut på remiss. I det svar som Karin gav mig sade hon att hon skulle kalla till ett möte där vi gemensamt skulle bestämma hur vi skulle gå vidare. Men ni har de facto gått vidare nu! Ni har gjort någonting som bryter mot det löfte du gav i denna talarstol.

Därför undrar jag: Hur ska vi framöver kunna lita på de löften som finansborgarrådet avger här? Och bör vi inte ha mer långsiktiga perspektiv på sådana här frågor än en knapp mandatperiod?

Anförande nr 72

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande! Tack så mycket, Stina Bengtsson, för frågan! Det känns väldigt skönt i efterhand att Erik läste upp precis det jag sade. Då framgick det med tydlighet att det som vi nu tittar på är hur vi ska få fram en strategi mot våldsbejakande extremism. Det förslag som har gått ut på remiss är ett förslag som socialnämnden har tagit fram; det är vi medvetna om. Men med förslaget på remiss har det också varit ett förtydligande, och det har gått med ett missivbrev, om vad man ska svara på, hur vi ser på frågan och vad som händer i nästa steg.

Jag tycker att det är oerhört viktigt att få fram denna strategi. Jag hoppas att vi alla här är överens om att vi behöver en gemensam strategi för staden. Stockholm har tillsammans med fyra andra kommuner bjudits in till den nationella samordnaren som jobbar med de här frågorna just för att man anser att Stockholm ligger i framkant. Det ska vi inte heller minimera, utan det är någonting som är oerhört viktigt. Vi ligger redan i framkant, vi har en strategi på gång och vi kommer att ha blocköverskridande diskussioner om hur strategin ska se ut.

Var glada för det här! Jag var oppositionsborgarråd i tre år, och jag blev aldrig inbjuden till något samtal från Alliansen om hur man kan göra övergripande strategier gemensamt. Var glada för att vi ändrar det stelbenta system som har rått i den här salen och att vi faktiskt vill komma fram gemensamt med denna strategi! I stället försöker ni hitta problem och problem. Var glada! Be happy!

Anförande nr 73

S t i n a B e n g t s s o n (C): Tack, finansborgarrådet, för svaret! Precis som Erik Slottnér har jag naturligtvis lyssnat på den diskussion vi hade då för att vara helt säkra på att mina frågor är korrekta utifrån ditt svar.

Det är inte sant att vi inte bjöd in till samarbete förra mandatperioden. Vi har en hemlöshetsstrategi som är beviset på motsatsen, där din kollega Roger Mogert till och med har skrivit under ett förord. Jag tycker att det är anmärkningsvärt att ni gör det här. Detta är inte ett vanligt ärende. Detta är ett ärende där du, Karin Wanngård, har sagt att det finns formuleringar som ”uppenbarligen kan misstolkas”. Du säger också att ”det är klart att det finns förbättringspotential” och att ”vi ska bjuda in till samtal för att se hur vi ska gå vidare”.

Därför ställer jag den fråga som jag inte fick svar på: Hur ska vi kunna lita på de löften du ger här om du inte håller dem den här gången?

Anförande nr 74

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Du väljer själv vad du vill höra och vad du ser med faktisk handling. Vi vill ta fram en övergripande strategi för hela staden där vi vill lyssna in vad Säpo säger och vad polisen säger och där viktiga remissinstanser kommer med sin kunskap. Det är mycket bättre att ha den kunskapen när vi sätter oss ned för att gemensamt diskutera.

Det du är ute efter är att vi skulle famla i blindo eller med den begränsade kunskap som vi ser. Vi måste lyssna in remissinstanserna innan vi kan gå vidare och fatta ett beslut om en strategi när det gäller våldsbejakande extremism.

Jag vill också i denna fråga passa på att säga att Stockholm är inbjuden att delta i Strong Cities Network, alltså ett nätverk för städer mot våldsbejakande extremism. Även internationellt har vårt arbete alltså redan uppmärksammats.

Anförande nr 75

S t i n a B e n g t s s o n (C): Det är klart att vi också vill ha en strategi, och det vet du. Det är inget att diskutera. Annars hade vi naturligtvis inte engagerat oss i detta. Men vi vill ha en bra strategi. Det lustiga i detta är att jag tror att du också vill det. Jag tror att vi är helt överens om detta.

Så varför då inte se till att vi har ett genomarbetat förslag som till och med du kan stå bakom innan det går ut på remiss och som vi kan vara överens om? Sedan när remissen kommer tillbaka kan vi då återigen göra en vända för att till slut få fram någonting som är gediget och bra och som faktiskt gör skillnad i verkligheten.

Anförande nr 76

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Det är just det som du säger – att vi skulle vara överens om innehållet innan detta går ut remiss. Varför då? Varför inte lyssna in remissinstanserna för att just ha den breda kunskapen när vi ska komma överens? Det är det som är så oerhört fint med vårt remissförfarande – att vi faktiskt lyssnar in remissinstanserna. Annars blir det att vi först skickar ut ett helt färdigt, bearbetat och förhandlat förslag för att lyssna in – vadå?

Vi kommer att lyssna in remissinstanserna och omarbeta förslaget. Jag ser fram mot diskussionen.

*§ 18 SISAB:s nyproduktion av skola i Norra Djurgårdsstaden (Utl. 2015:74)
Genomförandebeslut*

Anförande nr 77

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Jag vill ta tillfället i akt och peka på det här ärendet som ett viktigt exempel på hur det behövs blocköverskridande samarbete som håller över mandatperioder. Det tar ungefär fem sex år att bygga en skola, om det inte försenas på grund av en massa överklaganden därför att folk har hittat grodor och skalbaggar eller till exempel tycker att utsikten förstörs. Då kan det ta tolv år. Det är därför så viktigt att vi hela tiden har ordentligt snurr på planeringen av skolor och förskolor och att vi alla hjälps åt att hålla takten uppe.

Det här blir en jättefin skola. Jag glädde mig själv när jag hörde Sten Nordin och Lotta Edholm i maj 2014 glädja sig åt att ett steg hade tagits då. Nu tas det ytterligare ett steg.

Vi får också hjälpas åt att kämpa för att det ska finnas ordentligt med skolgård och samtidigt komma ihåg att det naturligtvis är någonting speciellt med Stockholms innerstad, där vi måste se till ledvärdesfaktor och de kvaliteter som vi kan få fram även om det är på en begränsad yta. Och i det här fallet har man verkligen hittat en god avvägning mellan olika intressen.

Det blir en attraktiv skola, med en ändamålsenlig placering. Det är det som är så viktigt att få fram i ännu högre grad i framtiden. Det får inte vara så att skolan kommer in sist i planeringen, utan det måste, precis så som vi arbetar i majoriteten, samordnas på bästa sätt över förvaltningsgränser för att skola och förskola ska få en attraktiv placering. Om skolan kommer in för sent i processen är risken att det blir både bullerstört och placeras på en tomt som ingen annan vill ha eller där man förstår att det skulle kosta jättemycket pengar att bygga därför att man måste gjuta, få bort grundvatten eller vad det nu kan vara.

Vi får alltså hjälpas åt att argumentera för att förskolan och skolan ska kunna få fina placeringar.

Med de orden, fru ordförande, vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 78

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Jag vill också yrka bifall till förslaget.

Det här är en stor investering, men en nödvändig investering. Stockholm växer ju snabbt, och det är viktigt att vi håller tempot i skolbyggnation uppe. Det var en utmaning som Alliansen arbetade med under sina år i majoritet. Vi byggde mycket nytt. Inom förskolan ser vi till exempel att förskolegruppernas storlek har minskat. En viktig del i att lyckas med detta, en viktig beståndsdel, är alla fristående aktörer. Därför är det problematiskt när Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet samt Feministiskt initiativ intar en negativ hållning till fristående skolaktörer. Vi skriver om detta i vårt särskilda uttalande i borgarrådsberedningen kopplat till det här ärendet.

Det är naturligtvis fel att vara emot friskolor i sig, men det kan vara en debatt för en annan dag. Nu måste man inse att inom skolutbyggnad drabbar den politiken någonting som är fundamentalt, och det jag tror att vi alla håller med om, för alla kommuner, för all stadsutveckling, nämligen att ha tillgång till skollokaler. Säger man nej till fristående skolaktörer att etablera sig blir alternativet i det här fallet att staden måste göra ännu mer, ovanpå genomföranden av redan planerad skoluppbyggnad. Det finns en uppenbar risk där.

Jag är lite orolig för att den styrande majoriteten över huvud taget saknar insikt i den här problematiken. Man kanske inte tycker att det är något problem. Men den risken finns. Om man säger nej till fristående aktörer måste man också presentera ett alternativ: Hur ska vi möta upp den här risken? Hur ska vi möta det behov som finns om vi säger nej till fristående aktörer som hade kunnat vara en beståndsdel och hjälpa till i skolutbyggnaden?

Men förslaget i ärendet i dag ska vi självklart säga ja till. Jag håller med om mycket av det som skolborgarrådet sade. Jag tror att en viktig beståndsdel i den här skolan är att den byggs för att vara flexibel. Det är fyra parallellklasser F – 6 som kan ställas om efter behov till tre paralleller f – 9. Tillsammans med övrig stadsutveckling som växer fram i Norra Djurgårdsstaden tror jag att den här skolan har goda förutsättningar att möta de behov som kommer att finnas.

Anförande nr 79

Borgarrådet B u r e l l (S): Fru ordförande! Det är naturligtvis glädjande att Markus också tycker att det här blir en bra skola när den nu väl har ritats fram. Sedan var det litet överdrivet av Markus att börja prata om friskolor i den här debatten inom ramen för det här ärendet, men jag kan inte låta bli att kommentera det och försöka dra tillbaka det till själva frågan om skollokaler och säga att jag är alldeles övertygad om att vi måste hjälpas åt.

Staden och fristående aktörer, såväl ideellt drivna som kommersiellt drivna, letar i staden efter lämpliga placeringar av skolor och förskolor under den kommande 20-årsperioden. Där kommer vi att vara tvungna att använda naturligtvis i första hand SISAB men också se vad privata fastighetsägare kan göra på sina marker som de förfogar över för att kunna bygga så här viktiga byggnader för offentliga ändamål och framför allt finansiera verksamheten, som kan vara driven på olika sätt. Det tycker jag är viktigt och riktigt.

Anförande nr 80

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Den grundläggande problematiken ligger i att av ca 86 000 Stockholms elever som går i grundskolan i dag går många i fristående skolor, grundskolor, och vi vill naturligtvis att fristående skolor fortsatt ska få etablera sig och fortsatt ska få verka Stockholms stad. Säger man nej till något som skulle kunna underlätta skolbyggnation tycker jag att det är en god inställning att presentera ett alternativ. Det är en god inställning generellt i politiken. Säger man nej till någonting bör man kunna presentera alternativ.

Jag ser tyvärr inte att den insikten finns hos den styrande majoriteten. Jag tycker att det är olyckligt, för det kommer att betyda att staden får ta ett ännu större ansvar ovanpå det vi redan gör och måste göra. Naturligtvis ser vi att kommunekonomin

riskerar att försämrats. SISAB:s externa upplåning kommer med all sannolikhet att behöva öka.

Det finns en problematik här som man måste kunna presentera en lösning på.

Anförande nr 81

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Vi har en orolig opposition. Man är orolig för att vi inte ska kunna fixa de skoluppbyggnationer som behövs. Lite ironiskt är det just i det här fallet när det i själva verket är så att den här skolan faktiskt kom till ganska sent. Man började planera den i samband med inflyttningen, till och med några månader efter inflyttningen, till Norra Djurgårdsstaden.

Vi tar vårt ansvar, men just i det här fallet känns oron som sagt lite märklig med tanke på att skolan här kom en smula för sent in i planeringen. Vi välkomnar allihop att den nu kommer, men den bristande planeringen var från er sida när ni hade majoriteten.

Anförande nr 82

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Fru ordförande! Jag är intresserad av att se reella resultat. Om man lovar att ta ansvar måste man kunna presentera hur man ska ta det ansvaret. Det finns en problematik i att ni är motståndare till friskolor. Ni säger nej till fristående aktörer. Det försämrar skolutbyggnad i Stockholm; det underlättar inte skolutbyggnad. Då måste man om man har den inställningen i så fall – vi ska ha en debatt om friskolor vid något annat tillfälle – kunna presentera ett alternativ.

Anförande nr 83

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Fru ordförande! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag är väldigt glad för att vi har lyckats enas om den här skolan.

Jag vill säga några saker om skolan som vi är stolta över. Det finns en del saker i skolan som är lite problematiska. Det är att det är så lite plats, och det beror på det som vi pratade om alldeles nyss. Det här har kommit in i processen alldeles för sent.

Det som är viktigt, och som jag är glad över, är att vi i fortsättningen kommer att se till att skolan kommer att vara mitt i byn. Skolan kommer att vara det ställe där inte bara barn ska vara några timmar om dagen, utan det ska vara ett ställe där alla vill vara, där lärare vill vara, där resten av skolpersonalen vill vara och där eleverna vill vara men också ett ställe där andra medborgare som bor omkring kan vara. Det är viktigt.

Därför är det så fint att just den här skolan kommer att bli en grundskola. Det gäller framför allt inomhusmiljön men även utomhusmiljön. Det handlar om en miljöklassning där det finns 15 olika kriterier som ska uppnås, och det är fantastiskt. Det handlar om luften, om energianvändningen, om ljudmiljön – jätteviktigt för barn, särskilt för barn som har hörselnedsättningar. Det handlar om radonhalt och ventilationsstandard. Många skolor måste byggas om och byggas till bara för att ventilationen är dålig. Det handlar om kvävedioxidhalt och fuktsäkerhet. Det handlar om inomhusklimatet, dagsljus och om legionellaförekomst, det vill säga att man

minimerar risken för legionella. Det är jätteviktigt. Det handlar om att man dokumenterar vilka byggvaror som använts, och det handlar om att fasa ut farliga ämnen.

Mina vänner! Vi ska vara stolta över denna skola, och vi ska satsa på att även i fortsättningen se till att vi bygger så här bra skolor. Det är våra barn värda, och det är hela samhället värt. Det är att satsa på uthållig utveckling.

Anförande nr 84

F r e d d y G r i p (V): Fru ordförande! Välkomna tillbaka allihop efter sommaruppehållet! Vad kan man börja bättre med än att rösta ja till en ny fin skola i Norra Djurgårdsstaden? Så jag ber att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

Oavsett vad det är för utförare behöver man skollokaler. Därför är det viktigt att vi får igång byggandet och att SISAB bygger. SISAB bygger faktiskt för en mängd olika utförare, inte bara för de kommunala. Vi är jätteglada för det här, och vi i den nya majoriteten kommer att se till att skolan sätts främst och är med i planeringen redan från början. Det kommer att underlätta mycket när vi ska bygga skolor.

I Sverige i dag har vi ett resursslöseri när vi har en överetablering av skolor, inte i Stockholm kanske. Vi har halvtomma skolor och skolor som ingen vill gå i. Vi vet att de seriösa aktörerna tar ett helhetsansvar för skolan. Oavsett utförare och oavsett var skolan ligger ska våra elever få en alldeles fantastiskt bra skola. Det kan vi göra gemensamt i Stockholm genom att vi bygger genom vårt kommunala byggbolag SISAB och att vi satsar på skolgårdar. Regeringen i stort kommer att satsa på skolgårdar, och vi är jätteglada att Vänsterpartiet har varit med och kommit överens om en satsning på 5 miljoner till på skolgårdar.

Det här är ett väldigt roligt ärende. Nu sätter vi igång med byggandet så att vi får en bra skola för alla.

§ 20 Överenskommelse om exploatering för bostäder och förskola inom fastigheten Enskede Gård 1:1 samt bostäder inom fastigheten Årsta 1:1 JM AB. Årstastråket etapp 1 (Utl. 2015:76)
Genomförandebeslut

Anförande nr 85

J a n V a l e s k o g (S): Fru ordförande! Det här ärendet gäller försäljning av en del av fastigheterna Enskede Gård 1:1 och Årsta 1:1 JM AB. Försäljningslikviderna är på drygt 92 miljoner kronor respektive drygt 70 miljoner kronor. Årstastråket etapp 1 omfattar totalt 463 lägenheter och en förskola med sex avdelningar i kvarteret vid Johanneshovsvägen och Årstavägen. Hela Årstastråket omfattar ca 3 000 bostäder. Det är alltså det här som vi ska besluta om.

De här bägge fastigheterna omfattar 76 respektive 57 lägenheter och en förskola. Men denna korta redovisning av detta ärende yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

§ 22 Långsiktig plan för nyinvesteringar, reinvesteringar och underhåll av stadens idrottsanläggningar (Utl. 2015:78)

Rapport från idrottsnämnden

Anförande nr 86

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Fru ordförande! Som vi alla vet har Stockholm ett rikt idrottsliv. Det bygger mycket på att vi har en mångfasetterad anläggningspark där nästan alla idrottar är presenterade. Samtidigt är vi smärtsamt medvetna om att anläggningsbristen är ett av de största hindren för att fler barn och ungdomar kan komma in i idrotten. Det som de allra flesta föreningar som jag möter uppger som sin största utmaning är att det inte har någonstans att vara.

Till det kommer att vi under väldigt många år har lidit av bristande underhåll i våra anläggningar. Vi har därför stora nyinvesteringsbehov men också stora reinvesteringsbehov. Det innebär att med våra kraftiga satsningar, den extra miljard som vi lägger, på investeringar i idrottsanläggningar kan vi dock inte fortsätta på samma sätt, utan vi måste ta ansvar för att se till att vi får fler anläggningar men också att se till att vi tar hand om de anläggningar vi har. Annars leder det till att vi på sikt får ännu dyrare nyinvesteringar om vi låter de befintliga anläggningarna förfalla.

Det är därför som det här dokumentet är så himla viktigt. Vi måste ha öppna ögon inför vilka behov som finns. Vi måste se vad som krävs för att vi ska komma i kapp med de brister som vi ser men också för att vi ska ha koll på vilka reinvesteringar och vilket underhåll som behöver göras. Behoven är hisnande. Det är stora summor som man kommer upp till när man radar upp alla investeringar för att möta de behov som vi har i vår stad.

Det kanske fanns en längtan efter ett facit. Man kanske tror att om tjänstemännen bara fick göra en plan skulle vi ha ett facit på vad som ska göras, vad som är viktigast att göra först och i exakt vilken ordning som vi ska göra investeringarna förutsatt de pengar som finns.

Så enkelt är det inte, utan det är fortfarande vi som valda politiker i idrottsnämnden och här i fullmäktige som måste ta ansvar för att göra de prioriteringar som behöver göras. Vi måste hela tiden i våra investeringsplaner som är mer kortsiktiga bestämma oss för vad som viktigast är just nu utifrån att verkligheten ser ut som den gör. I detta tror jag att det ibland är lätt att se till de nyinvesteringar som behövs. Det är roligare att inviga en helt ny hall eller en helt ny fotbollsplan än att lägga pengarna på att rusta upp det gamla som kanske gör att det blir finare men inte ger oss så mycket mer yta.

Vi måste våga ta ansvar även för det som inte är lika roligt, men som helt enkelt ger oss bättre anläggningar på lång sikt. Självklart ska vi göra det tillsammans med planeringen för skolan. Vi har redan smygstartat i samband med Rödabergsskolan. Vi har beslutat att bygga en fullstor hall på Rödabergsskolan i samarbete med SISAB nu när skolan renoveras. På samma sätt ska vi fortsätta att koppla ihop planeringen av idrottsanläggningar med skolan för att effektivisera och se till att vi kan använda våra hallar både dagtid och kvällstid samt helger så att de kommer stockholmarna så mycket som möjligt till del.

Jag tycker att det är väldigt bra att vi har en ögonöppnare på plats. Den ger oss inte alla svar, men den ger oss en bra grund att stå på.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 87

A n d e r s L i n d e l l (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Vi har ett stort behov av investeringar i våra idrottsanläggningar, som vi alla vet. Inte ens den miljard som vi skjuter till räcker tyvärr för att det ska bli så bra som möjligt. Men den här planen är ett sätt att se till att i alla fall få ut det bästa möjliga av varenda krona vi investerar. Det gör vi dels med en del praktiska lösningar, dels genom en del politiska prioriteringar i det idrottspolitiska programmet, som vi alla råkar vara överens om.

Bristen på anläggningar är beklaglig i sig, men det är ännu värre när det spär på de orättvisor som redan finns. De grupper som lider mest av att vi inte har tillräckligt många fungerande anläggningar är de som idrotten inte når, särskilt tjejer med utländsk bakgrund och funktionsnedsatta. Därför är det bra att vi i det här programmet tydligt pekar ut att de här ska pengarna komma till del.

Det andra är att en av anledningarna till att de investeringar vi nu gör inte räcker fullt ut är att anläggningarna inte har renoverats ordentligt tidigare. Därför är det viktigt att renoveringar och utvecklingar får ett stort utrymme även här.

Precis som borgarrådet Bjuggren nyss sade är det här inte det sista vi gör när det gäller att prioritera, investera och utveckla, men det är ett viktigt steg på vägen. Vi har börjat, och vi har väl insett under det år som gått att det är ganska illa ställt, kanske värre ställt än vad man visste i början av året. Därför är det viktigt att man får komma att igång tidigt, så jag ser fram emot att få godkänna planen i dag.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 88

B o S u n d i n (M): Fru ordförande, kommunfullmäktigeledamöter! Först ska jag säga att vi är positiva till en långsiktig plan för nyinvesteringar och reinvesteringar i stadens anläggningar och att de ska implementeras i det idrottspolitiska programmet, tillsammans med övriga delar av stadens verksamhet. Det var därför vi initierade en utredning och förslag 2011. Sedan har det reviderats och uppdaterats under resans gång.

Vi är däremot bekymrade över kostnaderna samt att det saknas ett resonemang över huvud taget i ärendet om samarbete med externa finansiärer. Det kan vara föreningslivet, och det kan vara privata aktörer.

Vi är dessutom oroade över att det fattas en plan för finansieringen. Tyvärr är det också så att majoriteten har problem med kostnadsfördyringar. Det har vi sett i många fall. Det innebär att det troligen inte kommer att stanna vid 7 miljarder. Vi vet inte om det blir 8, 9 eller 10 miljarder i slutändan, eftersom den rödgröna majoriteten under året haft svårt att hålla budget och hålla i pengarna. Givet investeringsbehovet på 3,3 plus 3,8 miljarder, sammanlagt drygt 7 miljarder, är det viktigt att det hela

föregås av ett gediget arbete och bygger på ett ordentligt underlag. Tyvärr är det inte så i det här fallet.

Jag ska ge några exempel på fördyringar som skett under ett år inom idrotten. Jämfört med verksamhetsplanen för 2014 har den för 2015 fördyrats med 425 miljoner, nästan en halv miljard, över den femårsperiod som vi i idrottsnämnden ser över. Vi initierade att bygga fem idrottshallar för 100 miljoner. Kostnaderna har redan ökat med 60 procent. En av hallarna, Säturahallen, som invigdes nyligen blev dubbelt så dyr som den var planerad för från början. Jag ser att bandyhallen har blivit 56 procent dyrare än vad det var tänkt från början. Det är en lång resa kvar innan den är färdigbyggd, och dessutom kanalplan som fördyrats med 60 procent.

Vi delar inte den rödgröna majoritetens uppfattning att man inte ska ha privata investerare. Vi tycker att det är bra att ha sådana. Jag kommer att i nästa inlägg ge några exempel på vad som skedde under Alliansens tid.

Slutligen vill jag, mot bakgrund av både den kritik som har fällts från stadsledningskontoret och att vi i idrottsnämnden och fastighetsnämnden har begärt återremiss men att man ändå lägger fram ärendet till fullmäktige, säga att vi från Moderaterna vill återremittera ärendet för vidare beredning. Därutöver hänvisar jag till den reservation som finns i ärendet från vår och Folkpartiets sida.

Anförande nr 89

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Som Bo tar upp kom initiativet till en sådan här plan redan 2011. Men man har aldrig vågat gå till beslut. Det har alltid funnits någonting som har måst göras om och göras bättre. Vi menar att vi måste stå upp och ta ett beslut om prioriteringarna. Vi har till uppgift att besluta om budget. Då är det bättre att vi får ett konkret underlag som öppnar ögonen för vilka behov som finns och vilka kostnader som det uppskattas finnas kopplade till dem och utifrån det göra de prioriteringar som vi som politiker är ansvariga att göra.

Det är spännande att oppositionen hela tiden vill lyfta det här med fördyringarna. Jag tycker att det bara är en påminnelse om och ett bevis på att ni gjorde glädjekalkyler, som vi alla sade från första början. Vi sade att det inte kommer att gå, att vi vet att vi inte kan få fem hallar för 100 miljoner. Det är era falska kalkyler vi lever med.

Jag vill gärna ha exempel på vilka privata intressenter ni under era åtta år fick att bygga hallar. Vi har inte sett dem.

Anförande nr 90

B o S u n d i n (M): Eftersom frågan ställdes ska jag ge några exempel. Vi hade samarbete om en konstgräsplan på Hässelby IP med föreningslivet. Det har gjorts en tälthall i Hjorthagen. Det har gjorts konstgräsplan med tälthall på Grimsta. Det är exempel på samarbete med föreningslivet.

Jag vill vidare poängtera att det i Kista i dag pågår en planering för en stor idrottsanläggning ihop med ett kontorshus och hotell. Det kommer att bli en idrottsyta på 10 400 kvadratmeter, helt i privat regi. Det är tennis som kommer att bli huvudinriktningen, men det blir också hallar för handboll, innebandy, bordtennis, boxning och dans. Det ligger i nära i tiden att man ska påbörja bygget.

Fler sådana initiativ tycker jag att vi borde ha. Får man fler som investerar i våra anläggningar i vår kommun går det snabbare och blir billigare för kommunen.

Anförande nr 91

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Bo pratar om fördyringar här, så jag vill ta upp det. Det är just därför som vi gör den här inventeringen och lägger alla korten på bordet för att kunna göra prioriteringar och använda varje krona på allra bästa sätt, på det mest effektiva sättet. Annars blir det sådana saker som ni själva har visat prov på flera gånger. Låt oss ta de simhallar som skulle renoveras. Man slängde fram en siffra, pengar som bara räckte till renovering av två av de fyra fem hallar som skulle renoveras. Det blev helt bakvänt. Man vet inte vilka prioriteringar man gör över huvud taget. Det här är mycket ärligare och bättre.

Bo pratar också om olika OPS-lösningar och nämnde några saker. Det var inte några jättestora anläggningar det handlade om i och för sig. Men innan man gör några ideologiska glädjeskutt borde man i alla fall fundera på administration, vinst och så vidare som kräver finansiering.

Anförande nr

B o S u n d i n (M): Det är inte förvånande att Sebastian som vänsterpartist inte gillar privata alternativ, men det är en annan sak. Jag kommer i nästa inlägg att redovisa för vad vi har gjort vad gäller renoveringar av badanläggningar och två badanläggningar som vi har framför oss och också lämna exempel på vad man skulle kunna göra men som inte finns i det här ärendet.

När det gäller glädjekalkyler är det två saker. Det är inte glädjekalkyler. Vi har fått det hela berett av idrottsförvaltningen. Vi har fått kalkylerna, och det är dem vi har gått till beslut på. När det sedan har fattats beslut och ska börja byggas har det helt plötsligt under det senaste året blivit dyrare, och i bandyhallens fall har man dessutom gjort förändringar i underlaget och i förutsättningarna för hur och var den ska byggas. Det gäller inte platsen, men det var utsikt över någonting som man tyckte skulle ändras, och det kostar en massa pengar. Det är ett exempel på fördyringar.

Anförande nr 92

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Ordförande, fullmäktige! Det här är ett spännande ärende. När man märker de ideologiska skillnaderna i salen är det då det blir intressant. Och i det här fallet märks det; det kan man säga. Det var likadant när det gällde skolan: Vem ska få bygga? Vem ska gå i skolan? Vem ska leda skolan? I det här fallet gäller det idrotten.

Till att börja med vill jag säga att jag instämmer i yrkandet om återremiss, av skälet som stadsledningskontoret har angivit i själva utlåtandet.

Vi vill återremittera av två skäl, och det är inga överraskande skäl. Det är kostnaden och det dåliga underlaget för investeringar och beräkningar av kostnader. Det blir inte bättre för att man säger att det blir dyrare. Vi tycker att man måste ha ordentligt på fötterna. Man kan inte bara säga: Vi sätter igång och bygger, sedan får vi se hur det går.

Den andra delen gäller beröringsskräcken för samarbete med externa finansiärer, privata intressenter, som skulle kunna hjälpa till och som skulle kunna se till att vi fick mer av pengarna vi lägger ned. Rädslan för vinstintresset är en del av den beröringsskräcken. Man kan inte se till att det är någon annan som tjänar en krona på det här. Men byggare vill tjäna pengar när de bygger. Det är klart att de räknar med det i sina kalkyler. Men om man jobbar tillsammans blir det möjligt att göra mer.

Jag tycker att ni faktiskt ska lyssna på dem som bor runt omkring i staden och som vill ha fler anläggningar, fler motionsspår och som känner att de faktiskt är värda att få satsa på sin friskvård och hälsa. Barn och ungdomar behöver idrotta, och även vi äldre för all del. Men ju längre ointresset eller rädslan för samverkan med externa intressenter går, desto längre tid kommer det att ta med genomförandet. Är det verkligen värt det hela att satsa så mycket?

Nej, jag tycker så här: Gå på återremissyrkandet, gå igenom ärendet ordenligt och se till att vi har ordentligt med externa aktörer som kan hjälpa till att finansiera och se till att det blir gjort!

Anförande nr 93

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Christina satt inte i idrottsnämnden under förra perioden, och ingen av oss satt under förförda perioden. Det som blir ideologiskt tydligt i debatten är just att ni numera är i opposition. Under de gångna åtta åren har det inte varit en enda OPS-lösning därför att den ansvarstagande majoriteten såg att det blev dyrare för alla inblandade. Man försökte ändå trycka igenom en OPS-lösning i en anläggning i Alvik, men till slut insåg man att vi inte kan använda skattebetalarnas pengar på ett så oansvarigt sätt, utan vi måste se till att vi får så låga kostnader och så mycket idrottande som möjligt. Det är spännande att ni nu har vänt så tydligt så fort ni inte behöver ta ansvar.

När det gäller kostnadskalkylerna är det bra att vi får veta vad det kostar i stället för att vi sticker huvudet i marken och tror att vi får en hall för 20 miljoner.

Anförande nr 94

C h r i s t i n a L i n d e r h o l m (C): Fru ordförande! Vi är i opposition; det är helt uppenbart. Och faktum är att jag inte satt i idrottsnämnden. Men icke desto mindre finns det ett antal exempel på goda lösningar där man har samverkat med externa aktörer. Jag tycker inte att det finns något skäl, annat än möjligen det ideologiska, att avstå från att undersöka möjligheterna att ha andra intressenter med som både kan hjälpa till med finansieringen och kan se till att snabba på processen.

Anförande nr 95

L i s a P a l m (FI): Vi är väldigt glada för den här långsiktiga investeringsplanen, som kommer att skapa bättre möjligheter för planering. Det handlar om att kunna tillgodose allas behov och ge möjligheter till idrottande. Till exempel ser vi att idrottande i genomsnitt är lägre hos barn och ungdomar med funktionsnedsättning, eller funktionsvariation som vi säger. Det beror på många faktorer, däribland bristande tillgänglighet till lokaler.

Personer med funktionsvariationer är en prioriterad grupp i det idrottspolitiska programmet, och vi måste därför självklart se till att staden följer denna prioritering

när hallar upprustas, underhålls och investeras i. Det handlar också om att ge möjligheter att bredda olika slags sporter som kan utövas i hallen.

Vi är som sagt glada för denna långsiktiga investeringsplan, som kommer att skapa bättre möjligheter för alla.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 96

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Kristdemokraterna yrkar bifall till det återremissyrkande som Moderaterna och Folkpartiet lagt i kommunstyrelsen. Det gör vi därför att vi anser att det är oroväckande när kostnadsutvecklingen är som den är när det gäller idrottsanläggningar. Bland annat föreslår vi i Alliansen att man skulle ge aktuella nämnder, fastighetsnämnden och idrottsnämnden, i uppdrag att undersöka vilka effektiviseringsvinster som är möjliga att uppnå genom att upphandla flera anläggningar samtidigt och se om man på det sättet kan få ned kostnaderna.

Jag tänker genast på det Stockholmshus som Ann-Margarethe Livh var ute och presenterade för ett par veckor sedan där man inom bostadspolitiken försöker pressa kostnaderna genom att upphandla fler, i det här fallet 5 000, bostäder i en och samma upphandling. Kanske är det idé som man skulle kunna gå vidare med inom idrotten också, kanske inte 5 000 idrottsanläggningar, men mer än en åt gången i alla fall.

Stadsbyggnadsnämnden var i förra veckan i Hamburg på studieresa och fick besöka deras nybyggda stadshus, som är alltifrån en klumpig betonglåda. Den är betydligt vackrare än många kommunhus runt omkring i Sverige när det gäller form, färg och materialval. Där lyckades man bygga detta för 15 000 per kvadratmeter, vilket är långt under vad gäller andra jämförbara byggnader. Vi måste hålla koll på kostnadsutvecklingen.

Med tanke på den kritik som stadsledningskontoret uttrycker i sitt svar på det här programmet anser jag att man inte kan göra någonting annat än yrka på återremiss. Det här ärendet behöver återremitteras och göras bättre.

Anförande nr 97

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag yrkar också på att ärendet ska återremitteras.

Det är väldigt bra att vi nu har ett förslag till en långsiktig plan för underhåll och investeringar i våra idrottsanläggningar. Men som mina allianskamrater har påpekat håller planen tyvärr inte måttet. Precis som stadsledningskontoret skriver finns det stora brister i underhållsplanen. Poängen med en underhållsplan är att ha en plan över vad som ska underhållas, när och till vilken kostnad. Men detta saknas. Det är ett ganska tydligt skäl till att jag yrkar på återremittering.

Det krävs stora investeringar för att hålla jämna steg med befolkningsutvecklingen. Därför måste varje krona användas väl. Tyvärr har vi kunnat se hur projekt efter projekt fördyras, till exempel kostade en enkel idrottshall i Hässelby villastad som skulle ha kostat 25 miljoner kronor helt plötsligt 45 miljoner kronor. Det är klart att detta får konsekvenser för våra möjligheter att bygga nya anläggningar.

Jag blir lite oroad när jag ser de kartor över planeringen i de olika stadsdelarna som idrottsförvaltningen har tagit fram. Det är uppenbart att de inplanerade anläggningarna inte räcker för att täcka behovet. Bara ett exempel: Det skulle behövas fyra nya konstgräsplaner i Bromma, men det finns bara två utritade på kartan. I planen ser vi också att tre nya ishallar och fyra nya simhallar skulle behövas i staden, men det finns inga inplanerade.

Ska vi fixa det här måste det till radikalt nya grepp. Vi måste samverka mer med skolorna. Vi måste få med flera aktörer. Vi måste underlätta för företag, traditionella idrottsföreningar och nya föreningar, och alla måste bidra för att vi ska kunna utveckla idrotten i Stockholm.

Tyvärr ser vi inte det heller. Vad vi i stället ser är gammal vanlig socialdemokratisk politik, att det offentliga ska sköta allting. Problemet är att Socialdemokraterna sitter i majoritet med två andra partier som har helt annan inställning än vad Socialdemokraterna möjligtvis skulle kunna ha när det gäller reinvesteringar och hur man ska kunna få fler idrottsytor.

Jag tycker att det är viktigt att det här görs om och görs rätt. Det här är en viktig investeringsplan som måste hålla måttet, och då måste den möjliggöra ett livaktigt idrottsliv för barn, unga, äldre, alla stockholmare och ge tillgång till idrott.

Anförande nr 98

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Ni har något slags förkärlek för offentlig–privat-samverkan, Gulan. Ni satt vid makten i åtta år, och ni skulle bygga en simhall ute i Skarpnäck med OPP, offentligt–privat-partnership. Det kom aldrig till stånd. När det gäller Brommahallarna, som byggdes för några år sedan, visade det sig att det skulle bli mycket dyrare om man skulle tillåta annat än egenregibygget. Det gjorde att man avbröt.

Den största skandalen är väl ändå KS, som byggs i så kallat offentligt–privat-partnership. Det är den största ekonomiska skandal som har drabbat det här landet. Hur kan ni ha mage att säga att offentlig–privat-samverkan är den bästa lösningen för att råda bot på idrottsanläggningsproblemet?

Anförande nr 99

G u l a n A v c i (FP): Fru ordförande! Jag noterar att vänsterpartisten Mehdi Oguzsoy är den som har mest förkärlek för att det är det offentliga som ska lösa allt. Jag tror att i en växande stad är det viktigt att ha samarbete mellan olika aktörer. Det offentliga har ett ansvar att se till att det kommer nya idrottsanläggningar och att möjliggöra för idrottande för stockholmarna. Men jag tror, jag är helt övertygad, att det arbetet måste göras tillsammans med andra aktörer. Däri ligger till exempel att möjliggöra för privata aktörer att vara med och ta ansvar, vara med och skapa ett utbud.

Problemet är att vi nu har en vänstermajoritet och att du, Mehdi Oguzsoy, som under de åtta år då vi styrde staden var den som skrek högst, aldrig kommer med några förslag till konkreta lösningar. Det enda du är intresserad av är att slå på Alliansen. Vi tycker att det är viktigt att ha många olika aktörer som hjälper till att skapa idrottsytor. Där har vi väldigt olika åsikter.

Anförande nr 100

S e b a s t i a n W i k l u n d (V): Jag ska börja med att säga att det är viktigt att vi redovisar siffrorna en gång för alla, lägger upp allt på bordet, visar hur det ser ut och inte börjar i andra ändan. Det är det som skapar fördyringar eller glädjekalkyler så att man kanske lägger en enskild budget på någonting man vill göra. Men helt plötsligt uppstår alldeles för stora kostnader i samband med det. Jag nämnde tidigare simhallar som exempel på det.

Det är glädjande med det vi nu gör. Vi kan göra rätt prioriteringar och använda varje krona på det mest effektiva sättet. Samtidigt vill jag här, precis som i förra ärendet, varna för OPS-lösningarna, som den borgerliga alliansen kommer med i sina ideologiska glädjeyttringar men som de inte ens själva kunde sjösätta när de hade majoritet under förra mandatperioden. Det finns ganska mycket forskat på det här ämnet. Det gäller sådana saker som att företag vill göra vinst i samband med att de gör sådant, samordningarna kräver mer administrativa kostnader och att Stockholms stad har en ganska god kreditvärdighet. Allt det där andra fördyrar OPS-lösningarna.

I stället handlar det om att se vilka kostnader som finns och ta ansvar för det. Visst finns det rationaliseringsfördelar, och det kan vi göra inom staden. Erik nämnde att arbeta med typhallar och så vidare. Vi kan kolla vidare på sådant. Där hittar man saker som på ett reellt sätt skulle kunna göra att vi kan pressa kostnaderna. Det är nästa steg så att säga.

Det är jättebra att det här underlaget kommer.

Anförande nr 101

P e r O s s m e r (SD): Fru ordförande! Det här är en omfattande fråga. Jag ser i det som vi har fått utskickat att det omfattar nästan 200 sidor, täta sidor, fyllda med tabeller och en massa otydliga grådaskiga kartor. Det är synd att det inte är i färg. Jag får utgå från att samtliga ledamöter noga satt sig in i materialet.

Jag tror, det får man hoppas, att frågorna har föredragits otaliga gånger i idrottsnämnden. Det är ändå ett antal miljarder som det rör sig om.

Som bekant är Stockholm underförsörjt när det gäller idrottsanläggningar, särskilt jämfört med många kommuner ute i landet. Det är klart att det är glädjande att man verkligen börjar satsa på dem – så är det.

Vi har dock bekymmer hos Sverigedemokraterna i de här frågorna som sammanhänger med förslaget. Vi kan konstatera att finansieringen inte är klar. Man har i fråga om olika investeringar inte tittat på hur man ska effektivisera det hela. Jag ska inte diskutera OPS-lösningar här. Det är komplicerat, jag vet, jag har varit med om att utforma pärmar med olika kontrakt, men det hindrar inte att det kan vara ett förtjänstfullt privat alternativ.

Därför konstaterar jag sammanfattningsvis att SD yrkar bifall till det som får uppfattas som Alliansens gemensamma reservation om återremiss för vidare bearbetning.

Anförande nr 102

B o S u n d i n (M): Fru ordförande! Jag ska återkomma till vissa saker som inte hanns med i det första anförandet. Det har konstaterats att det är anmärkningsvärt att man lägger fram ärendet till kommunfullmäktige med tanke på den kraftiga kritik som kom från stadsledningskontoret. Jag konstaterar vidare att det inte finns någon koppling till den reella underhålls- och reinvesteringsplan som finns i dag, utan det här är helt andra siffror. Och det saknas ett förhållningssätt till stadens skolplanering. Nu nämnde borgarrådet att man tittar på det, och det är bra. Det är viktigt att vi tar med skolornas idrottshallar i det här sammanhanget.

När det gäller renoveringar är det dåligt förberett. Vi har inga specifikationer. Vi har bara en siffra på över 3 miljarder för investeringar i form av ombyggnationer och underhåll. Då vet vi som sitter i idrottsnämnden att de stora kostnaderna gäller badanläggningarna. Vi har under vår tid renoverat i Farsta, och det pågår en renovering i Åkeshov. Då ska vi komma ihåg när det gäller Åkeshov, som också ser ut att kosta ganska mycket, att vi får dubbelt så mycket vattenyta när renoveringen är klar. Det är väsentligt att komma ihåg.

Vi tycker att det är viktigt att man tar fram kalkyler på nybyggnation i stället för bara på renoveringar så att vi kan jämföra dem med varandra när det gäller Vällingby och Västertorp, som ju blir aktuella framöver men som ännu inte är planerade. Jag ser gärna OPS-lösningar. Jag vet att Socialdemokraterna har problem med sina kompisar i V och MP som inte gillar dem.

Låt mig säga så här: I våra grannkommuner finns det väldigt bra exempel på OPS-lösningar. Det bästa exemplet är i Tyresö. Där byggdes en hall med en OPS-lösning. Vi i idrottsnämnden var under förra mandatperioden och besökte Tyresö. Den anläggningen byggdes för ett väsentligt lägre belopp, under 200 miljoner, än vad det kostade att renovera Farsta simhall som kostade 250, tror jag att det var. Därför tycker jag att det är värt att ta fram alternativ innan man bestämmer sig för att allt ska göras i kommunens regi.

När det gäller att få ned kostnader och rationalisera tog vi fram en typidrottshall, lite förenklad och billigare. Det gjorde idrottsförvaltningen åt oss, och det var fem hallar som vi investerade i under förra mandatperioden, 20 miljoner per styck. Jag har redovisat tidigare att kostnaderna tyvärr nu har rasat i väg och att det har blivit betydligt dyrare under er tid, under det senaste året. Men det är så vi måste gå till väga för att få fler hallar och fler idrottsanläggningar för de pengar som vi har till vårt förfogande.

Anförande nr 103

M e h d i O g u z s o y (V): Faktum är, Bo, att under era åtta år vid makten gjordes det inte särskilt mycket. Ni hade en ackumulerad skuld som den nya majoriteten måste lösa ut.

Tillkomsten av nya anläggningar: Det blev ett fåtal. Investeringar för att rusta upp och renovera: Det hela var underfinansierat. De investeringar som man gjorde var verkligen nödvändiga för att liksom hålla verksamheten på minimal nivå.

Det här med att ni sprattlade till i elfte timmen och skulle bygga fem hallar för 100 miljoner byggde på glädjekalkyler. Det visste ni. Det var valfläsk inför stockholmarna, men stockholmarna köpte inte det, och det är vi tacksamma för.

Anförande nr 104

B o S u n d i n (M): Vad ska man säga? Vänsterpartiet har sin ideologi. Jag kan säga att det inte var några glädjekalkyler. Det var idrottsförvaltningen som på vårt uppdrag tog fram de här kalkylerna. På samma sätt som att bygga billiga bostäder skulle man kunna, om man gör det rationellt och förenklar lite, få fram fullgoda hallar för träningsändamål. Det var inte kompletta hallar. Vi såg det i Farsta när vi gjorde tillfälliga hallar. Det var därifrån idén kom. Därför var det viktigt att ta fram dessa. Det var inte valfläsk. Det var ett och halvt år före valet som vi beslutade om de där fem hallarna.

När det gäller investeringar var det så att det under decennier funnits eftersatt underhåll. Vi tog tag i baden, som var viktiga då. Det gällde Farsta och sedermera Åkeshov. Vi vet att det finns ytterligare två tre bad som behöver renoveras.

Anförande nr 105

A n d e r s L i n d e l l (MP): När det gäller OPS-lösningar och andra sorters upphandlingar är det intressant titta på dem. Det är inte uteslutet på något sätt. Under de åtta år då ni hade möjlighet att genomföra sådant var inte Stockholm något vidare skyltfönster för borgerlig idrottspolitik. Det är på grund av er politik som vi nu har ett så stort behov av att investera.

När vi ändå vet att vi kommer att behöva göra nya prioriteringar och inte bara de här, till exempel den nya miljard som vi har kommit med, varför kan ni inte låta oss åtminstone börja fixa det som vi nu har ett så stort behov av efter er politik? I stället bromsar ni med kravet på den politik som har gjort att vi är där vi är nu. Varför kan vi åtminstone inte få börja fixa till lite?

Anförande nr 106

B o S u n d i n (M): Till att börja med den senaste frågan: Då det är så mycket pengar det handlar om, kan man inte få fordra av den nya majoriteten att den lägger fram ett fullödigt underlag? Det är avsaknaden av det vi vänder oss emot. Vi är inte mot de investeringar eller underhållsplaner som presenteras och de olika beloppen. Vad det blir i slutändan vet vi inte. När det gäller till exempel renoveringar finns det ingen redovisning för hur man har fått fram de över 3 miljarderna. Hur mycket gäller bad och hur mycket avser andra anläggningar? Det borde vara med i underlaget.

Att vi inte genomförde någon OPS-lösning i Stockholms stad har flera orsaker. Det är ingen ursäkt, men vi hade gärna genomfört det, men i Stockholms stad har vi en juridisk avdelning som har en hel del att säga till om. Bor man i en mindre kommun i landet är det enklare att få till sådana lösningar. Det är en del.

Den miljard som ni pratar om är över fem år, så det är inte speciellt mycket mer pengar per år än vad vi föreslår.

Anförande nr 107

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag tar för givet, Bo, att du inte menar att Stockholms stad ska bryta mot lagen när vi bygger nya hallar. Vi är helt överens om att vi behöver ha kostnadskontroll. Ni hade problem att hålla kostnaden, vi har ärvt det problemet.

Vi måste ha öppna ögon och göra realistiska kalkyler från början och se till att få ut mesta möjliga av skattebetalarnas pengar. Det vi inte behöver är ideologiska dogmer. Där är vi helt överens. Det är bara det att det är ni som kommer med dem gång på gång. När ni satt i majoritet hade ni en ledning som inte tillät sig att i alla delar styras av det, vilket jag är glad för i dag.

När det gäller Tyresö, som du lyfter som exempel, Bo, var det diskussioner om att göra likadant i Stockholm. Vad har hänt? Jo, driften är mycket dyrare. Kvinnoverksamheter har de mindre av, och avgifterna för besöken är betydligt högre än vad de var innan man valde den lösningen. Det har blivit dyrare för Tyresöborna. Vi vill inte se den utvecklingen i Stockholm.

Anförande nr 108

B o S u n d i n (M): Vi kan säga så här: Om vi väljer en OPS-lösning, om vi tänker den farliga tanken att du får med dig dina partikolleger i de andra partierna, Emilia, ska det naturligtvis anpassas till Stockholms förutsättningar. Tyresö, Solna, Nacka och så vidare som har den lösningen har lite andra förutsättningar.

Självklart ska vi följa det juridiska regelverket. Men jag kan konstatera att Stockholm alltid står i fokus i alla medier, och vår juridiska avdelning är väldigt noggrann och är väldigt tydlig med vad som är rätt och fel. Det är bra; det håller jag med om. I de mindre kommunerna är det enklare att hitta flexibla lösningar utan att bryta mot lagen. Det är det jag menar. Det är klart att vi ska följa lagen.

Anförande nr 109

S o p h i a G r a n s w e d (M): Fru ordförande! Ingenstans i rapporten, Emilia, kan jag hitta någonting om våra motionsspår eller utegymmen, alltså idrott för den breda allmänheten, spontanidrotten. Jag saknar det.

För att ta ett exempel: Ågesta skidspår en bra vinterdag kring jul när det är riktigt bra med snö har 50 000 besökare. Men det kan man inte heller läsa någonting om i investeringsplanen.

Vi har diskuterat fördyringar här, men jag ska inte uppta tiden med det. Däremot skulle jag vilja säga till framför allt Socialdemokraterna att ni kan prata med era kloka socialdemokratiska kolleger runt om i landet. Det är många socialdemokratiskt styrda kommuner som jobbar med olika typer av OPS-lösningar. För att ta ett exempel kan jag berätta att man hade i Göteborgs stad i helgen invigning av Nordens största multiarena. Där finns det skidspår och flera idrottshallar, allt på samma ställe. Socialdemokraterna där är väldigt positiva till den anläggningen.

Vi ska naturligtvis vara självkritiska i Alliansen. Jag tror säkert att vi hade kunnat göra mer på det här området, men som vi har tagit upp i debatten har byråkratin många gånger varit till vår nackdel. Men nu är det ni som sitter i majoritet, och nu

tycker jag verkligen att ni ska ta till er det här och se över var vi kan hitta bättre lösningar. Jag är övertygad om, eller vet, att Stockholm inte kommer att klara av de här investeringarna självt, utan vi måste ta hjälp av föreningslivet och privata aktörer.

Med det yrkar jag bifall till återremitterande av förslaget till investeringsplan.

Anförande nr 110

Borgarrådet B j u g g r e n (S): Jag är glad att du lyfter det här med motionsspåren, Sophia. Jag håller med dig om att det ibland blir lite konstigt resonemang. Det här är en långsiktig plan för fastighetskontorets investeringsdelar i idrottsnämnden, vilket betyder hallar, fotbollsplaner och den typ av anläggningar som de har kontroll över. När det däremot gäller de investeringar som idrottsnämnden fortfarande gör själv, som gäller motionsspår, skidspår och liknande, saknar vi ett friluftsprogram. Det är en sådan sak som jag vill att vi ska prioritera framöver och som vi inte har haft av någon anledning de senaste åren.

När det gäller samarbete med andra aktörer visar det sig att OPS bara gjort att det blivit dyrare, och jag tycker inte att vi ska göra det dyrare för stockholmarna. Men självklart arbetar vi med externa aktörer när det gynnar idrotten. Förhoppningsvis har vi till exempel en hall på gång som vi kommer att bygga tillsammans med föreningslivet. Ni kommer att se sådana initiativ, och jag hoppas att vi kommer att hjälpas åt att se till att de blir verklighet.

Anförande nr 111

S o p h i a G r a n s w e d (M): Tack för det, Emilia! Men jag saknar fortfarande ett tillägg i investeringsplanen om just motionsspåren, utegymmen och andra aktiviteter inom spontanidrotten.

Då är frågan: Var hamnar det? Det kommer att hamna mellan stolarna.

Anförande nr 112

U l l a H a m i l t o n (M): Fru ordförande! Jag hade inte tänkt gå upp i den här debatten, men eftersom flera talare sagt att OPS blir mycket dyrare än vad man har beräknat vill jag göra en sakupplysning. Det är att anledningen till att OPS-lösningen när det gäller Nya Karolinska-bygget har blivit dyrare är inte det avtal som man har med Skanska utan de tilläggsbeställningar som landstinget har gjort vid sidan om OPS-lösningen. Så påstå inte att OPS i sig är fördyrande, för det stämmer inte.

Anförande nr 113

M e h d i O g u z s o y (V): Eftersom föregående talare gjorde ett stickspår måste jag tyvärr också göra det. Nya Karolinska-bygget som sker i samarbete med privata partnerskap har inte blivit dyrare på grund av att man har gjort ytterligare beställningar, Ulla. Man visste vad ett sjukhus skulle innehålla innan. Det har blivit så dyrt på grund av att det har blivit gigantiska, kanske fem gånger större, kostnadsökningar jämfört med vad kalkylen var ursprungligen.

Ditt påstående; Ulla, att det har blivit dyrt på grund av att det har tillkommit nya beställningar och tillägg från landstinget stämmer inte.

§ 24 Plan för reinvesteringsbehov i stadens parker (Utl. 2015:80)
Genomförandebeslut

Anförande nr 114

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! När jag gick hit i dag kände jag att sommaren så smått är på väg att ända. Det regnade hemskt i helgen, och det kändes verkligen att nu kommer hösten. Då tänkte jag att vi skulle prata lite parker som hör till sommaren, hösten och vintern. Det är någonting som vi använder oss av hela tiden.

Jag är glad för att få lägga fram ett förslag till beslut här i fullmäktige om reinvesteringar i stadens parker. Stockholm är en parkstad. Vi har många parker och mycket grönområden, och vi har naturreservat. Stockholm ska vara en stad där vi har nära till naturen.

Om vi inte hanterar de gröna värdena på rätt sätt riskerar de att gå förlorade. Stockholm växer, växer mycket, och vi ska se till att vi kan växa. Vi ska bygga 40 000 bostäder fram till 2020. Alla vet att målen fram till 2030 är mycket högre. Då måste vi se till att det vi har vårdas och att framtiden innebär att vi får mer.

Nu har stadsdelsnämnderna tillsammans med stadsträdgårdsmästaren gjort en inventering av reinvesteringsbehovet i våra parker. Utifrån konstateras att det finns ett stort behov. Det rör sig om nästan 450 miljoner kronor som behöver avsättas om man räknar fram ända till 2024. Om vi inte gör det kommer saker och ting att gå sönder.

Reinvesteringar i parker är inte samma sak om investeringar. Vi har i dag investeringsmedel avsatta för parker i stadsmiljöpengarna. Det rör sig om totalt 55 miljoner som är investeringar för generella upprustningar och omdaningar av parker. Reinvesteringarna på 45 miljoner, som vi har budgeterat i årets budget och gör så fortsättningsvis i mandatperiodens budgetar för att komma i kapp, är till för saker som parkvägar, trappor, murar, plaskdammar, bänkar, skräpkorgar med mera, saker som finns i parker men som vi inte alltid tänker på. Men om vi inte gör någonting kommer de att gå sönder. Vi har 50 plaskdammar i Stockholm. Sköter vi inte dem spricker de sönder. Då kan inte vare sig barn eller vem det nu är vara i plaskdammen.

Det här är ett viktigt arbete. För att visa omfattningen av parkvägar kan jag nämna att till exempel har Hässelby-Vällingby 15 mil parkvägar. Gör vi ingenting åt parkvägarna och underhåller dem blir det inte så mycket i stadsdelarna.

Med hjälp med reinvesteringsgenomgången har det tagits fram en reinvesteringsplan som nu ligger på era bord och som är ett sätt att komma till ordning med detta. Stadsdelarna har tittat på den och föreslagit vad de vill göra för någonting. Jag är mycket glad för att vi kan ta ett beslut om den i dag. Stockholm behöver det, stockholmarna behöver det och våra parker behöver det.

Därmed yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 115

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Tack vare Centerpartiet höjdes ambitionerna för Stockholms parker och grönområden under förra mandatperioden. Ett av resultaten är den plan som vi nu ska fatta beslut om. Ju bättre vi tar hand om våra offentliga miljöer, desto mindre nedskräpning och oordning ser vi. Det här är en bra investering för en stad där fler trivs och känner sig trygga.

Det var väldigt fina ord som vi precis hörde från ansvarigt borgarråd om den här planen. Det låter verkligen som att majoriteten slår på stort när det gäller stadens parker och grönområden. Men det är helt falskt. I själva verket drar majoriteten ned på satsningarna i stadens offentliga rum. Bara när det gäller stadsdelsnämndernas anslag för att förbättra och levandegöra offentliga platser minskas budgeten med 10 miljoner kronor. När det gäller trafiknämndens anslag för träd, blomster tillsammans med anslag för små parker och torg och när det gäller anslag för städning och satsningar på trygghet minskas anslagen med – håll i er – 64 miljoner kronor jämfört med Alliansens budget för 2014. Det är inte lite pengar.

Jag tycker nog att nästa gång som borgarrådet står här, slår på stora trumman och menar att de gör stora satsningar på stadens parker och grönområden får det vara lite mer till bevis i stadens budget.

Anförande nr 116

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det stämmer, Karin, att det fanns pengar som inte låg kvar när vi tog över budgeten, bland annat inom just stadsmiljöområdet. Där rörde det sig om 10 miljoner som ni hade till någonting som ni kallade, tror jag, för Idéernas Stockholm och som vi inte riktigt lyckades luska ut vad det innebar för någonting.

När det gäller trafiknämnden, som har hand om de övriga delarna, har vi diskuterat frågan där tidigare. Vi flyttade över trädpengar till investeringsbudgeten. Det är en annan del av investeringar än parkprogrammet.

Ni hade extra pengar till städning, 35 miljoner. Ni använde 27 miljoner, varav 11 miljoner gick till PM10-åtgärder. Dem har vi särskilt budgeterat. Titta på till exempel städning. Vi lade 135 miljoner för 2015 på det. År 2014 var det mer, ja, 143 miljoner. Men år 2013 var det 130 miljoner. De pengar som du får ihop finns inte riktigt.

Anförande nr 117

K a r i n E r n l u n d (C): De pengarna finns visst; det är bara att titta i budgeten vilka pengar som saknas i er budget. Det är svart på vitt alltså att trafiknämnden har en långt mindre budget för 2015 än den hade för 2014.

Det var roligt att du tog upp frågan om idéburen stadsutveckling, som du kallade för någonting annat och som vi avsatte pengar till förra året. Folk vet visst vad det är. Det stora problemet är om man inte vet vad det är. Det handlar helt enkelt om att se till att när människor i sin närmiljö har en bra idé på vad man vill göra med sin närmiljö ska dörarna vara öppna för att genomföra den idén. Vi är ganska överens om att stockholmarna i dag ofta uppfattar att dörren är stängd när man vill göra saker.

Den idéburna stadsutvecklingen handlar om att öppna dörrarna. Det hoppas jag att vi kan diskutera och komma tillbaka till i samband med nästa års budget.

Anförande nr 118

Patrik Silverudd (FP): Ordförande, ledamöter! Det är givetvis positivt att Stockholms parker inventerats och att en plan för reinvesteringar har tagits fram. När Stockholm växer är det viktigt att staden erbjuder attraktiva stadsrum som gröna lungor. Man ska dessutom komma ihåg att en stad som växer så fort som Stockholm får nya utmaningar.

När vi blir fler som ska samsas om parkerna ökar slitaget. Läger man till nya funktioner som skridskoramper, nya lekparkar och street basket kan vi konstatera att även de kommer att behöva bibehållas i gott skick. Det är bra att vi kan få in det i planeringen. Därför är det viktigt och riktigt att vi har ambitiösa mål när det gäller skötsel och investeringar i våra parker.

Ordförande, ledamöter! Folkpartiet vill dock se att stadsdelsnämndernas inflytande över parkskötsel och underhåll i sina respektive områden ökar. Vi anser vidare att medborgardialogen måste utvecklas med utgångspunkt i lokala parkplaner. Inriktningen bör vara att mer ansvar för skötsel och underhåll när det gäller gator och parkmiljö skjuts nedåt så långt som möjligt. Det är dock en fråga för budgeten, så därför har vi inget förslag till beslut om det nu.

Jag kommer med spänning att följa detta i framtiden, ty det är en sak att ha ambitioner och en annan sak att sätta till resurser och lyckas genomföra planerna.

Med det, fru ordförande, yrkar jag bifall till förslaget.

Anförande nr 119

Borgarrådet Helledén (MP): Fru ordförande! Det är roligt, Patrik, att du tar upp det här med ansvaret. Vi har i budgeten för innevarande år ett förslag om en utredning som ska titta på ansvar för parker, grönområden och gatuskötsel med inriktningen att just öka stadsdelsnämndernas ansvar så att de kan ta mer av det. Vad man landar på i utredningen får vi se när utredningen är klar. Men här finns frågor där vi ligger nära varandra.

Anförande nr 120

Patrik Silverudd (FP): Väldigt kort: Vi är naturligtvis för den utredningen, och vi sade ja till den i trafiknämnden, om jag inte minns helt fel.

Anförande nr 121

Malin Ericson (FI): Det är förstås bra att vi tar ett helhetsgrepp i frågan om stadens parker. Det är särskilt viktigt att resurserna uttryckligen ska fördelas rättvist över hela staden. Det behövs skötta parkytor där man kan träffas utan att behöva köpa något eller betala inträde, där barnen kan leka och där det kan utövas så kallad spontanidrott.

Vi välkomnar förstås sådant som förbättrad belysning, skötsel och att vi tydligt strävar efter att göra parkerna tillgängliga och trygga så att de blir platser där invånarna verkligen vill vara. Jag som rört mig i trakterna kring Vasaparken sedan 20

år vet vilken skillnad blev när parken renoverades i början av 00-talet. Det blev ett stort lyft. Helt plötsligt kunde man gå förbi utan att behöva vara rädd.

Den upplevda tryggheten, som det faktiskt handlar om, är viktig. Samtidigt måste vi minnas att det just är en upplevelse det handlar om. Det är inte i parken som kvinnor de facto är mest utsatta, utan det är i hemmet.

Jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 122

L o r e n a D e l g a d o (V): Fru ordförande! Det var någon som nämnde hur viktig den här frågan är just för de olika stadsdelsnämnderna. Har man varit med i en stadsdelsnämnd vet man att en stor del av de frågor som medborgarna har rör just parker.

Under sommaren är Skärholmens parker fulla av barn som kanske inte har möjligheten att resa utanför Stockholm. Därför är det extra viktigt att parkerna har fullgod kvalitet, speciellt plaskdammarna som används mycket. Det är våra offentliga rum under sommaren. Det är där vi kan träffas och samtala utan att det ska betyda att vi ska behöva betala ett inträde.

Angående utvecklande av medborgardialogen är det någonting som jag ser positivt på. I Skärholmen har vi en utmärkt förvaltning som gärna tar del av de medborgarförslag som kommer in angående parkerna. Vi har just den möjligheten därför att parkerna ligger under AC förvaltningen. Därför har vi sett ett ökat gensvar från förvaltningen att förbättra parkerna.

Därmed yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 25 Micasa Fastigheter i Stockholm AB:s renovering av Vintertullens äldreboende, kv. Hamnvakten 7 (Utl. 2015:81)

Genomförandebeslut

Anförande nr 123

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Hej, allihop! Vad roligt att sommaren är över så att vi kan debattera igen.

Det råder stor politisk enighet om det här ärendet, men jag tänkte ändå passa på att göra några förtydliganden för åhörare och dem som inte är insatta i ärendet.

Det rör alltså Vintertullens äldreboende som drabbades av stora vattenskador efter de stora skyfallen förra sommaren. Vi har noga analyserat alternativen. En fråga som naturligt kommer upp är: Varför ska ni upprusta till en kostnad av 400 miljoner? Borde man inte riva och bygga nytt? Det vi har gjort är att vi har tittat på de olika alternativ som finns. River man och bygger nytt innebär det att man måste hitta mark i innerstaden. Det tar som ni vet åtta till tio år innan fastigheter är på plats och allt är klart för inflyttning.

Vi har också tittat på hyreskostnaderna. Vi kan konstatera att om vi skulle köra på nyproduktionsspåret skulle det bli mer än dubbelt så dyrt för både hyresgäster och stadsdel, och dessutom skulle vi stå utan det väldigt attraktiva palatset för äldreboende inne i staden. Vi har ett väldigt hårt söktryck till våra innerstadsplatser. Det vi också kan konstatera är att det alltid blir en viss hyreshöjning när man upprustar. Det beror på att det blir ett nytt så kallat värdeår. Det är så enligt bruksvärdessystemet. Ibland blir det också en viss standardhöjning.

Jag vill bara påminna om att Micasa nu för tiden har väldigt tydliga instruktioner i sitt ägardirektiv om att alltid pressa kostnaderna, vid nyproduktion, vid förvaltning och vid upprustning. Anledningen till det är just att vi bygger bostäder för våra äldre. Vi har skamligt låga pensioner i Sverige, vilket gör att vi måste tänka på hyrorna när vi bygger för den här målgruppen.

Vi kommer att göra vårt yttersta för att pressa hyrorna när vi vidtar de här åtgärderna, men vi kommer också att se till att man faktiskt kan flytta tillbaka. När våra allmännyttiga bostadsbolag renoverar brukar det finnas olika former av återflyttningsrabatter, det vill säga att man går in och rabatterar hyran till dem som flyttar tillbaka. Målet är helt enkelt att få ett nytt och fräscht äldreboende som håller på lång sikt och att alla ska kunna flytta tillbaka till sina hem.

*§ 26 AB Stockholmsnämns nyproduktion av bostäder, Rosenlundsparken, Södermalm
(Utl. 2015:82)*

Genomförandebeslut

Anförande nr

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande, ledamöter av kommunfullmäktige! Det här ärendet handlar om att Stockholmsnämnen planerar att bygga 129 hyreslägenheter i Rosenlundsparken på Södermalm. Det känns glädjande att vi ska ta ett beslut om att bygga hyreslägenheter där vi har brist på sådana i Stockholms bostadsmarknad. Projektet består av ett kvartershus i sju åtta våningar, innehållande 97 lägenheter och ett parkhus där det blir 32 lägenheter i en annan del av Rosenlundsparken. I samband med det här projektet ska det också byggas en förskola med fem avdelningar.

Ärade ledamöter! Som ni vet har vi haft det väldigt tufft under Alliansens åtta år. Man har byggt bostäder, men få hyresrätter. Vi i den nya majoriteten tycker att det är väldigt viktigt att vi bygger hyresrätter med rimliga hyror så att även Mohammed och Sara, 20 år, har råd att flytta hemifrån och starta vuxenliv i eget boende. Det är också viktigt att Arvid och Fatima, 65 år, har råd att flytta till en hyreslägenhet för att starta sin nya tid som pensionärer där.

Därutöver har vi barnfamiljer som inte har råd att flytta till större lägenheter och se sin familj växa i sitt hem. I dag är det tyvärr väldigt många barn i barnfamiljer som inte kan uppleva att få ett eget rum.

Med de orden yrkar jag avslutningsvis bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 124

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag tycker att det är utmärkt att det här förslaget kommer upp i dag. Vi har följt frågan under flera års tid. Det har varit sannerligen många turer i den, och det är väldigt bra att den läggs fram. Möjligen vänder jag mig lite mot Kadirs beskrivning av området. Södermalm har den fördelen att den har ett så pass blandat boende som den har. Det är ungefär hälften hyresrätter och hälften bostadsrätter. Det här tillskottet är dock mycket bra.

Jag skulle vilja fråga dig, Kadir, med tanke på den beskrivning du gjort av hyressättningen i området: Är det så att just det här projektet kommer att ge väldigt låga hyror? Det har vi inte sett så mycket av i ärendet hittills, men det kanske är någonting som du kan redovisa här i dag.

Anförande nr 125

K a d i r K a s i r g a (S): Fru ordförande! Jag kan säga så här, borgarrådet Joakim Larsson: Under era åtta år vid makten har ni halverat beståndet av hyreslägenheterna i Stockholms innerstad. Det har påverkat hyrorna i innerstaden mycket. De hyreslägenheter som ni har sålt har varit i det gamla beståndet med låga hyror. Tyvärr är det en av orsakerna till att vi i dag har väldigt höga hyror i nyproduktion. Men vi har ambitionen, och den har vi aviserat, att bygga 5 000 nya lägenheter med det konceptet fram till 2020.

Anförande nr 126

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Jag skulle vilja poängtera en sak, och det är att stockholmarna är navet i svensk ekonomi. De jobbar och sliter, och de behöver sina andningshål i form av parker och grönområden. Det är helt fel att straffa stockholmarna på grund av den bostadsbrist som ni i övriga partier har skapat.

Sverigedemokraterna yrkar avslag på förslaget. Vi ska inte ha några nybyggen i Rosenlundsparken.

Anförande nr 127

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är intressant att höra att Sverigedemokraterna är emot, inte bara det de brukar vara emot, utan även nya bostäder. Då vill jag fråga: Var vill Sverigedemokraterna bygga i den här staden? Det har faktiskt gått oss helt förbi. Vi har försökt få fram det i olika sammanhang. Sverigedemokraterna har varit emot allt när det gäller bostäder hittills, men ni får gärna ändra er i talarstolen. Martin har i alla fall en minut på sig.

Anförande nr 128

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Vi ser till exempel det projekt som nu är på gång i Skärholmen som någonting positivt. Vi vill gärna att man ser över möjligheten att bebygga delar av Järvafältet. Det är ett par exempel. Vi ser hellre en stad som växer på bredden i stället för att man förtätar och bygger bort stockholmarnas parker och grönområden.

Anförande nr 129

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker att det här är ett utmärkt förslag till beslut. Det är bra att vi bygger i den här delen av Rosenlundsparken som gör att parken blir bättre och tryggare och vi får fler bostäder i ett mycket attraktivt innerstadsläge.

Jag kan ändå konstatera att det svänger snabbt i politiken när man går från opposition till majoritet. Vänsterpartiet var otroligt kritiskt till den här byggnationen före valet och sade: Rör inte våra parker! Ni får inte röra en kvadratmeter av de parker som finns i den här staden. Vi säger nej till hyresrätter och förskola i Rosenlundsparken.

Det var beskedet då. Nu skriver ett vänsterpartistiskt borgarråd, Ann-Margarethe Livh, under en text där det heter: Det föreslagna projektet innebär ett viktigt inskott av hyreslägenheter och är ett positivt exempel på hur det är möjligt att förtäta staden på ett hållbart sätt.

Har Vänsterpartiet bytt åsikt i frågan om det är okej att förtäta genom byggnation i våra gröna områden?

Anförande nr 130

B j ö r n L j u n g (FP): Fru ordförande, fullmäktige, åhörare! Det jag tänkte jag säga är ungefär detsamma som Erik Slottners sade. Jag blir både väldigt glad och väldigt förvånad när jag noterar att plötsligen är både Miljöpartiet och Vänsterpartiet helt tysta i den här diskussionen. Under valrörelsen inte minst fanns deras representanter på barrikaderna på Medborgarplatsen och på andra håll, i insändare och i meddelanden via Twitter och mejl och sade att nu skövlar man i Rosenlundsparken,

barnens pulkabacke byggs bort. Majoriteten bygger svindyra hyresrätter till de redan rika.

Det går inte längre tid än att man får sitta ett litet tag i majoritet, och då inser man hur verkligheten ser ut. Det parkhus som har varit mest omdiskuterat är ett hus som föregåtts av en arkitekttävling med internationellt deltagande. Ett arkitektkontor av unga arkitekter vann, och byggnaden har bearbetats ytterligare. Vi lade oss stort vinn i Stockholmskretsens ledning om att se till att det här huset skulle få väldigt goda miljöegenskaper, vilket det också får. Stora delar av huset kommer att vara i trä.

Jag skulle vilja säga att det är alldeles rätt när man tar en del av Södermalm, en del av en park som upplevts som mycket otrygg av invånarna enligt undersökningarna, både sådana som vi själva kan förse oss med och sådana som de lokala medierna förtjänstfullt har gjort. I stället bearbetar vi platsen. Vi utrustar förskolan och ställer där ett hus som kommer att bli så intressant att våra kolleger runt om i Europa och annorstädes som kommer hit på studiebesök kommer att vilja titta på det parkhuset och på hur man har kunnat utveckla parken på det sätt som vi har gjort med Rosenlundsparken, just den ruffiga del av park som det här verkligen handlar om.

Därför, mina vänner, gläds jag åt att ni har vänt 180 grader samtidigt som jag kan beklaga att era väljare inte riktigt uppfattat det. Kanske får man begära lite mer när det gäller demokrati än så.

Jag yrkar bifall till det framlagda förslaget.

Anförande nr 131

Elin Olsson (MP): Jag vill bara påpeka att det som var uppe för vår del i processen med Rosenlundsparken i allra högsta grad gällde bussgatan, den bussgata som vi gemensamt har tagit bort och som för oss var den springande punkten i planen. Parkhuset har vi för vår del i stadsbyggnadsnämnden inte sagt nej till, men vi anser att det är viktigt att kompensera för grönytan. Jag ville bara förtydliga det.

Jag kan inte svara på vad alla andra har sagt i olika frågor, men centralt har vi inte sagt nej till parkhuset.

Anförande nr 132

Björn Ljung (FP): Nej, den delen var egentligen inte riktad mot er. Ni hade stora dubier i Stockholmskretsens styrelse om det, men det var andra än du, Elin, och inte ni som sitter här, så ni ska inte personligen stå till svars för, absolut inte. Men det är tyvärr så att ni har vinglat i frågan. Allra mest har Vänsterpartiet vinglat som vänt 180 grader. Men ni har slirat i frågan.

När det gäller parkgatan, som skulle bli en bussgata, gick jag själv tidigt ut och sade att vi inte kommer att agera för att det blir en bussgata genom parken, för det är orimligt, utan låt oss rusta upp cykelbanan i stället. Det är precis så det blir nu.

Återigen bifall till förslaget!

Anförande nr 133

Christina Linderholm (C): Ordförande, fullmäktige! Inte heller Centerpartiet har någon annan uppfattning än att yrka bifall till kommunstyrelsens

förslag i frågan. Vi delar den glädje som vi har hört uttryckas från talarstolen för att vi får det här huset byggt och att majoriteten nu har samlat ihop sig till att tycka likadant i frågan. Det är glädjande.

När man läser utlåtandet känns det som om det här är någonting som den nya majoriteten hittade på i våras ungefär. Det var då den kom på att här kan vi bygga flera hyresrätter. Men sanningen är den att ärendet började 2012. De förkättrade allianspartierna, som då hade makten och som inte ville ha några hyreslägenheter, satte igång med det. Det var vi som satte igång frågan efter önskemål från AB Stockholmshem.

Jag tycker att detta att slå er för bröstet kan ni spara till den dag då ni kan stå på egna ben och när alla era frågor har kommit fram till fullmäktige. Det känns som att det är lite trögt i portgången, skulle jag vilja säga. I stadsbyggnadsnämnden går det inte undan med någon jättefart. Så jag önskar er lycka till med att nå era mål.

Anförande nr 134

Elin Olsson (MP): Jag vill börja med att konstatera att det är så som föregående talare sade, att stadsbyggnadsfrågor är någonting som pågår under en lång tid och som vi tillsammans behöver ta vidare när majoriteter byts i det här huset. För vår del är det naturligtvis inte prioriterat att börja planera nya bostäder på parkmark, så man kan fråga sig om det här projektet hade kommit till utifrån den aspekten.

Rosenlundsparken är en otroligt viktig lunga på Södermalm, och det är särskilt viktigt att det får fortsätta att vara ett barnvänligt område med parken i fokus. Barnperspektivet har varit avgörande för vår del i bedömningen av projektet i stort. Därför har det varit helt avgörande att den bussgata som vi talade om ströks bort från förslaget, att det får fortsätta att finnas en park som barn och unga har tillgång till utan att behöva passera en väg. Därför anser vi att såsom projektet nu ligger, med Stockholmshems genomförandeförslag, kommer det här att bli riktigt bra.

Fler bostäder i attraktiva stadsmiljöer är särskilt angeläget att få till nu när Stockholm växer som det gör. Möjligheterna att bo intill en attraktiv park med den tillgång som en park utgör när det gäller boendekvalitet och möjlighet för barn och unga att komma ut och röra på sig är jätteangelägna. Dock är det angeläget att bortfallet av parkmark i det här fallet kompenseras och att det fortsätter att finnas en stor enighet om att vi inte ska dra in biltrafik i Rosenlundsparken.

Anförande nr 135

Borgarrådet Livh (V): Fru ordförande! Jag konstaterar att vi faktiskt återremitterade det här ärendet i exploateringsnämnden; vi avslog det inte. Bland annat ville vi inte sälja till JM. Vi ville att allting skulle vara hyresrätter, och vi ville titta på en alternativ planering av bostäderna. Vi avslog det inte i exploateringsnämnden.

Vårt stora problem var, precis som för Miljöpartiet, bussgatan. Jag tycker att förslaget nu, efter bearbetningen och diskussioner, är bra. Jag vill understryka att vi i Vänstern vill bygga för alla stockholmare, och vi vill bygga i innerstaden och i ytterstaden. Vi vill bygga Stockholmshuset med pressade hyror som folk har råd till. Det här förslaget står vi bakom, och det borde ni vara väldigt glada för.

Anförande nr 136

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det är lite läskigt ibland med internet och möjligheter att ganska snabbt få fram vad man har sagt i olika sammanhang. Det kan vi hålla på med i evigheter, men just i fråga om Rosenlundsparken har Vänsterpartiet slagits väldigt mycket emot. Man har pratat om den oplanerade borgerliga byggpolitiken. Det var Sebastian Wiklunds kommentar till hur man skulle förstöra parken.

I själva verket formulerade Miljöpartiets Elin Olsson det hela ganska så bra: De som flyttar in får den lunga, den miljö omkring sig som gör de nya bostäderna attraktiva. Det är precis det som var tanken med det här byggprojektet. Problemet är att ni pratade på ett helt annat sätt innan valet i Vänsterpartiet mot vad ni gör nu, och det kommer naturligtvis väljarna att se.

Anförande nr 137

Borgarrådet L i v h (V): Då kan vi kanske tillsammans efter mötet läsa vår reservation i exploateringsnämnden som innebar en återremiss, Joakim. Om vi nu ska tjata om vad vi sade kan vi gärna göra det. Vi ville återremittera dels för att vi inte ville sälja mark, vi ville att det skulle vara hyreslägenheter, inte bostadsrätter, dels för att vi ville se en alternativ planering. Men vi sade aldrig nej till bebyggelsen.

Nu är vi överens om ärendet, och vi är glada och ni är glada. Hela fullmäktige är glada utom Sverigedemokraterna.

Anförande nr 138

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Jag är alltid glad när Vänsterpartiet byter åsikt. Det är ett bra steg på vägen. Jo, vi är glada.

Men jag kan inte låta bli att säga, när jag ser texten från Ann-Margarethe Livh, att det här är ett utmärkt exempel på hur vi kan förtäta staden. Jag vet vad er nuvarande representant som satt i stadsbyggnadsnämnden under förra perioden sade. Det var ett väldigt stort motstånd mot byggnation i Rosenlundsparken med argumentet att vi inte ska röra en kvadratmeter av våra parker och grönområden i innerstaden och ytterstaden i denna stad. Jag hade då kritik mot det sättet att tänka på, för man blockerar sig själv om man resonerar på det sättet. Jag menar att det händer mycket med retoriken före och efter valet. Det är detta ärende ett tydligt exempel på.

Anförande nr 139

Borgarrådet L i v h (V): Vår retorik gick ut på att se en annan planering. Vår retorik var – vi kan läsa alla tre efter mötet – att bygga på ett annat sätt. Bygg inte bostadsrätter, bygg hyresrätter, bygg inte denna bussgata. Det var vår tydliga ståndpunkt i exploateringsnämnden.

Bussgatan blir inte av, och vi är glada för det. Vi har kommit fram till att vi ska göra den här bebyggelsen. Som jag sade är vi glada, ni är glada, alla är glada utom Sverigedemokraterna. Låt oss fortsätta att vara det, och låt oss läsa vår reservation tillsammans.

Anförande nr 140

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jo, för att fortsätta med vänstervalsen: Den går i tretakt. Tretakt blir lite ojämnt. Jag kan inte dansa, men ni i Vänsterpartiet dansar väldigt bra. Det kanske är schottis eller någonting annat, men oftast är det ett steg framåt, två bakåt – vad det nu är för dans. Hursomhelst är det så att Ann-Margarethe Livh är en politisk räv. Ann-Margarethe Livh är en enormt duktig politiker och retoriker och väldigt rolig och trevlig att debattera med. Och hon gör som väldigt många politiker gör, nämligen att hon säger sanningen, men absolut inte hela sanningen.

Som ni märkte talade Ann-Margarethe Livh hela tiden om exploateringsnämnden. I exploateringsnämnden begärde Vänsterpartiet återremiss. Men det finns två instanser till. Den ena är stadsbyggnadsnämnden. Det är där man fattar beslut om planerna utifrån markanvisningar i exploateringsnämnden. Man kan ha en uppfattning om att vilja ha en annan upplåtelseform, och har exploateringsnämnden beslutat kan man lägga ett uttalande i stadsbyggnadsnämnden och säga: Vi hade föredragit hyresrätter. Men se, det gör inte Vänsterpartiet, utan Vänsterpartiet var emot den här byggnationen, den som Elin Olsson från Miljöpartiet beskrev som ett fantastiskt fint hus i en, som jag säger, gammal ruffig del av Rosenlundsparken.

I Stockholmsshems styrelse var det likadant. Ni i Vänsterpartiet var emot huset, trots att det var ett hus som föregåtts av en arkitektävling med en byrå av unga arkitekter som vann, ett innovativt förslag. Det är i stort sett en åttkant man bygger. Det är ett fantastiskt hus med mycket trä och många fönster. Jag skulle gärna bo där om det var möjligt, men det kommer nog inte att vara möjligt.

Hur som helst: Vänsterpartiet säger en sak före valet när man gullar med protesterande kring kvarteret Linjalen. Sedan kommer Vänsterpartiet i fullmäktige, sätter sig vid makten och inser plötsligt att ärendet kommer på deras bord. Då måste de kanske ändra sig helt och hållet.

Moral är bra, men dubbelmoral är inte dubbelt så bra, Vänsterpartiet!

Anförande nr 141

Borgarrådet Livh (V): Eftersom Björn inte kan dansa släpper jag tanken på dans. Men precis som i frågan om rådet för mänskliga rättigheter förut sitter ni och gnäller och säger: Ni sade si då, ni sade så då. Men nu har vi sagt att vi tycker att det här är ett bra förslag. Jag säger för tionde gången: Var glad!

Jag tycker att det här är ett underbart förslag. Jag vill inte bo i det huset själv, men det blir fantastiskt. Vi har fått bort bussgatan, och vi har fått de förändringar i planen som vi ville. Vi tycker att förslaget är bra. Ska jag behöva säga det en gång till?

Anförande nr 142

Björn Ljung (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag kan bara konstatera att sanningen är ett mycket relativt begrepp för Vänsterpartiet i maktposition. Jag håller mig för god för att säga en sak före valet och en annan efter utan försöker hålla samma tråd och genomföra det sedan. Om jag säger en sak före valet är det sedan det som jag ska följa. Jag ger besked till väljarna, och de vet att det kommer jag att arbeta för.

Vänsterpartiet gör inte det. Vänsterpartiet är opportunistiskt i valrörelse. Sedan kommer sanningens minut, och fina projekt måste genomföras, trots att man har haft en hel rad olika möten där man kammat in applåder ifrån dem som protesterat mot projekten.

Jag tycker faktiskt att vi politiker ska hålla oss för goda för det och vara lite mer ärliga och stå för vad vi tycker.

Därmed än en gång bifall till det förelagda förslaget!

Anförande nr 143

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag ska inte anlägga ett äldreperspektiv utan gå tillbaka till min roll som först ersättare och sedan ledamot i exploateringsnämnden för Vänsterpartiet under fem år. När man återigen tittar på texten – jag har diarienumret framme – i den reservation som jag skrev och som Ann-Margarethe Livh hänvisade till ser man att det handlar om att återremittera ärendet i syfte att titta på om det går att göra om ianspråktagandet av parken genom att höja exploateringsgraden på vissa delar för att minska intrånget i grönmarker på andra.

Det är alltså inte ett nej. Det vill jag faktiskt påpeka. Det händer ofta att glada borgerliga pressekreterare och andra gör olika typer av sammanställningar och säger: Vänsterpartiet säger nej i 100 av 120 fall. Det de då räknar är återremissyrkanden när vi har konkreta förslag på hur man skulle kunna göra annorlunda. I vissa fall säger de att vi har sagt nej när vi i stället har yrkat på att man till exempel ska ha en markanvisningstävling där man utgår från ett hyrestak. I vissa fall säger de att vi har sagt nej när vi vill att vi inte ska sälja marken utan upplåta den med tomträtt.

I det här fallet var det bussgatan, stormarknaden, där vi ville att man skulle pröva om det gick att göra det på annat sätt men bibehålla antalet bostäder. Det framgår jättetydligt i det ärende som jag har skrivit på min dator hemma hos mina föräldrar i Tensta. Jag minns det. Så är det helt enkelt.

Anförande nr 144

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag kan som sagt inte dansa, men jag behöver inte dansa i politikens virvlar. Jag kan fråga rakt och tydligt: Hur resonerade Vänsterpartiet i stadsbyggnadsnämnden? Hur resonerade Vänsterpartiet i Stockholmsshems styrelse?

Vi har hört och förstått hur ni resonerade i exploateringsnämnden. Men, Clara Lindblom, jag ger dig chansen så att ni i Vänsterpartiet kan tala om hur ni ställde er i stadsbyggnadsnämnden och hur ni ställde er i Stockholmsshems styrelse i frågan. Vi är alla glada för att borgarrådet Livh tillsammans med er andra lägger fram ärendet till beslut.

Men hur var det nu?

Anförande nr 145

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Oavsett hur man tyckte i stadsbyggnadsnämnden och i Stockholmsshem har vi nu lagt fram ett förslag som går ut på att vi stöder bygget

i Rosenlundsparken. Uppenbarligen var det exploateringsnämnden som hade rätt i det här fallet.

§ 28 Detaljplan och kvalitetsprogram för del av Norra Djurgårdsstaden, Gasverket Västra m.m. (del av Hjorthagen 1:3 m.fl.) i stadsdelen Hjorthagen (scen, skola, förskola, museum, kontor, m.m.) Dp 2011-17188-54 (Utl. 2015:84)

Anförande nr 146

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande, fullmäktige! Med den här detaljplanen tar vi ytterligare ett spännande steg mot en ny, vital och kreativ stadsdel i Norra Djurgårdsstaden. Det är glädjande. Det är också en kulturhistoriskt unik miljö som vi rör oss i. Den är inte bara unik för staden utan också för landet. Det ska vi naturligtvis hantera varsamt. Det är en enorm tillgång för den nya stadsdelen som växer fram. Jag vill också betona att det är viktigt att de fem nya byggnaderna i området också får hög kvalitet och höga arkitektoniska värden. Och det är inte bara viktigt här, utan jag tycker att det är värt att betona generellt. I ett läge där vi höjer målen och ökar tempot i byggnationen är det också viktigt att vi hinner med kvaliteten och inte låter de mätbara målen stå i vägen och styr bort från god arkitektur och god stadsplanering.

Med de orden vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag och, med hänvisning till den förra debatten, notera att Folkpartiet reserverat sig mot planen i KF.

Anförande nr 147

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Ordförande! Vi har tidigare talat om att vi behöver fler idrottshallar. Sverigedemokraterna gör den bedömningen att vi inte tar några viktiga kulturhistoriska miljöer i anspråk, och därför tycker vi att den här idrottshallen också ska byggas. Därmed stöder vi Folkpartiets reservation att idrottshallen ska byggas.

Anförande nr 148

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Det är en spännande koalition, men hallen ska ju byggas. Den har utgått nu för att inte försena det andra. Hallen är försenad, och det är därför man har lyft ur den för att gå vidare med det andra. Jag trodde att det var uppenbart.

Anförande nr 149

M a r t i n W e s t m o n t (SD): Då kanske någon kan informera om när denna hall ska byggas. Kommer det att ske under den här mandatperioden eller nästa mandatperiod?

Anförande nr 150

C e c i l i a O b e r m ü l l e r (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! I planförslaget ryms skola, förskola, spårvägmuseum, scen, centrumändamål och bevarande av kulturhistoriska värden. Det här är verkligen en värdekärna, ett hjärta, i den nya stadsdelen. För att inte fördröja planen ytterligare måste vi tyvärr lyfta ur idrottshallen. Miljöpartiet och jag gläds mycket åt detta. Det blir en välavvägd kompromiss mellan bevarande och utveckling. Vi vill nu yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 151

B j ö r n L j u n g (FP): Herr ordförande, fullmäktige och åhörare! Till skillnad från andra partier har vi drivit den här frågan ända från början. Det här är ett exempel

på hur olyckligt det kan bli. I historien har vi många gånger glömt kollektivtrafiken när vi bygger bostäder. När Skarpnäcksstaden byggdes en gång i tiden var löftet att det skulle komma tunnelbana, och det tog ungefär tolv år innan tunnelbanan kom. När vi byggde Hammarby Sjöstad trodde planerarna att rika pensionärer skulle flytta dit och att man därför inte behövde bygga förskolor och skolor. Och vad hände? Vi har behövt knö in förskolor, skolor och idrottshallar så gott vi har kunnat inom ramen för det program som fattades beslut om för Hammarby Sjöstad.

Det är olyckligt när vi bygger nya bostadsområden och gör om samma misstag igen. Vi behöver lokaler för skolidrotten i detta område. Jag kan inte för mitt liv förstå hur man kan genomföra en planering och gå så långt att man måste konstatera att för att detta ska bli färdigt i tid får barnen i en helt vanlig grundskola vänta på sina idrottslokaler. Skolan byggs, men idrottslokalerna tänkte man inte på.

Vi måste bli bättre på sådana här saker. Vi måste bli bättre på att integrera annat än bostäder i våra bostadsområden. Det handlar inte bara om lokaler i bottenvåningen, utan det handlar om kultur, skolor, förskolor, fritidsverksamhet och, mina vänner, idrott. Ett av våra största folkhälsoproblem är att vi rör oss för lite. Nu blir det mer idrott på skolschemat. Jag har debatterat med min partiledare om den här frågan tidigare också. Det blir mer idrott på skolschemat därför att vi inser att det behövs. Då är det utomordentligt olyckligt att vi här i salen säger: Det går inte. Vi hinner inte med. Vi tar bort den här fullstora idrottshallen som behövs så väl i ett sådant här område.

Vi tar oss rätten att sätta skolbarnens skolidrott före en viss fördröjning av den här detaljplanen, och därför yrkar jag bifall till Folkpartiets reservation i kommunstyrelsen.

Anförande nr 152

Borgarrådet Mogert (S): Herr ordförande och Björn Ljung! Jag hade hållit med om ditt resonemang om det var så att vi hade tagit bort idrottshallen, men nu är det inte så. Grundförutsättningarna har gjort att idrottshallen är försenad. Du säger att då ska vi låta allting annat vänta tills det är klart med idrottshallen. Vi ska bromsa upp de kommunala och kommersiella aktörer som står beredda att bygga skolor, förskolor och kommersiella verksamheter i det bostadsområde där människor redan har flyttat in. Kan det verkligen vara ditt allvar?

Anförande nr 153

Björn Ljung (FP): Jag är ytterst allvarlig när jag säger att vi har gjort fel i planering när vi bygger skolor och bostäder men inte har några lokaler till skolidrotten och idrottsverksamheten. Det måste vi ta till oss. Det är det jag menar med detta. Därför reserverar vi oss för att markera att detta faktiskt inte är alla rätt från stadens sida. Det här är tillräckligt många fel för att vi ska vilja markera i den här frågan och därmed också reservera oss till förmån för att idrottshallen skulle ha prioriterats mycket högt i planeringen. Det är inga nyheter som lyfts fram av dig här, Roger Mogert, även om jag förstår vad du menar med det du säger. Jag är övertygad om att fullmäktige egentligen inser hur viktigt det är med idrottsytorna och idrottshallarna.

Anförande nr 154

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Herr ordförande! Jag blir verkligen förundrad när jag hör dig tala, Björn Ljung. Jag har suttit i Östermalms stadsdelsnämnd i nio år och verkligen följt utvecklingen av Norra Djurgårdsstaden. När vi satt i opposition såg vi hur det blev ett miljöprofilområde. Det tyckte vi var jättebra. Vi såg hur spårvägen som skulle gå ända in i Norra Djurgårdsstaden drogs in. Du pratar om förbindelser. Det är dina allianskollegor som har sett till det. Bussförbindelserna är erbarmliga. Cykelvägarna till det här miljöprofilområdet är erbarmliga. Det kommer ett ärende senare i dag där vi försöker rätta till det. Det planerades inte för någon skola. Förvaltningen har ropat: Ni måste planera för en skola. Det gjorde man inte, men den kommer nu.

Jag förstår inte riktigt vad du menar. Nu plockar vi ur idrottshallen. Den är verkligen jätteviktig, och vi har också tidigare i planeringen frågat när det skulle komma en idrottshall. Det är först nu som det över huvud taget börjar pratas om den. Jag tycker att det är mycket tråkigt.

Anförande nr 155

B j ö r n L j u n g (FP): Jag håller med dig fullständigt, Maria Antonsson. Jag tycker att det är bedrövligt att kollektivtrafikförsörjningen är så dålig. Förra året på Stockholm Bike drog jag själv på skallen på en dålig cykelbana som skarvades med en grusväg. Jag tycker att du har alla rätt, men då borde du i konsekvensens namn ha agerat för idrottshallen eftersom det är ytterligare en brist i planeringen. Vi i Folkpartiet har styrt skolan i den här staden under åtta år. Vid många tillfällen har vi fått knö i skolor i nyproduktionsområdena. Med förlov sagt har inte stadsbyggnadskontoret haft alla rätt i alla delar när det gäller hur man ska prioritera områdets karaktär och vad som behövs. I slutet av mandatperioden fick vi igenom förskoletal per byggd lägenhet. Vi i Folkpartiet tycker att vi måste markera på det här sättet.

§ 30 Gång- och cykelåtgärder på Lidingövägen (Utl. 2015:86)

Anförande nr 156

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Det här ärendet har nämnts lite i det tidigare ärendet. Det handlar om cykelbanor som bland annat försörjer Norra Djurgårdsstaden. Vi har nu ett investeringsbeslut på fullmäktiges bord om att lägga 57 miljoner kronor på att bredda och få fullvärdiga cykelbanor längs Lidingövägen. På den ena sidan blir det ett fullvärdigt pendlingsstråk, och på den andra sidan blir det ett lokalt stråk. Det är viktigt.

På många ställen runt om i staden har vi cykelbanor som inte uppfyller de krav som vi har på dem. Vi ska ställa om staden. Vi ska utnyttja gång-, cykel- och kollektivtrafik i mycket högre utsträckning än biltrafik, och detta är en viktig åtgärd för att komma till rätta med de problem som vi har i staden. Vi ska klara trängselproblemen, vi ska klara luftkvaliteten, vi ska klara koldioxidmålen och vi ska se till stockholmarna kan cykla, vilket de vill, och det är så roligt.

57 miljoner kronor är mycket pengar. Vi bygger om en lång sträcka efter Lidingövägen. Det är inte bara ett stråk för Stockholm, utan det är också ett regionalt cykelstråk som gör att Lidingövägen och Lidingö påverkas. De får ett bra stråk in till Stockholm. Man räknar med att det här stråket sedan går ned på Sturegatan och in i staden. Det kopplar också vidare när man ska ut mot Solna.

Den intressanta frågan, vilket också nämns på ett par ställen i handlingarna i det här ärendet, är vad som möjliggör den här satsningen. Jag ska inte sticka under stol med att det just nu är ett bra läge att göra detta när Norra länken har öppnat. Det är inte någon av mina favoritvägar, men nu har den öppnats. Det kan jag inte göra så mycket åt i det här läget. Det öppnar också en möjlighet att ta bort ett av körfälten på Lidingövägen och göra detta till cykelväg. Det är precis den vägen vi ska gå.

Vi vet av den trafikforskning som finns att nya vägar, det vill säga Norra länken i det här fallet, kommer att generera mer trafik, men de vägar som avlastas kommer också att ha lika mycket trafik efter ett antal år. När vi nu vidtar den här åtgärden så att fler kan cykla och vi får en bättre ser vi också till att bilar inte kommer tillbaka på den här vägen, vilket de hade gjort annars. Jag är glad att vi kan göra detta i det här läget.

Till detta kan nämnas att just i dag tas det så kallade Lidingöundantaget från trängselavgifter bort. Numera kan de inte åka in i staden, snurra runt en halvtimme och sedan åka ut ur staden igen utan att behöva betala. Nu får de betala om de åker in i staden på Lidingövägen i stället för att smita ned i Norra länken.

Den här satsningen är viktig. Vi kommer med fler centrala och viktiga cykelsatsningar. Jag blir glad när den här är färdigbyggd och man kan ta sig fram där i full fart, om man vill det, eller långsamt och cykla hela vägen ut till Lidingö eller till Finlandsfärjan om man föredrar att åka till Finland.

Det är också roligt att det här är en jämförbar satsning enligt statistiken. Om det är något trafikslag som är jämförbart är det just cykling. Det är ungefär lika många kvinnor som män som cyklar, och så ser det inte ut när det gäller bilar. Ur det perspektivet är det också ett bra beslut.

Det finns i princip inga infrastruktursatsningar som är så samhällsekonomiskt gångbara och som ger så mycket tillbaka som just cykelinvesteringar. Jag tror att de här investeringarna samhällsekonomiskt ger tillbaka tolv gånger till oss. Det här betyder mycket för staden, och jag ser fram emot att få inviga detta.

Anförande nr 157

Borgarrådet B r i n c k (M): Ordförande! Daniel Helldén utvecklar en häpnadsväckande värtalighet om detta fullständigt eniga ärende. Vi tycker också att det här är mycket bra, dels av de skäl som Daniel nämnde, dels därför att det mycket tydligt kommer att utgöra en förbindelselänk mellan Ropsten, Hjorthagen, Norra Djurgårdstaden och Östermalm och vidare in mot city. Det tror vi är viktigt.

Herr ordförande! Jag ändå inte låta bli att påpeka och kommentera det faktum att Daniel Helldén nu uppenbarligen har insett att vi kan göra detta därför att bygget av Norra länken har avlastat Lidingövägen så att man kan stänga en fil och förbättra cykelmöjligheterna där i stället. Vi menar att det inte är bilarna utan trängseln och utsläppen som ska bekämpas.

Vi vill välkomna Daniel Helldén in i ett läger som möjligen har en något mer realistisk syn på hur stockholmarnas transportbehov ser ut i dag och kommer att se ut i framtiden. Alla kommer inte att cykla. Några människor kommer att vilja och behöva köra bil även i Stockholms innerstad, och det tycker vi att de ska kunna göra.

Anförande nr 158

P a t r i k S i l v e r u d d (FP): Ordförande, ledamöter! Det här är ett ärende som gör mig glad. En minskad biltrafik med nästan 30 procent på Lidingövägen möjliggör för oss att ganska enkelt kraftigt förbättra för cykeltrafiken. En ökning av säker cykeltrafik leder till ytterligare ökad framkomlighet, minskad miljöpåverkan och andra positiva effekter inte minst på den fysiska folkhälsan för dem som cyklar, och det ger möjligen ett uns av bättre psykisk folkhälsa för oss som mest promenerar och inte alltid uppskattar cyklister som tjuvåker på trottoarer när eventuella cykelbanor är fulla med felparkerade bilar och av- och pålastande lastbilar. Och på Sveavägen verkar foodtrucksen tycka att det är en jättebra idé att sälja mat till folk på just cykelbanan. Att se till att cykelbanorna hålls efter är kanske en annan fråga och ett annat ärende, men det är inte oviktigt.

Det är givetvis också glädjande att det goda trafikborgarrådet trots allt ger lite cred till Norra länken. Det är tack vare den som vi kan se den kraftiga minskningen av biltrafiken på både Lidingövägen och Valhallavägen. Bilar i tunnel runt staden i stället för genom de centrala delarna ökar alltså möjligheterna att förbättra för oss som inte är bilburna. Det är bra. Mer sådant, det vill säga färre bilar i staden, mer kollektivtrafik i attraktiva lägen, säker cykeltrafik och smidiga gångvägar. Det räcker givetvis inte med Norra länken i längden. Vi kommer att behöva hålla efter bilarna och framför allt de negativa effekterna av bilarna i staden på många andra sätt.

Med detta, herr ordförande, yrkar jag bifall till förslaget.

§ 31 Införande av en servicegaranti (Utl. 2015:87)

Anförande nr 159

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Jag tycker så klart själv att det här är en mycket bra motion som jag har skrivit. Kristdemokraterna har under ett antal år drivit att vi bör införa en servicegaranti i kommunerna. Det är flera kommuner runt om i Sverige som har valt att införa detta. Servicegarantierna kan se ut på olika sätt men går ut på att medborgare och näringsidkare som inte får tjänster levererade av kommunen inom utsatt tid ska få en ekonomisk kompensation för detta. Det är ett sätt att stärka medborgares ställning i den kommunala byråkratin. Att utfärda löften och garantier utan rätt till kompensation när garantin inte uppfylls kan nog för många te sig relativt meningslöst. Vi har tidsgränser inom den kommunala verksamheten. Ibland är de frivilligt påtagna av oss själva, och ibland är de givna ovanifrån från statligt håll.

Vi ska bland annat ge en förskoleplats inom tre månader från det att man ansökt om en sådan. Bygglov ska ges inom tio veckor. Sfi ska man få inom tre veckor från det att man ansökt. Och i de allra flesta fall klarar kommunen av detta, och det är mycket bra. Alliansen klarade till exempel av att upprätthålla barnomsorgsgarantin utan att öka barngruppernas storlek under den förra mandatperioden trots ökad efterfrågan på barnomsorgsplatser. Bygglovsavdelningen på stadsbyggnadskontoret gör också ett bra jobb och klarar för det allra mesta av att ge bygglov inom tio veckor. Men det finns fall då kommunen inte klarar av detta uppdrag, och då är det rimligt med en ekonomisk kompensation.

Man kan höra argument om att det vore bättre att lägga de pengar som detta kan komma att kosta på att öka kvaliteten i stället. Men med samma argument skulle man kunna säga att de pengar vi ger till brottsoffer skulle vi i stället kunna lägga på fler poliser så att vi klarar upp fler brott. Men ibland måste man kunna ha två bollar i luften samtidigt. Vi måste kunna utfärda tydliga kvalitetsgarantier och ge en kompensation när kvaliteten inte uppfylls samtidigt som vi utvecklar kvalitetsarbetet. Jag har också hört argument om att det skulle bli en så stor byråkratisk apparat att betala ut alla skadestånd. Men om det är så mycket pengar det handlar om kanske det inte är ersättningen i sig som är felet utan snarare arbetssättet som gör att garantierna inte efterlevs.

Jag tror att servicegarantier snarare skulle sporra förvaltningar att se till att tidsramarna följs ännu mer för att de därmed ska slippa betala ut ersättning. Jag har full förståelse för att många förvaltningar i sina remissvar hyser en viss tveksamhet till system med servicegarantier eftersom det skulle innebära mer administration för förvaltningarna, men servicegarantier ska ju inte finnas till för förvaltningarnas skull utan för medborgarnas, vilket jag anser att politiken också ska göra. Därför yrkar jag bifall till motionen i enlighet med det yrkande som vi lagt fram tillsammans med Moderaterna och Folkpartiet i kommunstyrelsen.

Anförande nr 160

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige och den åhörare som finns kvar! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut. Jag tycker, precis som Erik, att det är jätteviktigt att stadens verksamheter ger god service till medborgarna och att man ska utföra de tjänsterna inom utlovad tid. Men där stannar

nog det som vi tycker lika om. Vi tror inte att det är rätt väg att besluta om ekonomisk kompensation i det här fallet, utan vi tror snarare att det handlar om att utveckla verksamheterna så att vi blir ännu bättre på att genomföra våra skyldigheter gentemot medborgarna. Då är det viktigare att arbeta vidare med kvalitetsutveckling och de kvalitetsgarantier vi har, och vad jag har förstått har vi varit överens om dem.

Slutligen kan jag inte låta bli att ställa den här frågan fast jag vet att det kanske kommer att rendera en replik. Varför i herrans namn gjorde ni inte det under de åtta år som ni satt i majoritet och kunde fatta beslut om detta? När jag läser reservationerna från Moderaterna, Folkpartiet och Kristdemokraterna ser jag att ni alla är för detta. Ni hade åtta år på er att genomföra denna viktiga förändring när det gäller stadens tjänster gentemot medborgarna.

Bifall till kommunstyrelsens förslag! Ni borde ha gjort det här om ni verkligen ville det.

Anförande nr 161

Erik S l o t t n e r (KD): Det finns något som heter politikutveckling, Mirja. Det här är ett exempel där vi har politikutvecklat. Under den förra mandatperioden var jag ersättare i kommunfullmäktige. Därmed lade jag inte fram motioner. Vi satt dessutom i majoritet, vilket gjorde att jag inte fick lägga fram motioner i fullmäktige. Jag var inte heller gruppleddare under den förra mandatperioden. Det här en fråga som jag under många år har tyckt att vi borde driva men där vi kanske har prioriterat andra frågor i olika sammanhang.

Motionen går inte ut på att införa ekonomisk kompensation. Motionen går ut på att utreda ett system med servicegarantier. Det är ett sätt att stärka servicen gentemot medborgare och näringsidkare, och det finns i ett flertal kommuner. Det skulle vara ett sätt för förvaltningarna och bolagen att sätta lite extra press på att man ska hålla tidsramen.

Anförande nr 162

Mirja R ä i h ä (S): Vi håller också på med politikutveckling. Jag vet mycket väl vad det innebär, men vi prioriterar inte att införa skadestånd i den här staden i stället för att utveckla de kvalitetsgarantier vi har. Det tycker vi är viktigare att jobba med än att jobba med just det här förslaget till servicegaranti. Jag tycker fortfarande att ni hade kunnat driva det här. Nu har du en samlad opposition bakom dig. Jag tolkar givetvis ert förslag så att ni är tre stora partier som vill ha denna servicegaranti. Då undrar jag: Varför gjorde ni inte något åt detta?

Anförande nr 163

Christina L i n d e r h o l m (C): Herr ordförande, fullmäktige! Det talas om en enig opposition. Nej, inte i just det här ärendet. I det här fallet är det vår uppfattning att ökad administration och byråkrati inte gynnar stadens medborgare. Alla de argument som Erik nämnde kan man ha emot detta, och precis de argumenten har vi emot förslaget på serviceavgifter. Jag känner att vi har rätt gott på fötterna här, och jag vill i det här fallet hänvisa till det särskilda uttalande som skrevs av vice ordförande Jonas Naddebo i miljö- och hälsoskyddsnämnden och yrka bifall till kommunstyrelsens förslag.

§ 32 Alla barns möjlighet till kultur och idrott – Ändra normen för ekonomiskt bistånd (Utl. 2015:88)

Anförande nr 164

Borgarrådet E. Larsson (MP): Ordförande! Det här är en motion från Folkpartiet, och de vill att vi inför en generell norm för fritids- och kulturaktiviteter inom ekonomiskt bistånd. Om jag har tolkat det hela rätt tycker inte Moderaterna och Kristdemokraterna att det är ett bra förslag utan vill att man prövar ekonomiskt bistånd mer individuellt. Motionen är föranledd av att regeringen har signalerat förändringar i ekonomiskt bistånd.

Inför budgeten 2015 har vi i socialnämnden gett ett uppdrag att se över stadens riktlinjer för ekonomiskt bistånd generellt. Vi tycker att det finns behov av att förstärka det ekonomiska biståndet, och det är självklart att barnperspektivet ska gälla. Det här är en fråga som vi jobbar med. De normer som finns i dag för stöd till fritidsaktiviteter innebär att maxbeloppet för utsatta familjer ligger på 7 000 kronor per år. Sedan finns det en extra möjlighet för dem som har synnerliga skäl, och de synnerliga skälen håller vi på att se över.

Jag tycker också att den här motionen och de olika synpunkter som har kommit in i remissbehandlingen tydligt visar på olikheter inom politiken när det gäller hur vi ser på generella stöd respektive individuella stöd. Det tycker jag är intressant, och jag hoppas att fler tar del av de olika synpunkter som kommer fram. Ekonomiskt bistånd är en mycket viktig faktor som vi har för att hjälpa utsatta människor i staden, och det kan naturligtvis alltid utvecklas på olika sätt.

Vi i den rödgrönrosa majoriteten har jobbat aktivt nu under 2015 med att se över och sänka kostnaderna för kulturskolans generella aktiviteter. Vi har också sett över parklekens utbud och fritidsaktiviteter efter skolan. Vi vill stödja och utveckla dem generellt för alla, men när det gäller själva det ekonomiska biståndet vill vi ha individuella prövningar. Vi kan notera att det finns olikheter här, och det är då politiken blir som mest spännande och vi kan utveckla politikområdena.

Anförande nr 165

Anne-Lie Elfven (FP): Ordförande, ledamöter, tappra åhörare! Regeringen har tidigare annonserat att den så kallade fritidspengen ska avskaffas från den 1 januari nästa år. Jag menar att det är synnerligen olyckligt. Tanken med fritidspengen var att garantera att de barn som lever i familjer med försörjningsstöd skulle få en rik och aktiv fritid. Kultur- och fritidsaktiviteter kostar pengar, och de familjer som lever på försörjningsstöd tvingas redan i dag göra svåra och tuffa avvägningar av vad pengarna ska räcka till. Det är alltid svåra val när det är mer månad kvar än pengar i plånboken.

Botkyrka kommun är en av pionjärkommunerna när det gäller att ha en fritidspeng. Kommunfullmäktige där beslutade i mars i år, efter den nya regeringens besked, att den ska vara kvar alldeles oavsett vad som beslutas på nationell nivå. Varför gör de då det? Jo, därför att de har sett att det har fått en mycket positiv effekt. Självklart hade även de kunnat välja vägen att höja normen generellt, men de har sett att en fritidspeng ger ett mycket bättre resultat. Pengarna går då direkt till det som de är avsedda för. Det är så man tillämpar barnperspektivet i praktiken. Det är också värt

att tillägga att det inte sitter en endaste folktopartist i socialnämnden i Botkyrka, utan det är vänsterpartisten Mats Einarsson som är ordförande med en socialdemokrat som vice. Där låter man som sagt inte ideologiska skygglappar sitta i vägen, utan man låter resultatet styra.

Jag har tidigare arbetat som socialsekreterare i bland annat just Botkyrka. Som socialsekreterare möter man varje dag mammor och pappor som får vända på slantarna för att de ska räcka till, vilket de såklart aldrig gör eftersom man ständigt lever på marginalen. De här föräldrarna är precis som alla andra föräldrar och vill såklart ge sina barn en meningsfull fritid. De vill också att deras barn ska få spela fotboll, dansa eller lära sig att spela ett instrument, men det är svårt att hitta utrymme för detta i ekonomin. Då kunde jag säga: Här i Botkyrka kan du söka extra pengar till föreningsavgifter eller träningsutrustning. Ditt barn kan också få vara med.

Att se dessa föräldrar lysa upp är någonting som jag önskar att ni alla kunde få se. Vill man göra skillnad på riktigt när det gäller fritiden för barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer är fritidspengen en alldeles utmärkt metod. Jag skulle önska att även majoriteten här inne insåg detta. Det finns alltid en möjlighet att söka ekonomiskt bistånd för i princip vad som helst, men det handlar inte om det här. Det är tydligt att du inte är särskilt påläst i den här frågan, Ewa Larsson. Den är otroligt viktig. Jag beklagar det.

Bifall till Folkpartiets motion!

Anförande nr 166

Alexandra Mattson (V): Du är en kollega. Jag har också jobbat med ekonomiskt bistånd som socialsekreterare. Vi anser självfallet att dessa barn bör prioriteras. De befinner sig i en särskilt utsatt situation. De tar mindre del av kulturaktiviteter, fritidsaktiviteter, idrott och så vidare. Däremot har vi ett bredare perspektiv i vår budget. Det handlar om att utjämna skillnader över staden och göra generella satsningar. Socialstyrelsen har ju utvärderat den här fritidspengen. Få har sökt den, så den har inte fyllt sitt syfte. Anser inte ni att man i stället skulle kunna höja riksnormen? Eller tycker ni att det är politiker som ska hjälpa de här familjerna att prioritera med den lilla summa pengar de har?

Anförande nr 167

Anne-Lie Elfven (FP): Nej, vi tycker inte att politiker ska få sätta ramarna när det gäller detaljer. Just därför är fritidspengen så otroligt viktig. Fritidspengen har funnits så kort tid att man inte riktigt har kunnat utvärdera den. Socialstyrelsen säger en sak – det är korrekt – men flera andra barnrättsexperter som exempelvis Rädda Barnen har ställt sig väldigt positiva till den.

Anförande nr 168

Borgarrådet Ewa Larsson (MP): Ordförande! Har man inte något annat att säga kan man anklaga de som inte tycker som man själv för att inte vara pålästa. Jag försökte tala om de olika politiska ingångarna här och föra en seriös debatt, men det verkar vara svårt ibland med just Folkpartiet. Alexandra berättar att få har sökt. Man kan fortsätta att ha ett försök länge och se om fler söker, men vi ser på frågan på ett annat sätt och jobbar på andra sätt. Antingen kan man gilla det, eller också kan man

ogilla det. Men jag tycker faktiskt att det är en ganska dålig debattstil att säga att någon är dåligt påläst.

Anförande nr 169

A n n e - L i e E l f v é n (FP): Det får du tycka, Ewa Larsson, men i det här fallet är det faktiskt så, och det beklagar jag. Försöket med fritidspengen har pågått för kort tid för att man ska kunna göra en ordentlig utvärdering. Om man i det röda Botkyrka inte hade sett att detta hade gett positiva effekter hade man såklart skrotat det. Det tror jag att både du och jag kan vara säkra på.

Anförande nr 170

H a n n a G e r d e s (FP): Ordförande, ledamöter, åhörare! Benskydd – 199 kronor, tröja – 499 kronor, kortbyxor – 199 kronor, strumpor – 149 kronor, fotbollsskor – 549 kronor, overall – 699 kronor, föreningsavgift – 1 200 kronor. Detta är bara några av min familjs kostnader relaterade till att en av mina döttrar spelar fotboll. Fotbollen betyder mycket för henne, inte minst gemenskapen. Den får henne ständigt att växa och gör att hon lär sig att prioritera laget och inte bara jaget. Hon springer, leker och skrattar med kamrater. Denna möjlighet har dock inte alla barn i dag. Fotboll kostar mycket pengar, och för en del familjer räcker pengarna helt enkelt inte till. Även en liten kostnad kan vara det som får budgeten att spricka.

Såväl forskning som statistik visar att barn som lever i familjer med långvarig ekonomisk utsatthet har en mindre aktiv fritid. Dessa familjer har ofta inga reella valmöjligheter, för när kronorna är få måste man ofta prioritera. För att ge dessa barn mer jämlika möjligheter införde den förra regeringen en fritidspeng som stöd till ekonomiskt utsatta familjer. Fritidspengen är inte en del av det ekonomiska biståndet. Det är en fristående ersättning till hushåll för de faktiska kostnaderna för ett barns fritidsaktiviteter. Fritidspengen är alltså pengar utöver det ekonomiska biståndet. Dessa pengar är öronmärkta just till barns fritid.

Denna fritidspeng vill nu både Karin Wanngårds och Ewa Larssons partikamrater i regeringen ta bort. Jag tror att vi alla i Stockholm tycker att även de familjer som inte har råd ska kunna låta sina barn delta i kultur och idrott. Därför har Folkpartiet motionerat om att Stockholms stad ska utforma den lokala normen så att den specifika avgiften för fritidsverksamheten ska ingå. Detta säger nu den rödgrönrosa majoriteten nej till och låter därmed sitt eget ideologiska motstånd mot riktade resurser gå före barns rätt till kultur och fritid.

Jag har även läst i svaret att ni menar att fritidspengen skulle verka stigmatiserande. För mig är det en logisk kullerbytta. Vilka idrottsföreningar har en högtalare som ropar ut varifrån pengarna som betalar föreningsavgiften kommer? Hur kan rätten att få vara delaktig i aktiviteter med andra barn vara mer stigmatiserande än att uteslutas? Riktade resurser ersätter inte den generella välfärden utan kompletterar den. Majoriteten talar gärna om barns rätt att få ta del av kultur, men fullföljer ni den här politiken lägger ni krokben för de barnfamiljer som behöver stödet mest.

Därför yrkar jag bifall till motionen.

Anförande nr 171

Borgarráðet M o g e r t (S): Herr ordförande! Jag tycker i grunden att många av tankegångarna i motionen är sympatiska. Jag håller med om problembilden. Om inte Folkpartiet tidigare i kväll hade trummat på om vikten av att säga samma sak efter valet som man sade före valet hade jag kanske valt att tiga still.

Men, fullmäktige, ordförande, Folkpartiet satt åtta år vid styret i Stockholm och gjorde två väldigt tydliga saker på det här området. Det ena var att man sänkte försörjningsstödsnormen rejält genom att ta bort SL-kortet från normen. Det andra var att man dubblerade avgiften till kulturskolan. Då blir resonemanget lite ihåligt och märkligt för mig när man säger att man ska stärka möjligheterna för dem som får försörjningsstöd att kunna betala kulturskoleavgiften. Det håller inte ihop.

Nu har vi tagit två steg åt andra hållet. Vi har stärkt normen kraftigt genom att lägga tillbaka SL-kortet i normen, och vi har sänkt kulturskoleavgifterna radikalt.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 172

G i t a N a b a v i (FI): Ordförande! Vi har högre ambitioner, precis som Ewa Larsson sade. Vi vill införa större förändringar i försörjningsstödet än bara en kulturpeng. Vi vill göra en översyn av försörjningsstödet, vilket Ewa också tog upp. Vi vill säkerställa att papperslösa barns rätt till stöd till mat, boende och uppehälle ska täckas in av försörjningsstödet, det vill säga full norm. Vi vill också, som Roger sade, återinföra SL-kortet som en norm i stället för att vara behovsprövat.

Vi vill också att kulturen ska vara tillgänglig, och det är därför som majoriteten nu har sänkt avgifterna till kulturskolan. Det här hjälper inte bara de familjer som har försörjningsstöd, utan det hjälper också de familjer som lever precis över gränsen för försörjningsstöd. Det gör det möjligt för fler barn att få tillgång till kultur och idrott. Vi vill fortsätta på den vägen. Vi vill sänka trösklarna för de barn vars föräldrar inte lever på försörjningsstöd, och vi vill också lyfta fram de barnen och de satsningar som vi har gjort för att alla ska kunna få tillgång till både kultur och föreningsliv.

Anförande nr 173

A n n e - L i e E l f v é n (FP): Jag betvivlar inte att intentionerna är goda, men en sänkning av kulturskolans avgift gynnar inte alls de barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer i dag. Det är snarare så att det gagnar de barn som bor innerstaden på Östermalm eller Kungsholmen mest.

Jag kan inte tycka att den här frågan är särskilt kontroversiell. Jag kan tillägga att när jag jobbade som socialsekreterare i Botkyrka var det över huvud taget inte någon diskussion om fritidspengens varande eller icke varande, utan vi såg det som något otroligt positivt. När det kommer till handläggande av ekonomiskt försörjningsstöd kan man söka precis vad som helst, men jobbar man på golvet och i verkligheten vet man att man alltid jobbar med tajta ekonomiska ramar. Fritidspengen är en garant för att just de här barnen också ska få en meningsfull fritid som alla andra barn.

Anförande nr 174

G i t a N a b a v i (FI): Tyvärr har inte fritidspengen används så som det var tänkt. I det här sammanhanget tänker du inte på att det är ganska stigmatiserande att inte anses vara som alla andra barn och behöva söka ett stöd för att kunna vara som alla andra barn. Vi vill i stället att man sänker trösklarna för alla barn. Det gör det mycket lättare att få tillgång till det som vi vill att barnen ska få tillgång till.

Anförande nr 175

A n d e r s L i n d e l l (MP): Det här är inte en jättekontroversiell fråga, precis som borgarrådet Mogert var inne på. Det finns inget enormt starkt motstånd mot detta, utan det är något som har diskuterats lite fram och tillbaka. Det finns olika ton i remissvaren på den här motionen. Men mot bakgrund av det som görs och hur resten av den politiska verkligheten ser ut kan det vara klokt att använda de styrmedel vi använder. Vi går redan andra vägar för att se till att fler barn ska ha tillgång till idrott och kultur. Förutom att vi sänker avgifterna till kulturskolan ger vi också ett mycket högre bidrag till idrottsföreningar än man gjorde tidigare. Det gör det också lättare att ha lägre av avgifter för barn som behöver det. Vi ökar normen för försörjningsstödet, vilket också gör att man får ett större utrymme. Vi har gjort andra satsningar. Det är inte så att vi har kvar samma låga nivåer som vi hade under den förra majoriteten. Därför är det inte säkert att en sådan här förändring skulle ge samma effekt som den hade gjort om vi hade haft er politik på andra områden.

Tvärtom kan man tänka sig att vi nu faktiskt har en politik där man pratar om idrotten som en samhällskraft som ska samla alla och där man inte har kryphål för föreningar som gör att de behöver behandla alla barn lika. De barn som i dag inte har ekonomiskt bistånd skulle få det mycket besvärligt om föreningarna höjde sina medlemsavgifter, vilket de kanske skulle ha lättare att motivera om det var så att barn som inte har råd kunde få ett extra bidrag till dessa. Det här ger också ett incitament för idrottsföreningarna att ha likvärdiga medlemsavgifter. Det står också i de flesta svaren att givet de förändringar som redan görs är detta inte något som behöver göras exakt nu.

Anförande nr 176

H a n n a G e r d e s (FP): Jag är helt övertygad om att ni också vill se till barns bästa, men det är en sak jag inte förstår. Du pratar om remissinstanser, men barnombudsmannen, Rädda Barnen, Socialstyrelsen, som det verkade vara lite begreppsförvirring om här förut, och Sveriges Kommuner och Landsting – alla dessa tunga instanser – har kraftigt protesterat mot att man tar bort fritidspengen. Jag förstår verkligen inte detta. Är Socialdemokraterna och Miljöpartiet bättre lämpade att bedöma detta än stora delar av Sveriges samlade barnrättsexpertis? Jag fattar faktiskt inte det.

Anförande nr 177

A n d e r s L i n d e l l (MP): Det jag säger är att detta inte är något jättedåligt förslag givet att man har er välfärdsolitik. Men om vi ökar andra anslag och sänker andra avgifter är det inte lika viktigt.

Anförande nr 178

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Som vänsterpartist blir man glad när Folkpartiets politik innebär en rättvisare fördelningspolitik, kanske med nya

ansikten på Folkpartiets bänk. När ni satt i majoritet gjorde ni ingenting åt de orättvisor som finns med barn som inte kunde idrotta på grund av att de inte hade råd eller som inte kunde besöka museer. Ni tog ju bort fri entré till museer. Ni höjde avgifterna till idrottsanläggningar. Det finns många exempel.

Under i princip alla år som vi satt i opposition föreslog vi i Vänsterpartiet att man skulle införa fri entré för barn och ungdomar till simhallarna. Vi fick aldrig någon positiv respons från Folkpartiet. De barn som det här skulle rikta sig till är de barn som i dag, av till exempel ekonomiska skäl, inte kan idrotta organiserat på grund av att det är jättehöga avgifter. Vi ville nå dessa barn och ungdomar genom att införa fri entré till stadens simhallar under vissa tider på dygnet. Dessutom föreslog vi att man skulle införa nolltaxa året om för alla idrotter, det vill säga barn- och ungdomsidrott, som utövas i stadens anläggningar. Det fick vi inte heller någon respons på från Folkpartiet.

Det råder stora orättvisor, och vi måste göra någonting åt det. DN visade för inte så länge sedan vilka barn som idrottar organiserat och vilka som inte gör det. Det finns tydliga bevis på att barn i de områden där det finns hög arbetslöshet och många som har socialbidrag inte idrottar organiserat i samma utsträckning som barn på till exempel Östermalm. De orättvisorna existerar i dag.

Anförande nr 179

A n n e - L i e E l f v é n (FP): Ordförande, ledamöter! Jag är mycket glad över du också är väldigt engagerad i de här frågorna och att du brinner för utsatta barn. Det gör jag också, men du säger att Alliansen inte gjorde någonting. Det var ju Alliansen som införde fritidspengen just för att man hade sett resultat i till exempel Botkyrka som visade det här gav väldigt bra effekt. Problemet med en generell höjning av normen är ju att man inte kan garantera att det gagnar barnen. Det är vi oroliga för. Det här är ett sätt att säkerställa att barn och ungdomar i ekonomiskt utsatta familjer får vara med i idrott och fritidsaktiviteter på samma sätt som alla andra.

Anförande nr 180

M e h d i O g u z s o y (V): Tyvärr kom det inga initiativ, varken från Alliansen eller från Folkpartiet enskilt, att man skulle göra någonting åt de orättvisor som jag nämnde, till exempel höjda avgifter till stadens idrottsanläggningar. Det drabbar indirekt de barn som har svårast att idrotta organiserat av ekonomiska skäl. Ni gjorde ingenting åt det. Jag har all respekt för det som ni drev på riksnivå, men på lokal nivå gjorde ni tyvärr allt för att öka de här skillnaderna ytterligare.

Anförande nr 181

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! När man sitter i opposition finns det väldigt många beslut som man inte riktigt gillar. Det får man väl inse. Sedan finns det beslut som man tycker är lite extra magstarka, och för mig var slopande av fritidspengen en sådan åtgärd. Jag tycker att det var ett magstarkt beslut av den rödgröna regeringen att fatta. Det här har varit en mycket viktig fråga för Kristdemokraterna. Maria Larsson, som då var socialtjänstminister, var den minister som lade fram den här propositionen. Vi tyckte att det var mycket illa när riksdagen beslutade att slopa detta. Fritidspengen möjliggjorde, som många har sagt här i talarstolen, för

många ekonomiskt utsatta barn att delta i fritidsverksamhet, och det var mycket viktigt.

Jag är övertygad om att det här slopande egentligen inte handlar om pengar. Det handlar inte om att det var för få sökande, utan det är ett djupt ideologiskt beslut, inte minst från Socialdemokraterna och Vänsterpartiet. På samma sätt anser jag att ett annat magstarkt beslut, slopande av avdragsrätten för gåvor till ideella organisationer, är djupt ideologiskt. Det handlar egentligen inte om pengar.

Ni säger att ni är rädda för stigmatisering av barn. Jag menar att det är ett påhittat och teoretiskt argument. Jag är snarare rädd för att väldigt många barn i de här miljöerna kommer att uppleva ett utanförskap när de inte kan delta i fritidsaktiviteter som deras klasskamrater kan göra. Jag menar att de argument ni för fram i den här debatten inte håller. De är djupt ideologiska, och i det här fallet har det lett väldigt fel. Med det här beslutet har ni bidragit till ett ökat utanförskap för de här barnen, och jag tycker att det vore mycket bra om vi Stockholms stad kunde rätta till det dåliga beslutet.

Anförande nr 182

Borgarrådet M o g e r t (S): Låt mig säga någonting om magstarka beslut. Det var nämligen två beslut i den här salen som jag tyckte var riktade och magstarka under de åtta år som ni styrde. Det ena var borttagandet av SL-korten ur socialbidragsnormen. Det var en nedskärning på 50 miljoner på de fattigaste hushållen i Stockholms stad. 50 miljoner i riktade nedskärningar mot de svagaste hushållen i Stockholms stad! Det var ni.

Det andra var dubbleringen av kulturskoleavgifterna, en dubblering framför allt riktad mot de kulturformer som hade lättast att nå nya grupper, riktade avgiftshöjningar för att trycka bort barn från icke kulturvana familjer. Det var magstarkt!

Anförande nr 183

E r i k S l o t t n e r (KD): Roger Mogert, vi har inte tagit bort möjligheten att få SL-kort i socialbidraget. Däremot gjorde vi det behovsprövat. Vi sa att där det behövs kan man dela ut det, men vi tar bort det ur själva normen. Det är en väldigt stor skillnad.

Avgiftshöjningen i kulturskolan var inte heller riktad mot socialt eller ekonomiskt utsatta barnfamiljer. Den var inte riktad på något sätt; det var till och med så att vi hade lägre avgifter för barn som kom från familjer med låga inkomster. Vi styrde ju avgiftssystemet på det sättet att avgifterna var lägre för dem med störst behov av just låga avgifter, medan ni för en välfärdspolitik med lägre avgifter oavsett inkomstnivå. Det är dyrt, och det slår fel.

Dessutom införde vi något som heter El sistema som riktade sig just till ungdomar och barn där vi vet att deltagandet i kulturskolan är lägre än i andra stadsdelar.

Anförande nr 184

G i t a N a b a v i (FI): Jag reagerade lite på det här med att det inte skulle vara stigmatiserande att behöva stå med mössan i hand. Jag förstår inte riktigt hur Erik Slottner resonerar där. Om det dessutom är så att man lever över försörjningsnormen men ändå inte har råd, hur ska man då få tillgång till kulturaktiviteter och idrottsverk-

samhet? Om man har vänt på den sista kronan och fortfarande inte har råd men ändå ligger över försörjningsnormen, hur gör man då? Det undrar jag.

Anförande nr 185

E r i k S l o t t n e r (KD): Stå med mössan i hand – det kommer från FI som ska vara ett modernt parti för framtiden. Ni kallar er för en ny folkrörelse, och så kommer ni med något slags 1800-talsretorik.

Stå med mössan i hand! Det är ju inte så det fungerar. Det är inte barnen som går till socialkontoret och ansöker om detta och så får stå med en skylt i skolan dagen efter så att klasskamraterna ser att i den här fritidsverksamheten går jag därför att socialkontoret har betalat den åt mig.

Det är inte så det fungerar i 2000-talets Sverige. Man står inte med mössan i hand. Detta är ett behovsprövat bidrag, där man säger att är du ekonomiskt utsatt så betalar vi den här aktiviteten. Jag tycker att det är någonting väldigt fint. Lever man över normen ska man ha en så pass bra ekonomisk ställning att man egentligen ska kunna betala exempelvis fritidsaktiviteter själv. Bland annat därför införde vi jobbskatteavdraget. Vi har sänkt skatterna för att man ska få en större del av sin inkomst att kunna betala bland annat kulturavgift och fritidsavgifter med.

Anförande nr 186

A n d r e a S t r ö m (M): Precis som Folkpartiet anser Moderaterna att barns och ungdomars möjlighet att ta del av idrott och fritidsaktiviteter och att idrott och fritidsaktiviteter kommer alla till del är en väldigt viktig fråga.

Däremot är det viktigt för oss att avgifterna för idrott och fritidsaktiviteter får vara behovsprövade. Vi anser att ekonomiskt bistånd ska prövas utifrån varje enskild familj och varje enskild individs livssituation, oavsett om det handlar om avgifter för fritidsaktiviteter, SL-kort eller andra behov som kan finnas i en familj. Därför förespråkar inte vi en generell höjning, och därför yrkar jag bifall till Moderaternas reservations i kommunstyrelsen.

Anförande nr 187

K a r i n E r n l u n d (C): Ordförande, fullmäktige! Jag behöver inte upprepa allt som har sagts från den här talarstolen tidigare utan vill å Centerpartiets vägnar yrka bifall till Moderaternas förslag i kommunstyrelsen.

§ 35 Interpellation om Region Gotlands brev om Bromma flygplats betydelse (nr 2015:25)

Anförande nr 188

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 189

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag vill börja med att tacka borgarrådet så mycket för svaret på min interpellation. Dessvärre upplevde jag att svaret är väldigt tunt och inte heller ger svar på de frågor som jag har ställt om hur den rödgrönrosa majoriteten ser på Bromma flygplats betydelse för resten av Sverige.

Det är uppenbart att den rödgrönrosa majoriteten med Karin Wanngård i spetsen anser att framtiden för Bromma flygplats enbart är en Stockholmsfråga. Tidigare i våras förvägrades Alliansen att remittera vår motion gällande Brommas framtid till berörda kommuner ute i landet. Det tyder på att man inte bryr sig om konsekvenserna för resten av landet, vilket är mycket märkligt.

Frågan om Bromma flygplats är större än Stockholm och Stockholmsregionen. Den berör hela landet, och vi vet att för 90 procent av de 2,4 miljoner resenärer som flög till Bromma förra året handlade det om affärsrelaterade resor. Det handlar alltså inte bara om vikten av att ha ett jobb, utan man måste också kunna ta sig till och från sitt arbete.

En undersökning från 2012 visar att så många som 24 000 jobb är direkt hotade om Bromma flygplats tvingas läggas ned, och 18 000 av dessa jobb finns i andra delar av Sverige. Att då påstå att det här är en lokal fråga visar bara på en oförmåga att förhålla sig till verkligheten.

Gotland är en av de regioner som skulle drabbas allra hårdast vid en nedläggning av Bromma flygplats. En vanlig måndag sker 21 avgångar med flyg mellan Stockholm och Göteborg. 12 av dessa avgångar går till Bromma. Att därför hänvisa till att vi skulle kunna flytta över all trafik från Bromma till Arlanda är inte ett seriöst förslag, och det är inte heller någonting som regeringens särskilda utredare tror på.

Jag vill därför ha ett svar på huruvida ett möte har ägt rum mellan Stockholm stad och Region Gotland samt få svar på vad som framkom under det mötet.

Jag vill också att Karin Wanngård förtydligar svaren på de frågor som ställdes till henne i interpellationen, till exempel: Anser borgarrådet att Bromma flygplats bara är en lokal angelägenhet, eller kommer andra berörda kommuner att få komma till tals? Gäller de rödgrönas förbehåll att Bromma flygplats bara ska läggas ned utan att det ska hota jobb och tillväxt enbart Stockholm, eller handlar det om att det också hotar jobb och tillväxt i andra delar av landet? Har staden framfört några synpunkter till regeringens särskilda utredare Anders Sundström?

Dessa frågor önskar vi få förtydligade svar på.

Anförande nr 190

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Ordförande, fullmäktige! När det gäller Bromma flygplats och vad som händer med flygplatsen i framtiden, Brommas vara eller icke

vara, så har Anders Sundström blivit utsedd av regeringen att titta på frågan. Jag tycker inte att det är något konstigt när man diskuterar flygplatser och flygförbindelser i Sverige och i Stockholm att ha inriktningen på Arlanda, för när det handlar om att inrikesflyget ska fungera också med internationella förbindelser så känns det logiskt att utveckla Arlanda.

Arlanda behöver utvecklas. Vi behöver stärka terminalbyggnaderna. Vi behöver säkerställa att vi kan flyga från och landa på Arlanda. Huruvida Bromma kommer att finnas kvar eller inte i framtiden, det kommer Anders Sundström att komma fram till i utredningen som ska presenteras i oktober nästa år, alltså 2016.

Är det här då bara en fråga för Stockholm, eller är det en fråga för hela Sverige, Europa och världen? Uppenbarligen har vi ett avtal med staten, ett avtal som bara regeringen ensidigt kan säga upp och som gäller till 2038, när det gäller Bromma flygplats. Om regeringen skulle komma fram till att man vill säga upp detta avtal i förtid får vi ju se när Anders Sundström är klar. Men i avvaktan på detta måste man våga utveckla Arlanda, för våra direktflyg ut i världen är avgörande för att Stockholm ska kunna vara ett nav med fler flygförbindelser.

Det är ganska intressant att man vill krama Bromma som vi faktiskt inte kan utveckla. Jag tror på att vi ska flyga i framtiden. Jag tror på att det kommer att finnas miljövänligare flygbränsle så att flyget kommer att kunna utvecklas i takt med tiden, och då måste vi kunna utveckla och flyga mer. En utveckling av Bromma ser jag inte kan ske över huvud taget, och då måste vi satsa våra gemensamma resurser på att utveckla Arlanda.

Kollar vi ute i Europa är det ingen konstig utveckling att man kanske har *en* flygplats i cityregionen. Det är åt det hållet de stora städerna i Europa går, så det är inget konstigt. Att vi ska kunna flyga mycket i Sverige, även till Gotland och andra destinationer är självklart, men man ska också ha möjlighet att bo någon annanstans än i Stockholmsregionen och kunna ta flyget ut i Europa och i världen.

Anförande nr 191

Borgarrådet H e l l d é n (MP): När Anna König Jerlmyr pratar om 24 000 jobb kan jag inte låta blir att tycka att man borde ägna sig åt lite källkritik. Anna syftar på handelskammarens rapport. Om man läser den så är det ganska intressant att se att deras analyser handlar om att flygplatserna ska läggas ned. Men ingen har sagt att flygplatser ska läggas ned, om man bortser från Bromma.

Om man tittar på de nationella flygplatserna i landet ser man att det bara finns en flygplats som inte flyger på Bromma. De andra har trafik av två eller tre bolag. Det är dubbel trafik till Arlanda och till Bromma, om man till exempel tar Visby på Gotland som det här brevet handlar om. Gotland behöver sitt flyg. Det är nödvändigt för att de ska klara av sina transporter och sitt näringsliv. De har alltså parallellt flyg till Arlanda och till Bromma, och på sommaren har de ännu ett flygbolag som flyger på Arlanda.

Resten av landet har också flyg. Det stora problemet med Bromma är egentligen att det är så många flygplatser som inte flyger dit. Detta gör att hela flygtrafiken splittras

upp, och det är skadligt för landet. Det handlar inte om att flygplatser ska läggas ned ute i landet. Handelskammarens rapport är alltså fel.

Bromma är en viktig fråga för Stockholms utveckling, det vet Anna och alla andra här. Vi letar efter platser att bygga bostäder på. Vi ska få plats med många bostäder, och när vi har fått ut de första av de 40 000 som vi håller på att arbeta med nu fram till 2020 så behöver vi nya platser att bygga på. Bromma är en sådan central och viktig plats. Det handlar inte bara om Stockholm, utan det handlar om hela rikets utveckling. Klarar vi inte bostadsbyggandet i Stockholm så står vi inför ett stort problem som drabbar hela landet. Med en bra och fin utredning från Anders Sundström kan vi därför flytta över trafiken till Arlanda, och därmed är Gotland räddat. Resten av flygplatserna kan också finnas kvar och vi får den trafik vi behöver.

Det handlar alltså om att vi får fler och inte färre jobb!

Anförande nr 192

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Inte blev det mycket klarare efter det inlägget. Inte med ett enda ord beskrev finansborgarrådet ifall det har varit ett möte med Region Gotland som har skrivit brev till Stockholm stad för att de är så oroliga för konsekvenserna för tillväxt och jobb på Gotland och vad som i så fall sades under det mötet. Det skulle vara väldigt intressant att få reda på.

Daniel Helldén pratar om att vi visst kan hålla fart i bostadsbyggandet, men vi ser ju att vi inte behöver lägga ned Bromma. Genom att förtäta, och det visar rapporten *Bostadspotential i Stockholm*, kommer vi att kunna uppnå bostadsmålen utan att lägga ned Bromma.

Till och med Trafikverket är tydligt i sin kritik mot att man skulle flytta över kapaciteten från Bromma till Arlanda. De har sagt det också i sina egna förtydligade pressmeddelanden. Tidigare har man sagt att Trafikverket ansett att det skulle kunna gå, men det har feltolkats. Man säger att kapaciteten finns, sett under hela dygnet, men inte under de tider när människor vill flyga, alltså på morgon och eftermiddagen.

Trafikverkets samlade bedömning är därför att det vore direkt olämpligt att stänga Bromma flygplats och att flygkapaciteten på Bromma på sikt kommer att vara avgörande för Stockholm och Sveriges möjligheter att bibehålla ett konkurrenskraftigt transportsystem med god tillgänglighet.

Jag tycker att detta är ett tydligt uttalande som pekar just på svårigheterna att flytta över kapaciteten till Arlanda.

Det är självklart att vi ska bygga ut Arlanda för framtiden och stärka arbetet som Swedavia har inlett med fler direktflyg till andra delar av världen. Det behöver vi för att stärka vår konkurrenskraft. Men vi behöver också satsa på inrikesflyget och se till att det även finns kapacitet att kunna ta sig inte bara till Gotland utan till alla de orter där man i dag flyger från Bromma, och det är inte möjligt. Den kapaciteten har vi inte i dag, och nu är Bromma hotat. Nu är era kolleger ute i landet oroliga. Vad händer med jobb, med tillväxt i våra kommuner, i våra regioner?

Därför önskar man träffa företrädare för Stockholm stad, och jag undrar: Har man haft möjlighet att träffa Socialdemokraterna i stadshuset, och vad har då sagts? Vi är en huvudstadsekonomi. Vi har globala huvudkontor – många fler än andra delar av Norden. Det är viktigt att vi bibehåller dem, och då behöver vi internationell tillgänglighet men också nationell tillgänglighet. Det är en förutsättning för konkurrenskraft, tillväxt och jobb. Låt Bromma vara kvar, och se till att också hela Sverige ska kunna leva!

Anförande nr 193

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Vi har svarat positivt på Gotlands brev med önskemål om att träffa mig. Efter det svaret har de inte återkommit, så jag vet inte riktigt vart det står. Men vi är öppna för att träffa vilka som helst som vill diskutera med oss, oavsett vad frågorna gäller.

Men när det gäller Bromma flygplats, så förleds inte att tro att vi ska ha en utveckling där inrikesflyget går på Bromma och utrikesflyget går på Arlanda! Det är ju förödande för dem som bor någon annanstans än i Stockholmsregionen att först behöva flyga till Bromma för att sedan behöva ta någon shuttlebuss till Arlanda för att flyga vidare ut i världen. Tro inte att det är framtiden för flyget, för det innebär att de norra delarna av Sverige i stället kanske åker till Helsingfors för att flyga ut i världen och de södra delarna åker till andra flygplatser för att flyga ut i övriga delar av världen!

Det vi kan värna om i Stockholm, och det vi gör på bästa sätt när det gäller flyget, det är att utveckla Arlanda så att de som bor någon annanstans än i Stockholmsregionen har möjlighet att ta inrikesflyget till Arlanda, en stor internationell flygplats, och sedan vidare ut i Europa. Det är det vi kan göra för att utveckla flygets totala kapacitet och också säkerställa att vi får direktflyg i och med att vi har så pass många passagerare i passagerarunderlaget.

Det är viktigt att vi kan röra oss inom Sverige, ut i Europa, ut i världen. Det hoppas jag är en möjlighet som vi ska kunna utveckla, och då handlar det om investeringar i Arlanda. Det handlar inte om att investera i Bromma. Vi måste investera i en stor internationell flygplats i regionen, och för mig heter den flygplatsen Arlanda.

Anförande nr 194

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag kan bara understryka det som Karin Wanngård säger, att för den utveckling som behövs på Arlanda så behöver vi *en* flygplats. Se er omkring i Norden hur det är! Vi har Gardemoen i Oslo, vi kan åka till Köpenhamn som har *en* stor flygplats och Helsingfors som har sin stora flygplats. Detta gör att de drar till sig det flyget och får ett nav. Nu börjar folk flyga från Luleå till Helsingfors i stället för att åka till Stockholm och flyga vidare ut i världen, och det är ett problem för Sverige.

Anna König Jerlmyr läste ur Trafikverkets pressmeddelande. Hon skulle också ha läst ur den rapport som de ändrade efter att vi hade talat om vad som stod i den. De sa aldrig att det inte gick att flytta över trafiken. De sa däremot att det påverkar flygbolagen, och det gör det, därför att det i princip är ett enda flygbolag som flyger på Bromma, och för dem blir det en påverkan när det gäller hur de flyger.

Annars är det så att vi har en överkapacitet i flygbranschen, så det handlar också om att få plats. Sedan har vi den riktigt intressanta delen i det här, och det är ju att efter att Trafikverket uttalat sig om det där kom miljödomen när det gäller Arlanda som gör att man kan använda den tredje landningsbanan fullt ut, och det påverkar hela dessa förutsättningar på ett markant sätt.

Just nu lägger Swedavia 13 miljarder på Arlanda för att utveckla terminaler, uppställningsplatser och så vidare, och det är en viktig utveckling för att göra denna överflyttning.

Anförande nr 195

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag kan bara konstatera att det var i april som det här brevet skickades, och om mötet av någon anledning inte har blivit av får vi lyssna med Region Gotland om det stämmer att de inte har hört av sig eller varför det inte har skett något möte. Men det är olyckligt, för det är många regioner och kommuner ute i landet som nu lyssnar på debatten i Stockholm och som är mycket oroad över sina egna etableringar av lokala företag och undrar vad som kommer att hända. Det är som sagt människor som åker på morgonen och på eftermiddagen, fram och tillbaka till olika företag och till arbetet, människor som pendlar, och det är livsviktigt för dessa regioner ute i landet att kunna leva.

Det är klart att vi kan fortsätta bygga ut Arlanda. Det ska vi också göra, vi behöver fler direktflyg och vi behöver också ha inrikesflyg på Arlanda. Vi har också utrikesflyg på Bromma, men det går inte med den kapaciteten att flytta över det till Arlanda som det ser ut i dag, utan vi behöver två citynära flygplatser. Vi har fått kritik som stad utifrån att vi har en dålig internationell tillgänglighet, och här måste vi förbättra oss. Konkurrensen ute i världen är knivskarp om att kunna attrahera globala huvudkontor och fler företag, och det handlar om att det finns ett tillgängligt flyg som fungerar.

Det är inte handelskammaren i sig som har sagt att 24 000 jobb ute i Sverige hotas, utan det är högskolan i Jönköping som tillsammans med konsultbolaget WSP har tittat på detta och säger att jobb och företag riskerar att försvinna. Och Stockholm, Socialdemokraterna och de rödgrönrosa kommer alltså att vara motorn i detta. När Stefan Löfven nu står och ska presentera sina budgetförslag under hela hösten vet jag att samtidigt kan tusentals jobb riskera att försvinna med ett enda beslut.

Det är väldigt olyckligt. Vi kommer att fortsätta bevaka den här frågan och säkerställa att de ute i landet som vill träffa majoriteten här ska kunna få göra det så att ni också får höra vad era kolleger ute i landet säger.

Anförande nr 196

R i c k a r d W a r l e n i u s (V): Jag hade egentligen tänkt ställa en fråga, men det får man tydligen inte göra i de här debatterna. Men du, Anna König Jerlmyr, får ta med dig det här i alla fall.

Jag hör dig prata väldigt mycket om flyg nu, flyg fram och tillbaka, flyg till och från Stockholm, från minst två flygplatser. Du säger också att det är livsviktigt för kommunerna ute i landet att leva, och det är inte svårt att hålla med om det.

Men det är också någonting annat som är livsviktigt och som över huvud taget inte berörs, och jag skulle bara vilja veta om Anna över huvud taget har reflekterat över det. Du känner säkert till att flyget också har en ganska allvarlig klimatpåverkan, att vi befinner oss i en ganska allvarlig klimatkris och att man till exempel i dag kan se bilder från översvämningar i Hallberg där hela villakvarter håller på att dränkas. Allt det här är sannolikt till följd av klimatförändringar, även om det är svårt att tillskriva enskilda oväder den förhöjda halten av koldioxid i atmosfären.

Anna König Jerlmyr har ingenting att säga om det, men jag kan upplysa om att det finns också ett annat sätt att resa i Sverige, nämligen tåg, och det är ungefär 15 000 gånger mer klimatsmart att ta tåget till Göteborg än att ta flyget. Det är sant som Anna säger att det går 21 avgångar med flyg till Göteborg, samtidigt som det faktiskt bara går tåg en gång i timmen, kanske något extra nu med den här nya tåglinjen, och det är bra. Och det finns faktiskt andra resandeformer som behöver stärkas också.

Jag är liksom lite rörd över omtanken om alla kommuner som riskerar att bara kunna flyga till en flygplats i Stockholm i stället för till två. Men jag kan också tänka så här: Anna König Jerlmyr skulle kanske också kunna känna lite för Hagsätraborna till exempel. För inte länge sedan protesterade Moderaterna emot att vi från den rödgröna sidan ville göra ett lite större naturreservat även på den östra sidan av Älvsjö. Då tyckte ni att det går ju inte, för det hotar underlaget till en tunnelbanebyggnad i Hagsätra, och man skulle inte kunna bygga tillräckligt mycket bostäder där. Vi menar att Hagsätraborna kanske också skulle kunna ha rätt till rekreation.

Samtidigt finns det ett område som är långt mycket större än detta ännu inte föreslagna naturreservat som utreds, 3 kilometer från Stockholms innerstad som skulle kunna rymma tiotusentals bostäder. Jag vill säga att det också skulle kunna bidra till att lösa bostadssituationen.

Anförande nr 197

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Anna König Jerlmyr hänvisar till att Jönköpings högskola är inblandad i handelskammarens rapport, och det stämmer. Det är en gammal undersökning där de har studerat vad som händer om man lägger ned Jönköpings flygplats och vad det får för effekter.

Det är ju sant att det här bygger på vissa undersökningar om vad som händer om man lägger ned flygplatser. Men poängen är ju att detta inte handlar om att lägga ned flygplatser, utan det handlar om att flytta över trafik, och det finns dubbel trafik. Och det roligaste med den här rapporten är för övrigt att Jönköpings flygplats, när man skrev den här rapporten, inte ens hade någon trafik till Bromma utan bara till Arlanda.

Anförande nr 198

Borgarrådet W a n n g å r d (S): Nu blir det svårt om vi inte får prata om några andra städer än Stockholm, men utan att nämna Gotland ska jag försöka svara ytterligare på frågan när det gäller utvecklingen av flyget.

Det finns många undersökningar om vad som händer med utvecklingen av flyget. Det finns också vad vi själva upplever att flyget gör för nytta när det gäller tillväxten, vårt sätt att resa och ta oss ut i Europa och ut i världen. Vi ser att flygplanen blir

större. Vi ser att det finns miljövänligare alternativ till flygbränsle. Sedan har det inte kommit i storskalig produktion, men det skulle man kunna skynda på om viljan fanns.

Då vet vi att vi kan flyga mer på ett kanske bättre sätt, och då räcker inte Bromma till. Bromma kommer inte att räcka till i framtiden. Då kommer framtidens politiker att stå inför valet och kvalet: Ska vi bygga ut Bromma flygplats? Eller ska vi använda den flygplats som vi faktiskt har i dag, en stor internationell flygplats där människor har möjlighet att bo och leva i hela Sverige, ta sig till en flygplats och sedan ta sig vidare ut i Europa och ut i världen? Eller ska vi utveckla två flygplatser i Stockholmsområdet, där konsekvensen kan bli att inrikesflyget går till den ena och det internationella flyget går från den andra? Vad händer då med att hela Sverige ska leva?

Jag tror verkligen att man måste ha ett framtidsperspektiv och lyfta blicken: Vad händer med flyget i framtiden? Vad är det för utveckling vi vill ha i Stockholmsregionen?

Jag tror på flyget, och jag vet att om vi vågar utveckla Arlanda och slåss för direktförbindelser till Arlanda, Singapore och Los Angeles – stora och viktiga knutpunkter – så måste också inrikesflyget gå till Arlanda.

Anförande nr 199

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tycker att det är ett problem med en interpellationsdebatt där man diskuterar allt annat än det som interpellationen handlar om. Det är ju ett antal frågeställningar här, nio stycken, som Anna König Jerlmyr nog har velat ha svar på.

I stället får vi höra att nej, men vi är inte emot att man ska kunna köra inrikesflyg på Arlanda! Nej, vem har sagt det? Vem har sagt att vi inte ska ha inrikesflyg på Arlanda? Det är klart att vi ska ha inrikesflyg på Arlanda, men det är ju inte det som det här handlar om! Det handlar om ett brev som kom Region Gotland, där man undrade varför man inte får prata om den här saken. Varför är det bara stockholmarna som pratar om det här? Vi vill gärna framföra uppfattningar, sa de.

Det var det som det handlade om, och vi ville veta om det hade varit något möte. Det har det inte varit; det har framkommit. Men sedan finns det åtta frågor till här. Det är dessa saker interpellationsdebatten handlar om – trodde jag i alla fall. Jag hade inte alls tänkt gå upp, men man blir ju jätteinspirerad här när man hör Rikard Warlenius prata om att det regnar i Hallsberg! Herregud, man ur huse gick man i översvämningarna för att stoppa Brommaflyget! Det är det som är orsaken till att det regnar i Hallsberg!

Anförande nr 200

Å k e A s k e n s t e n (MP): Det vi nu har fått höra här i fullmäktige tror jag är en av årets märkligaste debatter, detta att en flygplats som ligger där borta skulle vara livsviktig för Stockholms konkurrenskraft. Om vi i stället använder den andra flygplatsen – till vilken av de här flygplatserna kommer man egentligen snabbast med kollektivtrafik från centrala Stockholm? Jag ska nämna att det finns någonting som heter Arlanda Express. Det går snabbare att komma till Arlanda än till Bromma.

Därför är det ytterst märkligt att påstå att detta skulle vara avgörande för Stockholms konkurrenskraft. Snarare skulle det stärka konkurrenskraften att få bättre förbindelser till den stora flygplatsen i så fall. Det är nog ett tvärtomscenario det handlar om.

Sedan måste jag säga det att vad som efterfrågas är inte fler flygplan i Stockholm utan fler bostäder. Fortsatt flyg på ett helt olämpligt ställe eller 50 000 bostäder på Bromma – var god välj!

§ 36 Interpellation om Östersundsmodellen, en modell för uppföljning och analys av kvalitet, arbetsvillkor och ekonomi inom äldreomsorgen (nr 2015:26)

Anförande nr 201

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag hänvisar till det utskickade svaret.

Anförande nr 202

S o f i a M o d i g h (KD): Den här interpellationen handlar ju om äldreomsorgen och närmare bestämt om Östersundsmodellen, där man har jämfört en privat utförare med en kommunal utförare. Det som var intressant med denna lilla studie var att man kom fram till att man kunde sänka kostnaderna med 15–20 procent utan att kvaliteten blev lidande, en diskussion som vi ju har ibland. Det som också var intressant var att både personalen och de boende var nöjda i lika stor utsträckning på båda dessa ställen.

Jag tackar för svaret där det tydligt framgår att borgarrådet har läst samma utvärdering eller samma lilla studie av den här Östersundsmodellen som vi har gjort. Det gör väl att jag får justera frågorna lite utifrån svaret.

Clara Lindblom noterar i svaret att de olika utförarna kan ha lite att lära av varandra, eftersom den ena kanske var bättre på den ena saken och den andra skulle vara bättre eller ha andra resultat när det gäller det andra.

Då funderar jag helt enkelt på om Clara Lindblom utifrån att ha tagit del av det här har tagit till sig något av detta och har något förslag i rockärmen kring till exempel schemaläggningen som var framgångsrikt på den privata utförarens sida i Östersund. Har borgarrådet tänkt att vi kan inspireras av detta i den kommunala verksamheten i Stockholm?

En annan sak i svaret som jag tycker var intressant var att borgarrådet har använt ordet ”pragmatisk”, det vill säga att nuvarande majoritet har en pragmatisk hållning till vem som är utförare och att den var mer pragmatisk än vad den var på Alliansens tid. Det där tycker jag är intressant, för då undrar jag om pragmatism är den nya politiska linjen när det gäller vem som är utförare. För vår del är det ju kvalitet som är det avgörande och inte vem som är utförare. Frågan diskuterades lite tidigare i kväll, och då talades det mycket om kvalitet, men nu undrar jag helt enkelt: Är det pragmatism som är den nya politiska linjen, eller är det kvaliteten som avgör? Är det vem som är utförare som avgör vem som får utföra verksamheten eller inte?

Anförande nr 203

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Nu ska jag se om jag lyckas hålla ett sammanhängande inlägg trots att jag dels är mosig i huvudet, dels har tryckt i mig ett paket Dextrosol.

Vilka slutsatser drar borgarrådet från rapporten? Det citerade Sofia Modigh mig på. Jag drar samma slutsats som rapportförfattaren: Respektive boende har lärdomar att dra av varandra.

Påverkar rapportens innehåll den rödgrönrosa majoriteten? Här kommer vi in på vad det här är för slags studie. Det handlar alltså om två mindre boenden, och när man

tittar på två mindre boenden är det så att man inte kan dra några generella slutsatser. Det man kan göra i den här typen av studier är att dra slutsatser om just dessa två boenden. Om vi däremot ska börja uttala oss om privata alternativ överlag är bättre än kommunala alternativ behövs det ett betydligt större statistiskt urval och också ett flertal studier som gärna ska peka åt samma håll.

Ett sådant urval finns inte i den här studien, utan då får man titta på de forskningsöversikter som finns. Då finns det bland annat den här av Laura Hartman som utgavs av SNS förlag som är väldigt bra. Där går man igenom forskning som finns om konkurrensens effekter på olika områden, och där ser man att det inte finns några entydiga effekter vare sig på kvalitet eller effektivitet av konkurrensutsättning. Då citerar jag s. 264.

Forskningsläget är i alla fall inte helt tydligt, men om vi ska gå till de nya frågorna kan vi säga så här: När det gäller om jag är pragmatisk eller inte och vad jag menar med pragmatism menade jag att när man tittade senast ni styrde så var det så att ni hade en princip om att all verksamhet som inte sysslade med ren myndighetsutövning skulle kunna konkurrensutsättas. Så skedde ju också. Då menar jag att detta inte skedde efter noggrann analys av samtliga kommunala verksamheter där ni sedan fattade beslut om vilka verksamheter som skulle konkurrensutsättas eller inte, utan det var en princip som ni tillämpade.

Om jag skulle tillämpa samma princip skulle jag säga att all verksamhet ska återgå i kommunal regi som princip. Det gör inte vi, utan det vi säger är att kvalitet är viktigast, men det kan också finnas vissa vinster, till exempel samordnings- eller kvalitetsvinster.

Det är mycket prat om återkommunaliseringsiver och så vidare. Men återigen: 13 avtal har förlängts, 13 har inte förlängts om vi tittar just på vård- och omsorgsboenden. I de fall där vi valde att inte förlänga fanns det tydliga samordnings- och kvalitetsvinster. Det är tillagningskök som skulle till i Bromma, och vi behöver omstrukturera äldreomsorgen i Högdalen till exempel.

Jag diskuterar jättegärna forskningsrapporter, det är jätteintressant, men här behöver vi snarare fokusera på hur vi kan låta utförare träffa beställare och hur vi kan skapa arenor för dialog och så vidare, för oavsett verksamhet och driftsform har olika verksamheter mycket att lära av varandra, och då måste man skaffa forum för att de ska kunna träffas.

Anförande nr 204

S o f i a M o d i g h (KD): Tack för svaret, men jag vill ändå veta lite mer. Jag försökte inte på något sätt generalisera och säga att den här studien var allmängiltig för alla, för jag är också medveten om dess begränsning i form av dess litenhet, men om man säger att dessa två kan dra lärdom av varandra var min fråga just om detta inspirerar borgarrådet att ändå ta till exempel det som var intressant om schemaläggningen och titta på det in i den kommunala verksamheten, även om det finns andra rapporter som i ett större perspektiv visar att konkurrensutsättning kanske inte kan vara positivt eller så. Detta vill jag gärna återkomma till.

Det andra som jag noterar i svaret är ju att ni säger att ni vill trygga villkoren för personalen. Då tänker jag att det betyder att ni tycker att det var dåligt att man på den privata aktörens sida i Östersund hade mer korttidsfrånvaro, att andelen tidsbegränsade anställningar är lägre i kommunens eget boende och att det var till nackdel för den privata aktören. Men det jag tyckte var intressant när man tittar på kvaliteten var att både personal och de boende var lika nöjda, och då är det ju på något sätt ni som säger att personalen inte är nöjd utan ska ha andra anställningsformer eller andra villkor. Jag tycker att det är bättre att personalen är nöjd, så att säga.

Pragmatismen igen: Är det det som är linjen? Det var skönt att höra borgarrådet säga att det är kvaliteten som är linjen, för då är vi överens, och då kan vi bedöma kvaliteten fortsättningsvis och hoppas på bra överenskommelser.

Anförande nr 205

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Jag är alltså lite mosig, så jag glömde bort frågan om schemaläggningen.

Precis som rapportförfattaren konstaterar är en av anledningarna till att man kan lägga den typen av scheman som man lägger på det ena boendet att man har en väldigt hög andel tidsbegränsade anställningar. Då är frågan om det är en önskvärd väg att gå. En hög andel tidsbegränsade anställningar kan ju ha negativa effekter på verksamheten i andra avseenden.

Om vi tittar på det ur ett personalpolitiskt perspektiv innebär tidsbegränsade anställningar dels osäkra löner och anställningsförhållanden, dels lägre pensionsavsättning och sämre möjligheter till kompetens- och vidareutveckling. Det finns det hur många studier som helst som visar. Det finns också negativa samband mellan osäkra anställningsförhållanden och hälsa, både psykisk och fysisk.

Tittar vi i ett organisatoriskt perspektiv ser vi också att en hög andel tidsbegränsade anställningar tenderar att bli negativt för verksamheten på lång sikt, bland annat för att det försämrar kontinuiteten och även försämrar möjligheten till lärande i organisationen.

Så att nej, jag tror inte att tidsbegränsade anställningar är vägen att gå. Sedan beror det ju på hur frågan är ställd. Skulle man fråga samma personer om de hellre hade velat ha en fast anställning där de vet hur mycket lön de får i slutet av månaden, där de kan planera sin semester och sina helger och inte behöver sova med telefonen under kudden, då hade kanske svaret på ett annat sätt.

När det gäller hur vi gör med schemaläggning är det någonting som vi alltid måste jobba med, inte minst i dygnet-runt-verksamhet. Under er tid tog ni in matematiker för att kolla på Serafen till exempel. Det *är* svårt att lägga bra scheman. I Gävle kommun lyckades man införa rätt till heltid på särskilda boenden. Där var man dock tvungen att dela turerna och tvinga folk att jobba varannan helg. Det tror inte jag är rätt väg att gå. Man måste kunna kombinera både rätt till heltid, fasta anställningar och sjysta scheman med en god verksamhet, och det tror jag att man kan göra om man lägger manken till.

Till sist när det gäller pragmatism och kvalitet: Kvalitet är det viktigaste. Är det så att det är skandaler av typen Koppargården eller Serafen är det klart att vi kommer att ta tillbaka verksamheten. Men ibland måste man som beställare av tjänster få göra strategiska avväganden. Det får alla göra. Varje företag som köper in produkter gör i valet mellan outsourcing och insourcing en strategisk bedömning av vad som är mest ändamålsenligt. I vissa fall är det så att ska man som i exemplet Högdalen strukturera om hela äldreomsorgen på grund av att Arbetsmiljöverket har åsikter om hur vi har våra våtutrymmen, då är det kanske inte det klokaste att ingå ett nytt avtal. Det är inte speciellt mycket konstigare än så.

Anförande nr 206

M i r j a R ä i h ä (S): Ordförande, fullmäktige! Jag kunde inte hålla mig när ni började prata om schemaläggning, för det har jag gjort i åtminstone 20 år själv.

Schemaläggning är knappast någonting som vi ska bestämma om här. Det ska givetvis, enligt det samverkansavtal som vi har i Stockholms stad, skötas på arbetsplatserna. Det är de anställda som bäst vet hur verksamheten ser ut, hur bemanningen behöver vara, när det behövs mer och mindre folk. Det är bara de som vet, inte vi.

Däremot måste vi någonstans prata om arbetsorganisation i stället för om driftsformer, för det kan vara lika rigida scheman i den privata verksamheten som i den kommunala, eller så kan det vara väldigt fria tyglar vid schemaläggning i den kommunala liksom det kan vara det i den privata. Det handlar oerhört mycket om hur våra chefer vågar släppa ifrån sig ansvaret för schemaläggningen på arbetsplatserna.

Det finns ändå två ord i den här forskningsrapporten som gör att det visas en röd flagg för mig, trots att det står att personalen är nöjd. Men behovsprövade arbetstider, det är, översatt till svenska, visstidsanställningar och deltidsanställningar. Optimera bemanningen innebär på svenska delade turer, därför att du ska vara på jobbet när belastningen är högst.

Jag skulle ändå vilja att vi började prata om kvalitet när det gäller bemanning och när det gäller heltidsanställning och schemaläggning inom äldreomsorgen. Vi pratar teknikaliteter men sällan kvalitet. Om vi har heltidsanställda, trygga människor i våra verksamheter handlar det dels om att den billigaste kompetensutvecklingen kan komma till stånd, alltså den som är intern. Dels handlar det också om att de anställda faktiskt kan ge den guldkant till de äldre som de så väl behöver och som vi pratar om här. Jag vet inte hur många gånger jag har sagt från talarstolen att vi aldrig kan hålla en utevistelsegaranti om den ena deltidsanställda avlöser den andra. Koppla de här frågorna till verksamhetens kvalitet, men schemaläggning har inte ett dyft att göra med privat eller kommunalt! Det handlar om att lämna makten till medarbetarna.

Det här går inom landstinget. Jag har lagt mitt eget schema i två decennier vid det här laget, och det fungerar för vi lägger det utifrån verksamhetens behov. Men det gör ändå inte att vi optimerar bemanningen i den vida bemärkelsen att det blir visstidsanställningar, deltider och massor med timanställningar.

Det var mitt lilla inlägg i schemaläggningen, och jag lovar, jag kan många system!

Anförande nr 207

T o r u n B o u c h e r (V): Roligt att det blev lite tryck i en äldreomsorgsfråga i denna sena timma, efter Bromma.

Jag tänkte bara säga att visst ägnar vi oss åt omvärldsbevakning och visst lyssnar vi på goda exempel. Begreppet goda exempel är något som oppositionen kan ta åt sig äran av att ha infört i bred skala förra mandatperioden, så goda exempel är ett levande begrepp i äldreförvaltningen. Vi har också omvärldsbevakning, och vi har som sagt var läst rapporten. Vi har dock inte varit i Östersund, men däremot har vi varit i Sundsvall och i Ängelholm. Jag ska ned till Landskrona om ett par dagar för att titta på diverse olika goda exempel inom äldreomsorgen som vi kan ta till oss för Stockholms räkning. Det håller vi på med, som svar på den frågan.

Sedan tycker jag att det är lite roligt med den här ideologiskt betingade diskussionen. Vi befinner oss trots allt i en politisk församling, och jag är politiker här, så det är klart att i någon mån är vi hela tiden ideologiska. Mig veterligen finns det än så länge inget parti här inne som inte alls är ideologiskt, som inte alls står på någon form av ideologisk grund. Sedan kan vi tycka att det är en dålig eller bra ideologisk grund eller en helt tokig ideologisk grund, men alla partier är ju i någon mening ideologiska.

Clara Lindblom har redan sagt att om det var några som hade en ideologisk agenda så var det Alliansen förra mandatperioden, som till varje pris skulle upphandla allting som inte var myndighetsutövning, alldeles oavsett. Vi har som sagt var *inte* tagit fram en lista på alla boenden som vi ska återkommunalisera, utan vi väger vart och ett boende för sig, och jag kan trösta alla er privatiseringsivrare med att 80 procent av äldreomsorgsboendena fortfarande är i privat regi. Det är alltså inte direkt någon ko på isen att vi skulle vara i ett helt återkommunaliserat skick när det gäller just äldreomsorgen.

Anförande nr 208

D e n n i s W e d i n (M): Ordförande, fullmäktige! Det är märkligt att ni i majoriteten är så fokuserade på driftsformer i äldreomsorgen. Äldreborgarrådet inledde ju sin mandatperiod med att prata om "Vårdaga" i en stor intervju i stället för att använda företagets riktiga namn, så man vet ju vilken prioritering ni har.

Jag kunde inte hålla mig från att gå upp nu när det refererades till Hartmans *Konkurrensens konsekvenser*. Det är en tung forskningsrapport, men lite av poängen med den är ju att den säger att det finns för lite forskning på området. Vi borde prata mer om forskning, så jag välkomnar det här initiativet att prata mer om det, men om man ska nysta lite i den rapporten är det väl just så att man kanske fokuserar på att när det är dålig kontroll, när det finns för lite tillsyn och när det är dålig information till dem som ska göra sitt val, det är då det blir knepigt med privata aktörer.

Det här jobbade vi jättemycket med i Stockholm under de tidigare mandatperioderna och tog många steg, men jag tror säkert att vi kan komma mycket längre på den vägen, för vi måste givetvis värna de bitarna för att upprätthålla en god kvalitet. Men vår poäng är lite att vi egentligen borde komma ifrån diskussionen om driftsformer, för det är när vi fastnar där som vi inte riktigt kan komma in på valfriheten som

faktiskt handlar om innehållet, och det är det som har den största betydelsen. Det är där diskussionen borde föras, en åsikt som jag delar med tidigare talare.

Det är lite lustigt att den rödgrönrosa majoriteten skulle vara pragmatiska. Vi får se när det kommer till hemtjänstutredningen och LOV-utredningen, om den visar på det. Det ska bli väldigt spännande att se, men där har ni ju själva problematiserat det stora antalet av aktörer, och det är inte just ett pragmatiskt sätt att se på detta. Vi tror snarare att stockholmarna ska ha mycket att välja på när det kommer till äldreomsorgen, att det i grunden är någonting bra.

När det exempelvis gäller Fryshuset i Skärholmen har vi sett hur ni förhåller er till återkommunaliseringar. Där slapp man undan med blotta förskräckelsen, men på flera ställen i Stockholm gör man inte det, och vi upplever ett problem när ni kommer in och drar undan mattan för välfungerande och bra verksamheter. Det gör äldre oroad, och dessutom sätter ni inte kvaliteten i första rummet.

Jag vill skicka med en sak. Jag vill nämna Institutet för kvalitetsutveckling och Svenskt kvalitetsindex. Båda dessa har gått in på till exempel som visar att det finns en högre kvalitetsmognad när det kommer till privata aktörer. Man jobbar på ett ändamålsenligt sätt med ett ständigt förbättringsarbete. Det är det vi tror att man måste ha, och det är det som privata aktörer gör bra – de förbättrar ständigt sin verksamhet. Det ska vi säkerställa att de gör ännu mer, men vi måste också få in det mycket mer i de kommunala verksamheterna. Det är ju de som hela tiden kämpar med det här ständiga förbättringsarbetet. Det är det vi måste få in.

Nu sitter ni här med prognoser på 85 miljoner i underskott i tertiärrapporten till kommunstyrelsen när det kommer till äldreomsorgen. Det handlar ju i grunden om att ni inte klarar ordning och reda när det gäller de kommunala verksamheterna, så ta ansvar kring det!

Anförande nr 209

Borgarrådet L i n d b l o m (V): Dennis kunde så klart inte låta bli att ralla höger och vänster, så jag försöker köra här trots den sena timmen.

Precis – det finns ingen entydig forskning som pekar på att det skulle finnas tydliga kvalitetsvinster vid konkurrensutsättning. Det gäller arbetsmarknadspolitikens område, det gäller vård och omsorg, det gäller individ och familj. Så är det helt enkelt.

Vad gäller att det skulle saknas ett ständigt förbättringsarbete blir jag lite irriterad, om jag ska uttrycka det milt. För det första är det inte sant. Det är klart att det pågår ett ständigt förbättringsarbete. För det andra är det helt ärligt så att det är ditt parti, Dennis, som lämnar efter sig hemtjänsten i det skick som den här nu. Ha lite ödmjukhet inför det!

För det första, om vi tittar på underskottet: Redan innan vi tog över var det underskott i 11 stadsdelar av 14. När man läser igenom tertiärrapporterna stadsdel för stadsdel framkommer det att en bidragande orsak och en av de största anledningarna till att vi har det underskott vi har inom hemtjänsten är att man inte tog höjd när man införde ParaGå, med den enorma administration som det skulle medföra.

Det här är alltså på riktigt. När man tittar på vad hemtjänstpersonalen behöver göra är det dels att logga in och ut, de har gps-positionering, man behöver lösenord och så vidare. Det har väldigt ofta beskrivits som krångligt, och det är krångligt. Men den administration som det har skapat, både på utförar- och beställarsidan, är inte av denna värld. Samordnare på utförarenheter, oavsett om de är kommunala eller privata, måste sitta och godkänna varenda enskild insats som varenda enskild person som har jobbat den dagen har utfört – klick, klick, klick, på varenda person. Sedan skickas allt detta till biståndshandläggarna som måste sitta och klicka på varenda insats som har utförts av varenda person i hela stadsdelsnämnden.

Det är den administrativa överbyggnaden som har vuxit, det är den som stadsdelarna pekar på, och jag är väldigt glad över att vi ser över hela hemtjänsten nu så att vi bland annat ska kunna hitta ett användarvänligt system där man fokuserar på mötet med människan och inte klickar ihjäl sig och får musarm!

Anförande nr 210

S o f i a M o d i g h (KD): Att jag tog upp schemaläggningen var som sagt inte för att jag tänkte att vi här i kommunfullmäktige skulle börja snickra scheman, utan det var just för att den här rapporten pekade på att man hade minskat kostnaderna med 15–20 procent med fokus på schemat. Om det då är så att det inte beror på att det är en privat eller offentlig utförare, då är det väl ännu mer intressant för det offentliga att titta på schemaläggningen. Det var det som var min infallsvinkel i diskussionen om schemaläggning.

Det som jag också tycker är intressant är konsten att möjligtvis både ha de äldre i fokus och personalen. Ibland tycker jag att det låter som att man antingen ska prata om hur de äldre upplever kvaliteten eller hur personalen upplever sin arbetssituation. I den bästa av världar skulle väl alla ha sina drömjobb jämt och tjäna jättemycket pengar. Där är vi väl inte riktigt med i världsutvecklingen än, men jag hoppas i alla fall att vi kan hålla både dessa fokus i luften, och jag tror inte att Clara Lindblom har någon annan ambition, utan vi är nog helt ense om det.

Sedan tyckte jag det var intressant med Torun Bouchers reflektion kring det ideologiska eftersom det var just det som var min ingång i detta. Jag fick liksom intrycket att pragmatismen var den nya ideologin. Poängen med att fråga detta är egentligen att tydliggöra ideologiska skillnader, där vi har försökt säga att vi sätter kvalitet i fokus, inte vem som är utförare, medan vi upplever att pragmatism skulle vara något slags dolt sätt att säga att *inte* kvaliteten var i fokus utan att det var någonting annat som var i fokus. Då blev jag inte riktigt klok på svaret, för det kändes – och det är ju min tolkning – att Torun delvis sa att ibland kommer vi att vara ideologiska och bara byta huvudman för att vi har lust med det, men generellt är det kvaliteten som gäller.

Jag delar att det finns strategiska avvägningar att göra i särskilda fall där det finns brister, samordningsfördelar och så där. Men rent ideologiskt tycker jag att det var intressant, och jag är lite osäker på nyansen och vad den betydde, så det får Torun gärna förtydliga.

Anförande nr 211

G i t a N a v a b i (FI): Valfrihet är inte att välja mellan 200 utförare. Valfrihet handlar om att kunna välja vad man vill äta till frukost. Genom att förändra sättet som vi upphandlar på skapar vi utrymme för att arbeta med ständiga förbättringar för att faktiskt ge människor möjligheten att välja sin vardag.

Det är det som det handlar om. Jag kommer själv från den privata världen, och där pratar vi bland annat om ”lean” och hur man kan minska slöseriet. Det är någonting som man skulle kunna använda sig av här. Då ska man inte minska det ekonomiska slöseriet, utan då ska man minska det mänskliga slöseriet. Det är till exempel ett slöseri att människor ska behöva åka över halva staden för att hjälpa brukare i olika delar av staden. Det skapar väldigt svår schemalägningsproblematik, och det skapar också väldigt lite inflytande, både för dem som är brukare och för dem som arbetar inom äldreomsorgen.

Anförande nr 212

D e n n i s W e d i n (M): Det här är min första interpellationsdebatt, och någon sa att Clara inte får gå upp mer, så då måste jag gå upp. Men så insåg jag att vi ska på en gemensam arbetsresa senare i veckan, så det kanske är lite otaktiskt att komma i luven på varandra en måndag.

Jag ångrar mig alltså lite, men jag avslutar ändå poängen: Det är intressant när ni lutar er på pragmatism men ändå hela tiden, och vi hörde det nu igen, säger att det är ett stort problem med ett stort antal utförare. Det är en otroligt stor skillnad i våra perspektiv! Vi tror på att få in möjlighet till valfrihet i systemet genom en bättre konkurrens. Forskningen om konkurrensens konsekvenser tar upp just grundkriterierna för att vi ska få en fungerande valfrihet och spelregler för de privata aktörerna. Det kan vi alltid jobba bättre med. Kvaliteten måste alltid vara i fokus där, och vi jobbade stenhårt med det under den förra mandatperioden och avser att få chansen till detta igen.

De här underskotten är direkt kopplade till att det är väldigt kostsamt att återkommunalisera, och vi ser i olika stadsdelar att man nu går in på biståndsbedömningen och faktiskt drar ned. Man säger uttryckligen att för att klara ekonomin så måste vi dra ned på antalet beviljade hemtjänsttimmar. Det tror jag är ett väldigt stort problem, för biståndsbedömningen måste utgå från principen om vård efter behov. Det borde vi alla utgå ifrån.

Om vi släpper driftsformsdiskussionen och går in på den konkreta valfriheten har vi mycket att komma överens om i framtiden när det gäller de kommande utredningarna, för det finns jättemycket att göra i att se till så att det blir mindre detaljstyrning. Vi har sett hemtjänstpersonal beskriva sitt arbete ute på ett väldigt pedagogiskt sätt som vi alla måste ta till oss.

ParaGå var ett sätt att anpassa sig till den tidens regelverk, ett försök från oss att göra det lättare, och det välkomnades till exempel av facket då. Men vi kan nu göra ännu mer för att säkerställa att det är tiden hos den äldre som gör skillnad. Detta börjar i biståndsbedömningen, och där vill jag föra fram att mitt parti säkert går in på biståndsbedömningen med att vi måste ha mycket flexibla regler så att man inte ska ha den här kontrollen och sekundmätningen.

Där har vi mycket att komma överens om, och med det ser jag fram emot många intressanta besök på äldreverksamheter i Tyskland senare i veckan!

Anförande nr 213

T o r u n B o u c h e r (V): Jag vill verkligen påpeka att om vi ägnar oss åt att prata om driftsformer i stället för innehåll så är det enligt mig helt och hållet Alliansens fel. Det var ni som trodde er lösa precis alla problem genom att ändra driftsformerna. Det var ni, den förra och förrförra mandatperioden. Det är ni som hela tiden pratar om driftsformer. På psykologiska kallas det där för projicering, alltså de fel man själv har kritiserar man andra för.

Det är ni som är helt fokuserade på driftsformer! I vår budgettext pratar vi om innehåll. Vi pratar om att kunna påverka på riktigt, även innehållet, inte bara kunna välja företag utan också kunna välja innehåll i tjänsten.

Det var ni som satte ribban med era aktivitetsplaner när ni enbart trodde er kunna lösa alla problem genom att upphandla all kommunal verksamhet. Det är ni som pratar om driftsformer, inte vi, och det är också ni som alltid lyfter upp det här i kommunfullmäktige.

Vad gäller det stora antalet utförare är det ett reellt problem i Stockholm i dag. Jag har precis läst en rapport som landstinget tillsammans med äldreförvaltningen har skrivit om samverkan. Där framgår det jättebra att där samverkan fungerar allra bäst så är det tack vare att det finns ett stort hemtjänstföretag som man kan samverka med, huvudsakligen.

Det var ett av alla problem som den här väldigt stora mångfalden av hemtjänstföretag ger oss i Stockholm – det försvårar samverkan på alla möjliga plan, framför allt med landstingen. Motsvarande problem har vi i landstinget med jättemånga vårdcentraler. Detta är ett Stockholmsfenomen. Vi ser inte riktigt samma problem i resten av landet, men just i Stockholm är det ett problem.

När det gäller underskottet känner jag att det har Clara Lindblom verkligen förklarat ganska ordentligt, så det tänker jag inte upprepa.